

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Liber LV. Beneficium, ac Pensio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](#)

BENEFICIVM, AC PENSIO.

BE Beneficiis Ecclesiasticis acturus, expendam, quid sit, aut quotuplex Beneficium; modum, quo acquiritur, conditiones requisitas, ut quis ad id censeatur idoneus; licetam eius pluralitatem. Præterea indicabo ad quos pertineat Beneficia conferre, quiesnam sint conferenda, quibusque modis amittantur. Demum de Pensionibus plura attexam.

SECTIO PRIMA.

De Beneficio, ac Pensione Receptiores sine pugna Sententia.

CAPUT I.

Quid, ac quotuplex Beneficium?

BENEFICIVM est ins perpetuum percipiendi fructus ex bonis Ecclesiasticis propter aliquod officium spirituale, auctoritate Ecclesia constitutum. Tria in beneficio distinguuntur. Primum est, ipsum officium, seu obligatio, qua quis tenetur, aliquam spiritualem functionem obire. Secundum, ins percipiendi certos ex bonis Ecclesiasticis redditus, & hoc ins dicunt Præbenda. Tertium, ipsi fructus, qui sunt quid temporale. Cap. Relatum de præbend. Sylva. Beneficium, initio. Tolet. l. 5. c. 76. Fillinc. tr. 41. num. 6. Lef. l. 2. c. 34. num. 9. Reduf. de benef. c. 4. Layn. l. 4. tr. 2. c. 4.

Aliud est *Titulare* simpliciter, quod scilicet in titulum perpetuum conferatur, & beneficiari sine grani causa iusta negiri afferri. Aliud est *Mannale*, quod in Titulum conferatur, sed tenacibliter; quia ad nutu Prioratus, vel Patroni a beneficiario aferri potest; ut est beneficium Regulare, nec curatum, nec electuum est, vt Prioratus, Castellum officium, Sacrista, &c. Aliud est *Electuum*, quod precedente electione a Canonico facta, & accedente postea confirmatione & consensu superioris conferatur. Aliud *Collatum*, quod libera, ac simplici superioris conceditur voluntate. Aliud *Misum*, quod praesentante Patrono, Episcopo in fluente datu S. nich. l. 7. Dec. l. c. 29. num. 118. Fillinc. tr. 41. n. 6.

Præterea aliud est *simplex*, quod nullam ³ aliquid simile habet administrationem, nec est villa iuriis plex alia qualitate affectum: sed tantum institutum ad Duplex.

ad. Horas Canonicas recitandas, vel alia dominica officia perfolenda, vt Canonicatus etiam Cathedrals ecclesiar, Sacella, Altaria, Capella. Aliud *Duplex*, quod est cum administratione: vnde maximum est Papatus: deinde Patriarchatus, Archiepiscopatus, Episcopatus, & Cardinalatus. Item beneficia, quæ dividuntur *Dignitates*, vt Propositura, Decanatus, Personatus, Archidiaconatus, Abbaticia secularis, quæ est in nonnullis Ecclesiis instar Decanatus. Abbatia Regularis, Prioratus conventionalis, & claustralibus sunt etiam Duplicia, Fillinc. tr. 41. num. 6. Lef. l. 2. c. 34. num. 9. Reduf. de benef. c. 4. Layn. l. 4. tr. 2. c. 4.

Aliud est *Regulare* simpliciter, quod scilicet in titulum perpetuum conferatur, & beneficiari sine grani causa iusta negiri afferri. Aliud est *Electuum*, quod in Titulum conferatur, sed tenacibliter; quia ad nutu Prioratus, vel Patroni a beneficiario aferri potest; ut est beneficium Regulare, nec curatum, nec electuum est, vt Prioratus, Castellum officium, Sacrista, &c. Aliud est *Electuum*, quod precedente electione a Canonico facta, & accedente postea confirmatione & consensu superioris conferatur. Aliud *Collatum*, quod libera, ac simplici superioris conceditur voluntate. Aliud *Misum*, quod praesentante Patrono, Episcopo influente datu S. nich. l. 7. Dec. l. c. 29. num. 118. Fillinc. tr. 41. n. 6.

Aliud dicitur *Incompatibile*, *Compatibile*. ³ Aliud *Incompatibile* est id, quod per se vel naturali iure, vel saltem Ecclesiastica confitituatione continuam postulat residentiam: vnde le, aliud quip non potest aliud simile possidere, vt duo compatibili Episcopatus, duas Abbatias, duas Parochias. ^{le, aliud} ^{dass}

Sect. I de Benef. Recept sententiæ. 37

dinas dignitates, seu Personatus. Item beneficia uniformia sub eodem recto incompatibilia censurari duo Canonicius eiusdem Ecclesiæ. Reliqua autem beneficia compatibilia sunt. Laym. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 2. & 3. Lef. l. 2. c. 3. 4. dub. 27. n. 140.

CAPUT II.

De modis, quibus Beneficia acquiruntur.

6
se modū
beneficiū
BENEFICIVM sex modis acquiritur.
1. Præsentatione Patroni præs., & institutione subfuenti: hæc solū fit per Ecclesiasticos, illa vero potest per laicos fieri, si ius patronatus habent. 2. Elec-
tione, & confirmatione. 3. Postulatio, & confir-
matione, quæ habet tantum locum in Prelati-
ris. 4. Collatione libera. 5. Permutatione. 6. Reff-
erentia in favorem cum collatione sequitur.
Rebus in præ. it. Quot modis acquir. nn. 17.
Lef. l. 2. c. 3. 4. dub. 3.

7
quid pre-
ficiū,
Personus
8
lo
paratu-
nū
Praesentatio est exhibito quadam persone per Patronum Episcopo, vel alteri, ad quæ insti-
tutio pertinet, legitime facta. Patronus est, qui
ius patronatus, id est, beneficium onerosum, &
& vtile, conueniens alicui ob aliquod meritū,
vel obsequium Ecclesiæ collatum. Est autem
hoc ius duplex, aliud ius patronatus Ecclesi-
stici, aliud laici. Ius patronatus Ecclesi-
stici dicitur non quod Ecclesiastici pos-
sident, sed quod competit alicui ex eo, quod
ex bonis Ecclesiasticis Ecclesiam fundavit, vel
extrixit, vel dotavit, vel quod habetur ratione
Rectoratus Ecclesiæ, vel dignitatis Ecclesiasticæ.
8
Ius autem patronatus laici dicitur, quod ali-
cui competit, quia ex bonis patrimonialibus,
sue scolaribus Ecclesiam fundavit, vel con-
struxit, vel dotavit, aut beneficium aliquod
exirexit, aut quia ab aliquo horum causam ha-
buit. Panormit. Cap. Ea inservit, de his, que
sunt à Prælat. Azot. p. 2. l. 6. c. 19. q. 1. 2. 4. &
5. Malder. 2. 2. 3. 9. & 2. dub. 2. Fillius. tr. 4. 1. n.
8. Lefsi. l. 2. c. 3. 4. dub. 4. 5. 6. & 7.

8
quid In-
stitutio
Institutione est concessio beneficij facta legiti-
ma Episcopi, vel alterius auctoritate Clerico
præsentato a Patrone. Unde institutione solū
potest per Ecclesiasticos; horum enim est,
beneficia Ecclesiastica conferre, non laicorum.
Institutione sine Patrono facta est ipso iure irri-
ta. Si vero Patronus sit in praesentando negli-
gens, ad Episcopum denoluitur, vel ad eum,
ad quæ inuidictio pertinet. Azot. p. 2. l. 6. c. 22.
Ioan. Andre. 2. 2. de offic. in 6. Lef. l. 2. c. 3. 4. n.
12. Fil. tr. 4. 1. n. 9.

9
quid Ele-
ctio
Electione est alicuius personæ ad Eccle-
siam Pastore definitam canonice facta
vocatio: non sit nisi de Ecclesia vacante.
Dignitas & canonicatus, quæ conferuntur co-
munitatis clericorum suffragijs, non dicuntur
conferri per electionem. Beneficia enim electi-
ua ea tantum dicuntur, quæ per electionem con-
ferri debent, & habet solūmodo locum in iis, qui
Ecclesiastici Pastores sunt, vel Monasteriorum,
habentes in hiis supremam iurisdictionem. Per
electionem vero non acquiritur ius in re, sed ad
rem. Holtensi. sum. de elec. Azot. p. 2. l. 6. c. 14.
Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

g. 2. & 4. Lef. l. 2. c. 3. 4. dub. 7. n. 13. Omnis elec-
tio indiget confirmationem, superioris con-
fessionis, & auctoritate facienda. Quia id confiat
ex Cap. Nibil. s. & cap. cmm dilectus de elec.

10
Postulatio est supplex quedam a Collegio
Canonorum facta apud superiorem petitio, *Quid Po-*
qua postulatur, ut aliquid certe vacanti pre-
ficiari Ecclesiæ, non obstante aliquo defectu,
quem paucus qui non debet esse moralis sed
naturalis tantum, nempe quia non sit legiti-
mè natus, non habeat atatem sufficientem, non
est ordinatus. Debet vero in postulatum
duæ saltem partes Capituli contentire. Ho-
stiens. sum. tit. de postulat. Sylu. v. Postulatio.

11
Quid Col-
Collatio est conceitio beneficij vacantis sue
per obitum, sive per resignationem, sive devo-
lutionem, liberaliter facta ab habente potesta-
tem, ut à Papa Legato Ordinario. Iure autem
communi beneficia conferenda sunt purè, li-
berè, palam, sine diminutione vacantia, & in
perpetuum. Et ideo in collatione nequit adisci
pactum, aut conditio, seu modus: neque debet
per vim, aut metum fieri: conditio autem potest
in esse in collatione, quando ipso iure, vel statu-
to, vel consuetudine, vel foundatione, aut insti-
tutione beneficij polita est. Azot. p. 2. l. 6. c. 26.
g. 2. & 3. Fillius. tr. 4. 1. n. 10. 11. & 12.

12
Quid Per-
Permutatio beneficiorum est reciprocata qua-
dam resignatio, quæ ad invicem inter permute-
tantes fit legitima superioris auctoritate Septem mutatio
ad eam requiriuntur. Primo, ut permutes
sint suorum beneficiorum dominij: nemo enim
potest cum alio rem non suam permuteare. Se-
condo, debet permutatio esse libera, non autē
vi, aut metu extorsa. Tertio, debet utique suū
beneficium in Ordinarij, cui beneficium labest
sive est unus sit, & idem, sive alius, & alias, ma-
nus resignare. Quartò, beneficia iunt confer-
enda permutantibus, non aliis; alioqui irrita erit
permutatio. Quinto, requiritur consensus illoru-
m, ad quos electio, vel presentatio spectat.
Si autem Patronus requisitos nolit consentire,
potest Episcopus sua approbatione con-
sensum suppleri, si permutationem Ecclesia iu-
dicet expedire. Sexto, si permutas infirmis sit,
debet su permutare vixi post resignationem
dies, alioquin celebitur beneficium per obitum
vacare. Septimo, si permutatio in Cura Roma-
na sit, debet fieri publicatio in loco beneficij
intra sex menses à die supplicationis oblate cō-
putados, si sunt beneficia citramontes, si vero
ultra menses, intra novem. Porro si permutatio
sit ex ea Cura, intra mensem Ordinarius de-
bet conferre: permutes vero intra tres
publicare, idque in loco beneficij lege Cap. unic.
de rer. perm. in 6. Clement. unic. de rer. per-
mut. Glos. Reg. Cancell. de infirm. & candom.
de publicand. Rebuit. in præ. benef. §. de per-
mut. Lef. l. 2. c. 3. 4. n. 95. Azot. p. 2. l. 7. c. 24. q. 2.

13
Quid Re-
Resignatio vel renunciatio generatum sum-
pta, iuri proprii spontanea, & libera missio; *Quid Re-*
sen. cessio. Precessit vero, est libera beneficij di-
signatio missio facta cum causa coram legitimo su-
periore. Hæc sit tacite, vel expressè. Tacite sit ex
iuri dispositione, absque expressione verbo-
rum, ut matrimonium contrahendo. Expressè
sit, cum quis sponte suum beneficium expre-
sis verbis coram Ordinario legitime dimittit.
Rebus. de resig. Lefsi. l. 2. c. 3. 4. n. 179.

D CAPUT

CAPVT III.

*Conditiones praescriptas in Iu-
re, ut quis ad Beneficium
idoneus censeatur, recensio.*

NO VEM ad idoneitatem beneficij conditions an numero. Prima est *Legitima turus*. Legitimus nempe est incapax Episcopatus, & cuiusvis beneficii, cui animalium habentis, per Pontificem cum eo dispenetur. Item est incapax cuiuscumque dignitatis, aut perfornatus, etiam sine cura. Episcopus vero cum tali dispense potest ad beneficium simplex, & ad Canoniciatum etiam Cathedralis Ecclesie, & praetertim si ille a fede apostolica ad sacros Ordines esset admisitus. Praeterea illegitimus etiam cui Episcopatus di pescatione nequit habere ullum beneficium vbi pater est, aut fuit Praefectus, aut etiam Canonicus. Legitimi autem Prelbyterorum filii, possunt beneficia habere in Ecclesiis, vbi eorum parentes præsident, non tamen illud ipsum, quod proxime parentis habuit. Si tamen inter parentem & filium alias in ecclesiis, censemur species illa successio hæreditari abstenta, & ita si ius legitimus poterit sine dispensatione illud obtinere. Cap. 1. de filiis Presbyt. in 6. Glos. ibi. Sylvi. 2. 2. 9. 6. 3. 4. 2. quest. 1. Azor. p. 2. l. 3. 6. Filluc. tr. 4. 1. 5. Laym. 4. tr. 2. 6. 1. 4. n. 3. Lef. 1. 2. c. 3. 4. n. 8. 6. 7. & 8.

is Secunda Clericatus seu prima tonsura à
Secunda proprio Epiloco collata & **Habitus Clerica-**
Clericatus, lus, sive talares vestes. Ex epichiea fatus esset ve-
stes, que ad media crura extendantur: praeser-
vata vbi talis est consuetudo. Si beneficium
ex institutione certum ordinem requiratur, qui
eo caret, ad illud est inhabilis beneficium:
consuetudo tamen longa potest illum rigorem
mitigare. **Cap. cuius contingat de eis.** **Cap. cum**
ad eo de rescript. Fulluc. **cr. 41. num. 2. 1.** **¶ 22.**
Sanch. de murim. **l. 7. d. 46.** Ad Episcopatu-
m verò iure antiquo requiritur subdiaconi-
narii: iure autem novo, adeptus Episcopatum,
si mutuus: consecrationis intra tres menses non
solleperit, ad fructuum perceptorum restitu-
tionem tenetur: si per tres alios menses id
non egerit, est Epi caput priuatus, post sen-
tientiam. **Trid. [el. 2. c. 2. 2.]**

Tertia. *& quidem ad Episcopatum*
etas *triginta annorum exætorum* *requiritur.*
Ad dignitatem Ecclesiasticam Episcopatu*m* in-
feriorum, habentem tamen animarum curam,
etas viginti quinquannorum fatet inchoatoru*m*
prescribitor. Ad alias dignitates, vel persona-
tus, quibus non sibi est animarum cura, exiguntur,
ve quis n*on* sit viginti duob*is* annis minor, & hi
anni debent esse c*o*mpleti. Ad beneficium Paro-
chiale viginti quinque anni, inchoari fatem,
requiruntur. Ad alia quacumque requiruntur
ut minimu*m* quin uide decim annorum inchoa-
torum etas, s*c* litter ratione ordinis, quam Tridentinum
statuit, la*p*z maior etas exigatur,
Cap. cum in cunctis de elect. Trident. *se. 14. c.*
*12. cap. lices canonu*m*, de elect. in 6. Trident. se. 23.*

c.6.Laym.l.4.tr.2.c.14 n.1

Quarta, *Scienzia*, &c quidem tanta, quanta, ad
minus beneficio annexum ritè obtinendum, sit
necessaria. In particulari autem ad beneficium
simplex exigens primam tonsuram, requiritur
ut beneficiarius sit at lege, scribere, ac con-
struere, ac fidei rudimenta calleat. Ad simplex
exigens minores Ordines, necessaria est latine
linguae scientia, & vt habeat bonum testimoni-
num à Patocho, & Scholæ, vbi educatus est
Magistro. c. cum in cunctis, de elect. Nau. de orat.
mis. col. 4. 3. n. 3. Trident. ses. 2. 2. 3. c. 5. ¶ 11. qui
Quidem ses. 2. 2. 2. c. statuit, ut qui futurus sit
Episcopus, sit Doctor, vel licentiatus in Theo-
logia, vel in re Canonico; aut falem publico
aliquius Academie testimonio, ad alios edoc-
dos idoneus ostendatur. Eadem qualitates re-
quiruntur in creandis Cardinalibus, & Archi-
diaconis: in ceteris vero nil certi praescribitur,
sed quisque debet esse instrucitus scientia suo
muneris necessaria: quia non adit, iudicabit Ep-
iscopos, & examinatores, quia nimis sine ex-
amine ad quodcumq[ue] beneficium debet admitti.
Vnde collatio beneficij omnino illiterato fa-
cta, est irrita. Quia si nullatenus quis suo mu-
neri tatisfaceret. Fil. tr. 4. 1. c. 5. q. 8. Azor. p. 2. 1.
6. c. 6. cap. can. notis de elect. cap. lixii canon, de
elect. in 6.

*Quinta, Probitas morum, hoc est, ut non sit
beneficiarius gratiis criminibus innodatus, ne infamis, quia iuste naturali ministeris
& Ecclesie maximè probus debet esse, cum monius, exemplo, p[ro]p[ri]e p[re]cibus alios debeat
in pietate promouere. Non est autem ipsius
re irrita collatio beneficij criminol[o]gi, seu infra-
mi facta, modo crimen non habeat annexam
excommunicationem aut irregularitatem, quia nullus adest textus continentis provisio[n]is mul-
titatem: sicut sit irritanda ab eo, qui ad id ha-
bet potestatem ex cap. Inter electos, de excessu
bus Prelat. lege cap. cum in conflictis, de elect.
Trident. scilicet 24. c. 12. Nauar. sum. c. 27. n. 251.
Azorius p. 2. l. 6. c. 7.*

Sexta, *Calibus*: coniugati enim capaces nō
sunt beneficiorum, quia prohibiti sunt ordines ¹⁹ *Sexta Co-*
fuscipere. Tamen si quis duxerit virginem, & libamu-
conflentem vxore, castratum vovet, posset
ad beneficium admitti: & tunc si vxo sit in-
ueniens debet ante Religionem inire; si autem
processio, saltem vovere in seculo castratum.
Hinc si Clericus minorum ordinum habens
beneficium, contrahat valide matrimonii ipso iure
illud amittit: si vero contrahat tantu*m* pons filia
non amittit ipso iure, quādis priuatis eo mere-
tur si autē Clericus sit in facis, & contrahat,
non amittit ipso iure, sed est priuatus, quia
matrimoniu*m* est irriuum, cap*l. 2. & 8. de cleri-*
cic. coniug. Nauar. *Summa. 24. n. 11. 5. 10. Lc. 1. 2.*
34. n. 11. 5. Ellius. 17. 4. 1. c. 5. 9. 50.

Septima, ut non sit vila censura irrititus. collatio enim beneficij facta excommunicato maiori excommunicatione, aut ius penso, aut interdicto, est nullam: immo etiam electio, prefatio, & postulatio excommunicati ius penso, & interdicti, resignatioque in eius favore facta, est irrita; quod intelligo in omnibus beneficiis praeter rapatum, cap. Postulatio, de clericis ex-com. cap. cum dilectis, de consuet. cap. 1. de postul. Prelat. Couar. ad cap. Alma mat. p. 1. 5.
7. num 1. & 2. S. p. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

Sect. I. De Benefic. Reception. Senten. 39

²¹ Octaua. *Habilitas ex parte corporis*, que necessaria sit ad decenter praestandum officium. Vnde impotentes ad manuia ordinum exercenda, sunt iure naturali beneficiorum incapaces. Tales sunt, qui manibus carent, vel coeci, vel merti, vel per petuo amentes. At si debilitas aliqua supereruerit, per quam quis ineptus ad officium reddatur, non ideo beneficio antea obtentio priuat, sed potest eo libere potiri. *cap. Nisi de renunciat.* Azor. p. 2. l. 6. c. 2. *Filiuc. tr. 4. l. 6. c. 9. 2.*

²² Non denique, *Intemio determinat a Ecclesiastici statu*, & ordinis requisiti in tali officio. *Quia absurdum est* dari Ecclesiastica beneficia iis, qui adhuc fluctuant, nec decrepiti, & le Ecclesia ministerio dicare. Satis autem existimo, si quis sincere, ac bona fide fide proponeret statutum Ecclesiasticum initre, nec vel ab eo resilire proposito, nisi causa alqua iusta inciderit. Hinc qui accipit beneficium ex tantum animo, ut eius alatim fructibus, donec studia absolvatur, vel opulentiam vxorem incenerit, cum animo tunc illud deferendi, peccat mortaliter, nec retinere potest; non tamet ad restituacionem obligatur fructuum, si moneri suo satisfecit, nec est ipso iure privatus, nisi sit Parochiale beneficium. *Natum. c. 25. n. 118.* Azor. p. 2. l. 6. c. 9. *Filiuc. tr. 4. l. 4. 2.* *Sotus de inst. 10. q. 5. 46.*

CAPVT IV.

De Beneficiorum pluralitate.

²³ *Habili-* *Beneficiorum* *conceditur* *spem ob-* *ius.* **E**PTEM ex causis iure Canonico pluralitas beneficiorum concedit. Prima est, quando exiguos reditus habent. Secunda, quando unum beneficium est alteri coniunctum, & vniuersum. Tertia, quando Clericos idoneos non inueniuntur. Quarta, quando unum in titulum, alterum in commendam datur. Quinta, quando unum habet animatorum eum acte, aliud habuit tantum, quia ob aeris intemperiem, vel bellum populus abscesserit. Sexta, quando ex confusitudine duo beneficia simul possidetur. Septima ratio ne iustae ad debitam indulgentiae videtur superioris authoritas ex causa dispensare. *Cap. unio 10. q. 3.* *Cap. Eam te, de etate.* *Cap. Clericus 2. 1. q. 1.* *Cap. Qui plures 2. 1. q. 1.* *Cap. licet canon, de elect. in 6.* *Cap. Sanctorum, dist. 70.*

²⁴ *Qua sine* *beneficia* *incompati-* *bilia primi-* *genere* **A**liqua beneficia sunt iure compatibilia, alia incompatibilis. Compatibilis dicuntur, que vel iure communii, vel saltem confusitudine simul haberi queant. Incompatibilis vero, que nec iure, nec confusitudine simul quis habere potest. Talia sunt que habent animatorum curam sive in foro conscientia tantum, ut Parochia, sive in foro contentio, ut episcopatus, archiepiscopatus Patriarchatus, &c. Et beneficia, que dicuntur dignitates, personatus, vel officia, que requirent residentiam, ac personam distinctionem. Et Canonici, ac portiones in Ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiis secularibus, vel Regalatibus. Et alia sunt incompatibilis ex conditione, nemini sub eodem testo, hoc est, beneficia, *Elob. & Mond. Theol. Mor. Tom. VII.*

que in eadem Ecclesia haberi nequeunt. Itac beneficia incompatibilia primi generis vocitantur. Trident. *je. 7. c. 4.* Azor. p. 2. l. 6. c. 10. q. 1. *Cap. Quia in tantum de probend.* *Cap. Grana,* *de rescript. in 6.* *Cap. Quia nonnulli de Clericis,* *non refid. cap. litteras, de concess. proben.*

Incompatibilia secundi generis, sunt, que simul quidem licet retineri non possunt absque dispensatione, tamen non ita pugnant, ut alterius genere vacet, altero obtento. Tala sunt ielqua res? beneficia residentiam postulativa, que sine gratia ui peccato simul retineri non possunt. *Lef. l. 2. 6. 3. 4. n. 140.* *Filiuc. tr. 4. l. num. 43.*

Papa in pluralitate beneficiorum potest dispensare, liberis quidem, ubi tantum efficit con- ²⁶ *Papa po-* tra ius canonice. *Quia est supra illud.* Vbi autem test in plura- *aliquando*elle contra ius naturale, aut divinum, non nisi ralitate initis de cauca: huic enim iuri papa subiectus. *beneficio-* profecto tres dispensandi iustas causas annuum dis- *mero prima est, iusta Ecclesiae necessitas. Secunda pensare.* da, pia ciuidem utilitas. Tertia, enidens prero- *garina meritorum, que in maius commodum, ac* uitamentum Ecclesiae cedat. Per prærogatiuum meritorum intelligi generis nobilitatem, di- *gnitatem personæ, egregiam literaturam, indu-* striam, prudentiam, virtutem. *cap. dndum 2. de* *elect. cap. de multa de probend.* *Nau. Sam. c. 25.* *n. 125.* Azor. p. 2. l. 6. c. 1. 2. *Sylvi. 2. 2. q. 63. a. 2.* *quasi. 3. concl. 7.*

Papa Legatus potest etiam in pluralitate be- ²⁷ *Leg. 1113* neficiorum dispensare, sed cum limitatione, primò, *ut Episcopatu-* non sunt, dignitates, aut curata. *aliquando* Secundò, ut congrua sustentationem non ex- *potesi.* *Episcopus.* cedant. Tertiò, ut sub eodem teste non adint. *cap. de multa, de probend.* *Filiuc. tr. 4. l. n. 38.* Episcopus potest etiam dispensare cum eidem tri- *bus limitationibus.* Præterea si duo beneficia sub eodem teste dissimila sint, & unum non sufficiat ad congruam sustentationem, poterit dispensare si vero similia sint sub eodem teste, nec Legatus, nec Episcopus poterit. Et ita refert declarasse sacram Cardinalium congregacionem Garcia de benef. p. 11. e. 5. n. 377 *Lege cap. sanctorum, dist. 70.* Ioan. Andr. c. 1. *de confuetate.* 6. Azor. p. 2. l. 6. c. 12. q. 6.

Qui autem per dispensationem plura be- ²⁸ *In con-* neficia curata obtinuit, non est tutus in con- scientia, sed tenetur alterum resignare. Si non scire sia non putetur habuisse legitima dispensandi causa, & est tunc sequatur animarum damnum ex prelati ab- qui pluram sentia, etiam si per vicarios administrare vel beneficia detinu ob id scandalum populis. Vnde talis ab- cura: a soluendum non esset, nisi vno retento, reliqua possidente. dimitat. Idem dixerim de eo, qui, causa iusta non existente enidenter, obtinuit plures digni- tates, personatus, Canonici, & alia huiusmodi, que residentiam requirunt. D. Tho. quod lib. 9. a. 1. 5. Caet. v. *Beneficiorum multiplicatio.* Tolet. l. 5. c. 8. 1. n. 4. Sol. l. 1. *de inst. 9. 6. a. 3.* Lef. l. 2. c. 3. 4. n. 1. Qui vero obtinuit alia be- neficia simplicia, secluso scandalo, potest a Cœfessario absolu, cui quidem librum est probabilem Canonistarum doctorum opinionem sequi Azor. 2. 6. c. 12. q. 11. *Filiuc. tr. 4. l. n. 40.* Lef. l. 2. c. 3. 4. n. 15. 1.

D. 2

CAPVT

CAP V

De Beneficiorum Colla-

toribus.

RAESVL sumus est generalis collatoribus generali potestatem conferendi omnia beneficia in quacumque Diœcesi. Quia est supremus dispensator bonorum Ecclesiasticorum, & omnium Episcoporum, & Ecclesiasticorum superiorum, ac adeo Ordinariorum orbis totius Ordinalium. Tripli modo potest beneficia conferre. Primo, iure præventionis, ut quando alicui conferat gratiam expectatiuam ad beneficium primò vacaturum. Secundo, concurrendo cum aliis collatoribus. Necesse autem est, ut in hoc casu referuerit, vel conferat beneficium ante ordinarium: alioquin collatio ordinarij valida erit; & hac ratione etiam legatis à latere solet concedi, ut beneficia conferant. Tertio, iure devolutu, ut quando ratione criminis, v. grat. ob simoniam confilientia, vel ratione negligentiæ collatoris, ius conferendi devolutum ad Pœficiem ex canonio dispositione. Eodem iure sepe conferit Episcopus, quando inferiores collatores sunt negligentes. *Glo. ad Cap. Falsis, §. si. de pœn. in 6. Cap. Per principalem q. 9. 3. Cap. Dudson, de pœn. in 6. Rebfit in praxi. S. de devolut. m. m. 46. Cap. Quia de concep. prab. Fillinc. tr. 41. n. 12. Pius IV. in B. ad Romanum Pont.*

Dignitates infra Episcopatum & Abbatia & alia beneficia regulariter conferri debent intra sex menses, alioquin devoluuntur ad superiorem. Similiter Patronus laicus intra quatuor menses non præsentet, & Ecclesiasticus intra sex, beneficium efficeri liberum, cuiusque dispositio ad eum, cuius est instituere, devoluitur. *C. p. Nullus de concep. prabenda cap. uni. de iure patronat. in 6.*

Summus Prelatus virutur iure præventionis, & concursus, ad vitandas confusiones, & alites, deoque in multis Ecclesiis sibi certos menses reseruant, quibus conferit, teliquis ordinario telatis. Quapropter nisi ex fundatione beneficij, vel ex legi tanta precriptione ius conferendi alteri comp. sit, ut capitulo, decano, pœposito, Abbat, vel alteri Ecclesiastico, in quaunque Diœcesi Episcopus est proprius omnium beneficiorum collator. Quia hic sua in Diœcesi est Sacrorum moderator, unde ad eum spectat omnes Ecclesiæ Ministros constitutuere, & officia sacra conferre. *Reg. 8. Canc. Cap. omne. Basilica 16. q. 7. C. Nullus 16. q. 7. Fi. iuc. tr. 41. n. 24.*

Et coniunctio receptum, ut Episcopi in Curia Romana existentes, non possint villa beneficia conferre in propria Diœcesi vacaria, sed necessarium esse, ut Curiam exeat ad ea conferenda. Possunt tamen in Diœcesi aliena; quæ au. è in Curia vacanter, pertinere ad Pœficiis di positione. Tali sunt eorum, qui de Curia sùt Romani, & eorum, qui Romè moriuntur, aut prope Româ ad duas dietas, id est, quadraginta mil-

lia Italica; & eorum qui ibi resignant. *Reg. 1. Can. et Extr. Ad regimen de præsent. Fil. Lue. tr. 41. n. 10. Maled. 2. 2. tr. 9. a. 2. dub. 4.*

Et si Capitulum sede vacante vice Episcopi fungatur in iis omnibus, quæ iurisdictionis Capitulum ordinariæ sunt, non tam ei succedit in libera sede uac. & gratia beneficiorum collatione, sed in necel. it, non curia, & debita. Unde non potest cōferre be. fert beneficiaria speciantia ad solum Episcopum, vel ad eam libera, ipum ex consensu, ac consilio Capituli. Nec sed potest præsentare, nec el gere quando præsentaria, aut electio ad Episcopum peccabat, potest tamen instituire, & cōfirmare electos, & præsentatos, & gerere alias collationes necessarias, ut quæ debite sunt certi personis, vel certo personam generi ex fundatione, vel donatione. *Cap. Illa. ne sede vacante cap. 5. ad Episcopum resid. vac. in 6. c. 1. de inf. in 6. Maled. 2. 2. tr. 9. c. 2. dub. 4. Azor. 1. 2. 1. 3. c. 3. 38. Leid. 2. 6. 34. amb. 10. n. 50.*

Non potest Vicarius generalis episcopi beneficia cōferre nisi de speciali mandato. Quia eis, quæ sunt iuris, & necessitatis, eq. quæ sunt voluntatis iurisdictionis, non tamē, quæ sapienti gratiam potest expedire: At collatio beneficiorum est mera gracia, cum sit donatio quædam. Mandatum autem speciale habetur dicitur, sūn eo ad eccl. si generalis clausula. *Et ad omnia alia, etiam si mandatum exigatur.* **V**icariale. Licit vero Vicarius præsentare non potest tamen electos, & præsentatos cōfirmare, ac instituere. Quia hoc est iuris, ac necessitatis, cap. fin. de officiis vicar. in 6. AZOR. p. 2. l. 3. c. 4. §. 1. 4. §. 5. *Fillinc. tr. 41. n. 8. 48. & 49.*

Demque lacuna non habent beneficia conferendi, nec instituendi, nec confirmandi; nec id possunt comparare præscriptione, vel consti-
tutione, quamvis immemoriali. Possunt tamen *cur. p. 1. 7.* Papæ privilegio, quod sicut aliquando nonnullis Imperatoribus Regibus concessionem. Laicus vero habet ius præsentandi ad beneficia vacantia, quod ius vacatur *ius patronatus*, de quo sopris. Quod qui tenet ius poch acquirete, & habere fecimini, & si sit hereditarium, in illam etiam transit; sicut et reliqua his, qui sunt de familia, saltem vbi fecimus succedunt. *cap. 3. 1. ex c. de eod. in 6. c. vni. de iure patronat. in 6. Azor. 10. 2. 1. 6. c. 1. 5. q. 19. c. fin. de concep. prab. cap. Ex liseris de iure patronat.*

CAP V

De his, quibus Beneficia sint conferenda.

Non quicquam beneficium in ligno est conferendum quā lo dignus ad fl. Indignus autem dicitur, qui vel ut irregularis ex ignorâ, seu insipientia, ex fredo, græs ad, vel infâmia, vel non putatur futurus utilis, nec aptus officio. Unde collator ad conscientia iecuritate debet scire, cu. cui conferit, esse dignum; nec satius est ne scire, indeq. esse. Quia ex officio tenetur dignus illud confere. Dignus autem quis dicitur, qui omnibus consideratus, putatur optime quis in parte. *Quia.*

Sect. II de Benef. Recept sententiæ. 41

³⁷ in cap. cum in cunctis de electi. Tria requiruntur, ut quis beneficio curato dignus censeatur, nempe *conveniens*, *probitas morum*, ac debita *scientia*. Et ipso iure iupenduntur ab electione, pro illa vice, eligentes indignum, & tamenno a suis beneficiis. *Filiuc. tract. 4. c. 4. qn. 7.* *Lefsi. l. 2. c. 34. anb. 12. cap. Graue nimis de prebend.*

Licitum est in quinque casibus prætermisso dignitorum, d'gno confite beneficium. Primo Patronus laicus præsentet dignum, huic debet conferri si verobeneficium curatum, & Patronus Ecclesiasticus, tunc dignissimum est dandum, *cap. Monasterium. 6. 9. 7.* Trident. *ss. 14. 6. 8.* Secundum si beneficium in institutione dandum sit alio ex certa familia, vel oppido, vel si Canonici decreto sit elegidus alio quis ex Clericis eisdem Ecclesiæ, unde apertissimo inter eos dandum est, non aliis eti aptis, *cap. Nullius cap. obitum. dist. 6. 1.* *Conat. Reg. peccatum p. 2. 5. 7.* *Synt. 2. 2. q. 6. 3. 4. 2. questione. 4. c.*; Tertiò, si aptiores reteruandi sunt beneficis parochialibus, eo quod pauci bene idonei ibi reperiuntur, tunc beneficia sine cura quamvis opima debent minus dignis conferri. *Filiuc. tract. 4. n. 176.* *Lefsi. l. 2. c. 34. n. 59.* Quarto si plures sint electores, & paucorum suffragia in dignissimum inclinet, tunc si meum suffragium nihil esset dignissimo proficuum, ut non eligatur indignum, vel minus dignus: teneor, omisso dignissimo, conferre illud in dignorem, vel saltem in dignum. *Filiuc. tr. 4. n. 176.* *Diana p. 3. tr. 5. resol. 110.* *Lefsi. l. 2. c. 34. n. 60.* Quinto deinde, resignans in favorem alterius, facit est, ut querat dignum, & sic feri recepta conuersio quia cum resignans non sit distributor, si iure permitteatur in favorem resignante, potest cuicunque digno voluerit. *Diana p. 2. tr. 1. resol. 4. 1. citans Reginaldum, & Maledum.*

³⁸ Beneficia, prætentatores, & collatores semper tenentur, quantum in ipsis est, procurare, ut dignissimis beneficia conferantur quia primario instituta sunt ad cultum Dei, & Ecclesiæ vultatem: secundario ut sint praemissa virtutis, si omittatur dignior, contra utrumque finem clinetur. *D. Th. 2. 2. qn. 6. 3. 4. 2.* *C. 7. 1. 8. 5. a. 3.* *Nat. ad cap. si quando, de rescript. except. 16. n. 10.* Vnde in beneficis curam animalium habentibus, vel aliam magnitudinem, ut in Ecclesiæ functione, eligere, posse, aut præsentare dignum, omnino dignore qui in proprio adest, est lethale peccatum, omnia qui dignore omittit, agit in regia, & in fructualem ex officio Ecclesiæ debitam. *Tr. den. ss. 14. 6. 1.* *Conat. ad Reg. peccatum p. 2. 5. 7.* *Filiuc. tr. 4. n. 17. Lefsi. l. 2. c. 34. n. 64.* *Az. p. 2. l. 6. c. 15. q. 1.*

³⁹ Qua habetius usus conferendi beneficia per promulgationem, libera, & utrum Papa, & Reges, non tenentur dignores elige, nisi in promptu sint sed sufficiat eligere dignos: quia alioquin seper tenerentur dignores ex quarete, quod a sumo præfule, & a Regibus duorum est exigere. *Reginald. 5. 10. n. 179.* *apud Dian. p. 2. tr. 1. resol. 40.*

In benefice is vero similibus, ut canonici bus, capellani, & aliis prædictis, non censetur peccatum mortale, tamen aut bis prætermitti dignorem, eligendo dignum si ve- 40 lid, postea fieret nullo elecent, ut digniores alii. *Ezec. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.*

sumuntur, lethale quidem esset. Quia quod senel vel iterum dignior prætermittatur in huiusmodi beneficio, non censetur notabile, & Ecclesiæ incōmodum; paucorum enim mediocritas poterit aliorum integra sufficienter compenari (scio à doctis absolutè censi eri peccatum lethale nunquam esse, si in huiusmodi beneficio, que curam amarum non habent, dignus, relicto digniore, aliquatur, de quo *sect. 2. Nat. 2. de ref. c. 2. n. 148.* *S. v. Beneficium n. 42.* *Arat. 2. 2. q. 6. 3. a. 2.* *Angeli. v. Elec. n. 10.* *Lefsi. l. 2. c. 34. n. 66.*

Profecto in beneficio, que per oppositionem, & in concursu dantur, dignorem omittere lethale est cum obligatione ad damni restitucionem, prudentius iusticio, quia tunc dignior habet ius strictum ex Triden. *ss. 2. 4. 6. 8.* & aliquorum Canonum lege: ergo si illi iniuria, Attamen debet esse talis notabiliter dignior arbitrio prudentum. *Nat. sum. c. 17. n. 74.* *Lefsi. l. 2. c. 34. n. 75.* In aliis vero beneficiis non est agenda restitutio, quia dignior non habet ius strictum ad illud, sed largum dimitto, confitens solum in maiore aptitudine, vnde non sit ei propriæ iniuria. Si autem beneficiarius idoneus non sit, tenebitur is, qui procuravit, ad restitucionem, non quidem digno, sed Ecclesia, qua debito ministro caruit, vel etiam dannum accepit. Quod si nullum damnum accepit, ad nihil author tenebitur. *Conat. ad Reg. peccatum p. 2. 5. 7. n. 7.* *Sotus l. 4. de iust. q. 6. a. 3.* *Filiuc. tr. 4. n. 185 & 184.* *Nat. c. 17. m. 72.* *Lefsi. l. 2. c. 34. n. 76.*

C A P V T VII.

De modis, quibus Beneficia amilitantur.

⁴¹ **E**x his dispositione quatuor ex causis beneficium amilitur. Prima est fine delicto beneficiarij, nempe per naturalem ipsius obitum, per mortem ciuilium, id est, per ingressum & professionem exprefsam, vel tacitum in approbatâ Religione emisam: & per matrimonium validum, licet consummatum non sit. *cap. beneficium, de reg. in 6. Lefsi. l. 2. c. 34. n. 187.* *Laymar. l. 4. tr. 2. c. 17. n. 1.* Per matrimonium vero inuidū, non priuatum ipso iure contrahens, sed priuandus est per se tantum. Secunda, astitutus propter alterius beneficij incompatibilis affectionem. *Azor. p. 2. 4. 7. 6. 16.* *Paris de resignat. l. u. q. 6. n. 18.*

Tertio admittitur ipso iure ob criminis sequentia. Ob heresim, nec prodest triennalis possessio. Ob schisma. Ob episcopi Cardinalis perculcionem. Ob homicidium qualificatum, nempe per factum prelio conductum. Ob falsificationem literarum Apostolicarum. Ob sodomitiam sepius exercitam. Ob Rectoris vel alius clericis Ecclesiæ, in qua beneficium ededit, per factum per altius occisionem. Ob acceptum aliquid ab examinatorebus pro examine ad parochiale. Si obtinet Episcopatum, non accepit consecrationem intra tres mensas pacifica possessione, si ob factis Parochiale non fuerit promptius ad sacerdotium intra

⁴² *E' per unum quo que ex quatuor delictis.*

42 Theologiæ Moralis Lib.LV.

autum. Si quis duo incompatibili primi generi, si non retinere præsumperit, ablique dispenſatione, amittit etiam secundam, si Prælatus, vel administrator bona Ecclesiæ, vel Monachus, vel alienet abſque formâ à iure præscripta, vel Romano pontifice incontulit. Denique si quis vi poſitione in furent ingressus. In his, ac similibus caſibus, ubi hæc iura non ſunt vía abrogata, beneficium impetrari potest tanquam vacans; ſed crimen eft probandum. Iple tamen beneficiarius non tenetur tua spōtia ante ſententiam beneficium dimittere. Azorius p. 2 l. 7. n. 17. Lefſi. l. 2. c. 34. dub. 34. Fil. luc. tr. 4. num. 15. Laym. l. 4. tr. 2. cap. 17. à num. 1.

44
Et per Iudicis ſententiam: Propter ea ob quinque crimina mereatur quis per Iudicem iudicio beneficii priuari. Primum eft, quia non reſidet. Cap. conqueſte de Cler. Secundum, ſi fit homicida. Cap. Cle icis, ne Cleri. vel. Tertium, ſi fit publicus concubinarius. Trident. ſes. 25. n. 14. Quartum, ſi fit perjurio. Cap. Quæcilia de inveni. Quintum, ſi blaſphemus in Deum, vel fan- dulos. Cap. ſi quis per capillum 22. q. 1.

CAPVT VIII.

De Penſione.

45
PENSIO ENSIO est ius cortæ ad tempus exi- gen & vel ſoluende portionis ex determinato beneficio, aut à ſuo, & in beneficiario Ecclesiasticum beneficium poſquo à beneſidente. Differat beneficio maxime in duobus. Primo, quod penſio ſit paſ- quædam iuri, beneficium rediutum alteri conſtituta, & deſignata. Secundo, quod be- neficium in perpetua ministrorum vñum ſupræ natura conſtituitur: quod nobis in mor- te, vel renunciacione beneficiarij vacat, & alteri conſerfi debet; penſio autem ad tempus decrebitur, ita ut vel renunciacione, vel mor- tali pensionari omnino finiat, ſicut vñiſtru- etas vñſtructarij morte. Azor. p. 2 l. 8. c. 5. q. 1. Sylvi. 2. 2. q. 100. 4. 4. conſl. 1. Lefſi. l. 2. c. 34. dub. 37. Fil. luc. tr. 42. n. 2.

46
Duplex eft penſio Laica & Clericalis. Laica duplex eft dicitur, que ob aliquam temporalem caſam laica & conſtituta, laico etiam cooperare potest, & que datur Ecclesiæ Oeconomio, Canto- & Clericis, Parroco, & defensori. Clericalis vocatur laicam eft que ſolis Clericis conſerfitur. Hæc turum eft duplex, vna ſimpliſter spiritualis, quea Clerico ob ſpiritualē ministrorum datur, & conſcionatori, Parochi Vicario. Altera media, ſiue mixta, que in Clericis ſtatu fundatur, tamen non ob ſpiritualē ministerium conſerfitur, ſed ob aliam caſam, eanguine vel lucrofam, ut que Clerico pauperi, vel in ipso ſeni, oculo augmentorum aliignatur; vel oneſtom, ut quia aliquis lite beneficiaria cedat; vel quia beneficiario alii ei resignat, feruati bi in horitate Epſcopi, penſione: vel quia beneficiario cum altero tenuiore permuteat. Bonac. de ſimoni. d. 1. q. 4. ſ. 1. 3. num. 1. & 2.

Filiuc. tr. 42. n. 5. & 6. Azor. 101. 2. 1. 8. c. 3. q. 5. Tolet. l. 5. c. 82. Laym. l. 4. tr. 2. c. 18. n. 1.

Nullus potest de iure coniuncti penſione⁴⁷ imponere, niſi ſammus Pontifex in certis⁴⁸ caſibus, conſuetudine iam prædicta, & communis ex iusta cauſa Epifcopi eam conſtituere potest. Priuio, ſi aliſignetur feni Parochio non ſolus Epifcopi valenti amplius deteruire, ut alatur. Secun- dò, ſi cauſa transactioſ in iure. Tertiò, ſi nonnulla cauſa permutationis ob fructuum inæquali- tatem. Cauſa vero ſimplicis resignationis telli penſio. Epifcopo id non conſetterit, niſi resignans merita penſio. Et let. ſenex, & al. praetandum officium incipit: vel niſi alqua rationabilis cauſa interveniat. In his veſtibulis caſibus non potest eam conſtituere niſi ad vitam eius, cui aliſignatur obligatio, o tamē ſeconis foliūdē ad iuccelloē tranſit, quanuia penſionarius eft ſuperites. Navar. l. 5. confiſ. 2. n. 4. Laym. l. 4. tr. 2. cap. 18. num. 3. Filiuc. tr. 42. n. 3. Saum. 1. de Relig. l. 4. cap. 24. n. 37. & 2. Penſi. n. 5.

Poſſunt etiam legari à laici, eodem modo, quo Epifcopi; etiā ne imponeantur ſepre re- quiriſtur cauſa iusta, hoc eft, quae fit ex multo debito, requiriſtur tamen temperata, id est, æqua, & rationabilis in ponente. Quinio ut inferiorum preiuli validē imponere imponat, debet ſemper cauſa iusta interuenire, id est legitima, qualem ſilicet leges preſcribunt, que in Pontifici, cum ſit ſupra le- gem, non requiriſt tacem in eo iusta, id est, rationabilis, ut non peccet imponendo. Vnde penſio ex falta cauſa conceſſa nullam eft, ſi fuit mœnia, & principalis; lecus ſi impulſia foliūdē & mere acceſſoria. Azor. 101. 2. 1. 8. c. 6. q. 2. Fil. luc. tr. 42. n. 6.

Summo Praelatu respectu hand datur exce- pio perfonarum non habiliū ad penſiones; ſi omniſbus perfonis am veris, quā ſit ſe- pofitum ab illo conſerfi, ut feminis, infanti- bus, irregulatis, &c. Regulariter tamen in- habiles iunt ad penſionem obtinendam. Cleri- calēm præiunctionem, quicunque ſunt iubiles vel abſolutes, vel durante impimento, ad Clericalē ſtatutum: & qui habiles non ſunt ad officium recitandum. A penſione veſtibulū laicale nulla perſona legit poſitione excluditur. Nam de confid. q. 27. num. 167. Azorius pat. ſe- cund. l. 8. cap. ſep̄im quaff. 12. Gracia de benef. p. 1. c. 5. n. 134.

Penſionarij accepi oblationes. Sine cauſa Obligatio penſionis exgens turus eft in conſciencia, ne penſio ſit à immo. Praefatio imposta: ſi veſtibulū ab inferioribus, non poterit illam exigere. ſe- Tenetur ſanctorum paruum deipare officium recitare: quod illud omittat, fructus ſuo non facit, & ad restituendum tenetur. Debet pro rata penſionis ſolū ure onera ſuperuenientia beneficij fructibus ab eo, qui poſſit in- ponere, niſi penſio ſit retergata, libera, & ab omni onere exempta; tunc enim tantum ti- tularis ad illa tenebitur. Obligatur demum ad tonſuram, & habitum Clericalē ex conſti- tutione Sixti V. ſi penſionem ex git, & penſio exaggerated excedat. Filiuc. tr. 42. n. 3. & 2. Nau- s. c. 2. 5. n. 122. Gracia de benef. p. 1. c. 5. n. 14.

At quatuor placentia reducerunt, que in ma- teria penſionis poſſunt committi, nempe ad in materia inſtitutam, dignitatem, ſimoniā, & confi- penſionis deſcentiam. Contra inſtitutam itaque potest nūc penſio com- latiſ.

ESCOB
Theol. Mo
Tom: VI.
Edu-

Sect. I. De Benefic. Reception. Senten. 43

*misti pec-
catorum in-
infusia.*

laris peccata omnia patrare; quæ potest in solutione debiti debitor: quæ quidem ad duo capitula edocuntur, nempe calumniam negationem debiti, ac morosam illius solutionem. Pensionarius etiam contra iustitiam delinquit; si exigit sine iusto titulo, vel si causa non verificata ob quam data fuit pensiones vel exigitur narrata conditione, & id in titularis praedictum: ut cum narratur, beneficium grauatum maioris valoris esse, quam vere sit. *Filluc. 17. 42. n. 1. & 2.*

*52
Delinq-
ui interne-*

Peccat contra æquitatem pensionarius, si beneficiario omnino grauato, vel exignos fructus colligente, integrum pensionem vult exiger, quod si in omni casu integre referuntur. Delinquit etiam, si super quotidians distributionibus pensione collitam pergit integrum exigere, licet beneficiarius nullos alios fructus ex aliquo casu percipiat, quam quos solutionis pensionis impedit. *Filluc. 17. 42. n. 2.*

*53
Si simonia
constituentem latam contra eos, qui putant
pensionem esse quid mere temporale, pro-
indeque circa eam non posse simoniam in-
teruenire. Sayt. de censur. capite quinto num.
15. Aragon. 2. 2. quest. 100. articul. 4. Si-
monia autem hæc in pensionibus interueniens illicita est, quia prohibita non est contra per Papam enim potest auferri; quod non esset, si prohibita esset, quia illicita. D. u. Thom. 2.
2. q. 100. a. 4. Verum simonia hæc in pensionibus commissa nulla poena inducit, quo-
ties pure committitur circa pensiones, non circa beneficia, cum scilicet de illi pacientur quis sine villa ad beneficia relatione. *Nauar. c.
23. num. 111. Corduba l. prim. quest. 21. Filluc.
17. 42. n. 6. & 7.* pensionem autem, quæ datur ad officium aliquid spirituale, non potest pre-
cio vendi absque vitio simoniae, nec etiam redimi: talis est pension quæ datur Concio-
natori, vel adiutori episcopi. Pension vero illa, quæ fundatur in titulo mere temporali potest redimi, & vendi pretio sine simonia. Quia nec in titulo spirituali fundatur, nec ad spiritualem functionem referuntur. *Bonac. de fa-
mili. d. 1. quest. 4. & 3. num. 3. & 4. Lefsius l. 2.
cap. 35. dub. 12. num. 12. 2. Vict. relict. 1. de fa-
mo. num. 4. & 5. Non habens facultatem trans-
ferendi, nullatenus potest de pensione, quo-**

ad ius exigendi fructus, contrahere, illa vendendo, permittendo, &c. Vnde qui sic transfert, peccat certa iniuria, & contra Religionem. At eammoditas, quæ ex pensione oritur, potest vendi, & alter in commercium deauci. Quia hæc commoditas non est spiritualis, eo quod est spirituali pensioni annexa, nam pension non est ex se spiritualis, sed quia annexa spirituali: accessorum enim accessori non sequuntur principialis naturam, sed tantum principialis accessorum. *Lefsius l. 2. cap. 35. dub.
2. 2. Nauar. de simon. confid. 6. Flam. de confid. q.
24.* Qui vero potest transfere pensionem, non potest id agere, accepto precio sine simonia: Quia vere dat aliquid spirituale pro temporali recipiendo. Vnde peccat, qui transfert pensionem, reteruata sibi, dum vivit, omnium fructuum exactione: ant qui pensionem transfert, accepta quacunque pecunia in premium, & ex pietate, sine pre-
cio, sine pto alii. *Tolet. l. 5. cap. 8. 1. & 9. 2.
Valent. tom. 3. d. 6. quest. 16. pun. 3. Layman.
l. 4. 17. 10. cap. 8. num. 47.*

Quando denique pension ceditur, trans-
fertur, conferetur cum confidencia vicio. *Conue-
sa*, interueniente pacto de exactione omni*mentis vi-
num*, vel partis fructuum in fauorem con-
fidientis, aut alterius non constitutur confidencia *cedeme*,
simoniaca prohibita Pij, ac Sixti V. confi-
tutionibus, quia illæ solam loquuntur de *delinqui-*
confidencia beneficiali. Quando autem pen-
sio constituitur in caput viuis ad fauorem,
ac commodum alterius, ad ilam spectat obli-
gatio vite Clericalis, & officij recitandi, quia
vere est pensionarius, nempe qui habet ius
pensionis, & non commodum. *Filluc. 17. 42. c.
9. quest. 12. & 13. Flam. de confid. q. 23. & 24.*
Lefsius l. 2. cap. 35. dub. 12.

Pension debet esse moderata, ut tantum ma-
neat beneficiario, præsentim Ecclesia Recto. *Pension do-*
ri, quantum necessarium sit, ut commode se habet esse mo-
possit sustentare, officiumque misericordia derata, ter-
erga pauperes, & hospitalitatis erga peregrinos tiam parte
valeat exercere, aliaque sibi incumbentia onera fructuum
præstare. Consuetudine autem iam fere est in non exce-
dendum, ut nomine pensionis ex beneficio dent.
*tertia redditum pars extrahatur. Corduba l. 1.
9. 21. d. 2. Lefsius l. 2. c. 34. num. 206. Laym. l. 4.
17. 2. c. 18. num. 6. Sylvi. 2. 2. q. 109. a. 4. concil. 5.*

D 4 SECTIO

SECTIO SECUNDA.

De Beneficio, ac Pensione Dubia.

CAPUT IX.

Circa Beneficiorum Ecclesiasticorum naturam, conditiones, Effectus.

DVBIUM I.

Si quilibet prælatura curam animarum habens comprehendatur, sub nomine dignitatis Episcopalis, ad quam Reguliris absque illa dispensatione potest promoueri?

Nomilla præmito de beneficiis Regularibus.

PRÆMITTO, sacerdotes incapaces esse Regulares beneficij, iure aut quo spectato, cap. cum beneficio, de proband. in 6. Attento auct. Tidentin. ses 14 cap. 10. Sacerdotibus conseri posse beneficia Regularia, que administrationem non habent si acceptando beneficium, habitum illius Religiosi sive participant, seque obligant proficiere eundem. Item beneficium Regularium dant non esse sacerdotibus neque Religiosis alterius Ordinis ab eo, cuius est beneficium. Et si beneficium per Religiosos viuis Ordinis administratur, non posse alij eiusdem Ordinis concedi quod beneficium verò sacerdotia similia certum est, non posse Regularium alium ad dignitatem vero Episcopalem posse, cap. Quorundam, cap. se Religiosi, cap. Nullius Religiosi, de elect. in 6. Quod hinc accidit, an nomine dignitatis episcopalis comprehendatur qualibet prælatura curam animarum habens.

Comprehenditur communiter quia procedit in his eadem ratio, in episcopatu. Si Glos. ad Clement. 1. de electione ibi Ipolita n. 4. & 41. Ioan. Andr. cap. si Religiosi, & ibi Francus nra. 1. notab. 2. Dominic. numer. 6. Anchar. num. 2. Abbas ad cap. quod Dei timorem. n. 5. & 6. Sanch. 1.7. decal. c. 29. n. 3.3. Gregor. Lopez leg. 25. it. 7. par. 1.

Non comprehenditur quia Episcopatus à beneficio sacerdotia Regulari abstrahit: eaque de causa in Clement. 1. de electione dicitur: per hoc autem non intendimus prohibere, quin Religiosi in Episcopum sacerdotis Ecclesia licet posse eligi. Ego tacite insinuator, respectu prælatie sacerdotis, qua Episcopatus non sit, prohibitionem manere integrum. Ita

plures Doctores relati à Panormit. ad cap. quod Dei timorem, de pau. Regular. Mandatius de signature grat. tit. dispensatio pro omnibus benefic. stat. tom. 4. de Relig. l. 3. cap. 19. num. 27.

Veriorem hanc puto esse sententiam. Nam in Ep. capitu est specialis ratio propter eius Verba ha. dignitatem, ob quam Episcopus dicitur Mori. mbi. nacho Religiosi, vt tradit Glos. ad cap. Relig. Religiosus, de elect. in 6. et colligitur ex cap. ex multa, de voto. In digeritur dispen. satione.

DVBIUM II.

An Regularis possit, sine dispensatione eligi, ad prefecturam Ecclesie collegialis, que curam animarum non habet?

Eligi potest quia licet nec habeat in foro interno nec externo iurisdictionem: sed Potest. solum reconomicam gubernationem, sollicit conuocate collegium, & simul cum illo de rebus ad collegium pertinentibus disponere: tamen curam habet coram qui sunt in collegio, eaque de causa potest fieri ad Episcoporum sine dispensatione eligi. Sic Sanchez 1.7. Decal. cap. 29. n. 72. & 71 plates afferens.

Non potest eligi quia descendit non est prælatura, cum iurisdictione protinus caret. Eligim. Ita alij Doctores à Sancio ubi supra citati potest. Palao tom. 1. d. 1. de benef. p. 3 §. 1. n. 8.

Verius existimo concessionem factam pro dignitate Episcopali Religioso ad hanc præ. Probabiliter utram extendi non posse. Addo, certum est rem hanc Religiosos Mendicantes non posse abique sententiam expressa dispensatione Pontificis ad Ecclesias esse rot. Cathedralibus inferiores promonenti. Extra. n. 7. pendit, de postulat. Prælator,

DVBIUM III.

An ad eligendum Religiosum ad Beneficium curatum in casu necessitatis, dispensatio necessaria sit?

Scio, iure antiquo Regulares eligi possunt ad beneficium Parochialis Ecclesie non solum ad tempus & in commendam, sed in titulum, cap. quod Dei timorem, de statu Morachor. Iure autem novo Tridentino, assumi non posse nisi in casu necessitatis, quando

Se^t. II. de Beneficio Dubia.

45

quando non inveniuntur Clerici sacerdotes idonei: tunc enim præfici potest Regularis: sicut et contra cum non inveniuntur Regulares apti pro regulari beneficio, præfici possunt sacerdotes, quia necessitas caret lege. cap. 7. quis forte de furtis. Quæsiem verò an dispensatio episcopi requiratur, ad eligendum Religionum ad Ecclesiam Parochiale dum hæc viget necessitas.

64 Necessaria est quia non potest Regulari beneficium Parochiale conferri, quin simul concedatur facultas extra clausura vivendi, & fructus beneficij administrandi, de illiusque disponendi: sed ad hæc omnia necessaria est dispensatio. Ego. S. Gonzal. Reg. 8. Cancel. gl. 7. num. 1. Alexand. cons. 70. numer. 13. vol. 3. & alij relati a Sanchez l. 7. Decal. c. 29. num. 34.

65 Non est necessaria quia si aliqua licentia necessaria esset, maximè quia Religiosus incapax est vivendi extra Monasterium, & disponendi de beneficij fructibus: sed hanc incapacitatem nullus alius tollere potest nisi Religiosus Praelatus: ergo non Episcopus, cui Religiosus non subditur. Ita Nauar. l. 3. consil. 12. Conat. cap. de testamento. n. 3. Sanchez innumerous referens vbi s. n. 35.

66 Non dubito hoc probabilis esse adiunctionem, eti dispensatio Episcopi necessaria non sit. Pratali proprii licentia esse omnino necessariam, cap. Religiosus, de elect. in 6. Porro licentia Praelati Monasterij sufficit, nisi in alio R. legione alter fuerit statutum, vel constitutions, vel privilegio.

D V B I V M . IV.

An ad acceptationem summi Pontificatus indigeat, Religiosus Praletti licentia?

67 Indigit quidem quia Pontificatus est summa Praelatura: Ergo ad illius acceptationem præcipue requiritur Praletti licentia. Nec excusari potest ex eo, quod Pontifex secundum dispensat, & superiore non habeat, quia ante acceptationem non est Pontifex, sed sibi Praleatus. Sic Gregor. Lopez. l. 2. 5. v. Iglesiæ, tit. 7. part. 1. Manuel Regul. q. 1. tom. 1. q. 34. a. 5. & alij plures, quos refert Sanchez l. 7. decal. c. 29. n. 38.

68 Non indigit quia ab ipsomet iure est iam hæc licentia concessa: si quidem in cap. licet, de elect. canetur, nullum impedimentum opponi posse aduersus electum à duabus partibus Cardinalium præter haeresim. Ergo neque impedimentum omisso licentia. Ita Sanchez citatus, & plures apud ipsum Doctores.

69 Hoc dicendum existimo. Nam per ipsammet electionem constitutus est omnis Ecclesia superior, & consequenter ab obedientia exemptus. Ergo non indigit superioris licentia ad acceptandum.

D V B I V M . V.

An Manualia Beneficia ita ad nutum & voluntatem conferentis renocari valeant, ut possit id, sine legitima causa validè fieri?

70 Pænitentia, præcipianum beneficij perpetui qualitatem esse, ut nequeat amoueri Nommata beneficiario nisi ex causa à iure ex suppono. prelatis: è contra qualitatem manualis beneficij esse, quod amoueri valeat ad nutum, & voluntatem conferentis, cap. cum ad Monachorum §. tales de statu Monachorum. cap. 1. §. fin. de priuilegiis. in 6. Dubitò autem an manualia beneficia ita ad nutum, & voluntatem conferentis renocari, ut absque illa legitima causa id fieri possit.

71 Minime potest quia qui beneficiatum ab illo causa legitima removet, malitiose Non potest. procedit: sed non est credendum malitia ita fauere. Ergo nec est credendum hanc à iure remotionem approbari. Sic Zeual. com. contra com. q. 42. fine. Tusch. lis. B. concl. 55. num. 8.

Potest omnino quia beneficiatus possidente non potest id beneficium nisi pro tempore. Potest quod re, quo non fuerit ab eo revocatus: solum dem. enim pro illo tempore fuit illi concessum. Ergo facta revocatione etiam sine illa causa, iam non habet ius possidiendi. Ita Gonzal. ad Reg. cancel. 8. glof. 5. §. 6. num. 46. Sanchez l. 7. Decal. cap. 29. num. 111. Lefsi. l. 2. c. 41. dnb. 12. num. 98. Azor. p. 1. l. 12. c. 9. qu. 8. Garcia bie. p. 1. c. 2. a. n. 87.

72 Existimo verius esse valere revocationem ab illo causa, neque posset alii beneficium aduersus remouentem conqueri. An non possesso pro tempore limitato, illo transacto, cessat. leg. imperator. leg. statulikeri 25. ff. de legat. 2. id decernitur. Sed beneficij manualis possesso solum conceditur pro tempore, quo conferens non renocauerit. Ergo facta revocatione possesso cessat.

D V B I V M . VI.

An revocatione Beneficij manualis possit sine legitima causa licet fieri, si Praelatus promiserit, se non renocaturum?

73 Suppono, validè renocari posse, quia per hinc promissionem non mutata beneficij manualis natura, quæ est, ut pro voluntate conferentis valeat renonciari. Sanchez l. 7. Decal. c. 29. n. 125. Quæsiem autem, an licite huiusmodi revocatione fiat.

74 Licit non sit, quia hæc promissio repotest naturæ beneficij manualis contraria nullas vires habet; sicut si fieret promissio non revocandi testamentum, vel precarium, nulla est talis promissio; quia est contra naturam testamenti,

testamenti, vel precauij. Sic Sanchez citatus.
Gonzalez ad Reg. 8. Cancel. glof. 5. §. 6.
num 4.

76 Fit licet quia ex illa promissione obligatur Praelatus solum naturaliter beneficiario si Religiosus sit. ergo peccat violans promissionem Ita Natur. l. 3. consil. iii de Regular. conf. 20. n. 12. 13. 14. Manuel Regula. qq. tom. 2. q. 29. a. 9.

77 Distinguendum existimo. Si fieret promissio non renocandi, absolutè, tametsi causa honeste intercedat, quæ alia reuocationem honeste posse: nulla est talis promissio; quia esset contraria beneficij manialis naturæ. Acti promissio fieret non renocandi ab' que causa legitima: licita esse, & valida talis promissio, quia est iuri conformis; unde si non obstante tali promotione, sit renocatio, illicita est, sicut esset non apposita promissio.

D V B I V M VII.

An beneficium manuale possit fieri perpetuum prescriptione, vel consuetudine?

78 Non potest quia ex actibus merè facultatis induci non potest consuetudo, leg. qui iure familiari atque, si de acquirendā possit, leg. viam publicam ff. de via publ. cap. Ioanne, de Cler. coning. Ergo induci non potest consuetudo ex eo quod Praelatus nonquam renocauerit, quia semper ei liberum fuit renocare. Sc. Abbas cap. ad nostram. n. 11. Decius num. 22. Refut. 1r. de pacif. possesso, num. 177. Sanchez l. 7. Decal. capi. 29. num. 117.

79 Potest quidem manuale fieri perpetuum & è contra, consuetudine, & prescriptione: quia cap. cum de beneficio, de proband. in 6. præcriptio quadrigentaria sufficit naturam beneficij imitare, & de seculari Regolare reddere: & è contra, ergo etiam sufficit, de temporali perpetuum reddere. Ita Melius repet. v. Religiosus non potest consenire, & v. Beneficium manalia aut pessim. n. 9. Gambacur. tr. de off. legat. l. 4. c. 1. n. 19.

80 Placet utramque conciliare sententiam, scilicet, ut prima procedat, quoties confuetudo non est contraria manualitati: secunda veid cum confuerudo manualitati contraria inducitur. Hanc autem confuetudinem non inducit caretia reuocationis, alias libera esset: beneficium enim manuale non petit reuocationem, sed expediat renocandi potestatem: ergo dum conferens hanc potestatem habet, tametsi per mille annos nullam faciat reuocationem, non potest induci confuetudo manualitati contraria. Secus esset, si tentans reuocare impeditur, quia iam induxit confuetudo manualitati contraria, nempe potestati renocandi: debet autem hoc impedimentum ab alio, quam à beneficiario apponi; si enim solus beneficiarius per potentiam reuocationi resisteret, præferre non posset; quia bona fide careret.

D V B I V M VIII.

An conferri possit, capellania clero minorum Ordinum si fundator dicit, ut Presbytero conferatur?

C Onferri potest, quia illa verba non significare quod inde colligiuntur signi. Potest enim verborum solum colligiuntur. Capellaniam Ordinem sacerdotalem habere an nexum, ac proinde sacerdotalem esse. Sed ex hac annexione non inferatur, capellaniam tempore institutionis debere Presbyterum esse, led solum non debere esse in ea ætate, & dispositione, ut infra annum sacerdos sit. Secus esset si testator per verba affirmativa procederet, ut si diceret: institutus Capellanus sacerdos, qui Missas celebret, &c. Sic Roland. à Valle. conf. 47. num. 6. vol. 1. Spino in scripto testamenti glof. 4. num. 6. 8. Quæcanta sum. bular. p. 2. v. ferrutina Capellariorum. Perez de Lara de capel. l. 2. capit. 5. numer. 16. & alij plurim.

Non potest conferri, quia praætentandus debet habere qualitates a fundatore requiri. Conferitas: at una ex qualitatibus est, quod sit sacerdos: Ergo si hac caret, inhabilis est. Neque valet dicere, habere illam apertitudinem, quia hoc non est propriæ illam habere. Ita Riccius in prax. resol. 339. Praxis Episcoporum p. 1. v. Beneficium. § 7. col. 5. princip. 8. Barbosa p. 2. de potest. Epis. alleg. 24. num. 37. & 42. Garcia p. 7. cap. 1. num. 5. qui pluribus id decisionibus complicantur.

Cum his opinor, quia aliud est, beneficium habere annexum Ordinem Sacrum, alid Ordinem Sacrum beneficium praæponit, & opinor, ad illud disponere quando beneficium lecum trahit Ordinem Sacrum, ut qualitatem subsequentem, illum non requirit actu collationis tempore: sufficit, si apertudine insit. At quando beneficium Ordinem praæponit, ut dispositionem, actu Ordo habendus est, cum conferant. Ergo cum ex fundatione habeatur, ut clericus nominandus sacerdos sit, iam sacerdotium ut dispositio ad nominandum requiratur.

D V B I V M IX.

An coadiutor teneatur, infernare pro coadiutor ex vi coadiutorie assumptæ?

S I coadiutoria expedita est cum classata, 84 quia hanc illi obligationem imponat (ut Statu quo communiter expediti solent) dubium non sicut est, obligari non esse. At si solum in coadiutoria dicatur ut possit infernare, Quæcunq; an ex vi coadiutoria, volente coadiutori, teneatur coadiutor infernare.

Non teneatur, quia Pontifex ei hanc obligationem

ESCOPI
Theol. Mo
Tom: V. VI. V
EPIV

Sect. II. de Beneficio Dubia. 47

Non tenet. gationem non imponit. Et quia si ex vi coadiutoriae assignatae eam obligationem contraheret, non veteretur Pontifex verbo *Potest*, quod indicat liberam potestatem, sed veteretur verbo *Debet* obligationem significante. Sic *Nauar. conf. 1. de Cler. agor. n. 3. § 4.*

Tenetur plane. 86 Tenetur plane quia coadiutoria assumuntur, ut coadiutus se possit ab obligatione assistendi excusare: at si coadiutor obligacionem assistendi non haberet, coadiutus, a presumptio coadiutore, non esset excusatus, neque sat sibi promiseret: ergo ut excusatus sit, sibique promideat alium sensus coadiutorem, indicandus est, transferre in coadiutorem obligationem quam ipse habebat. Ita *Garcia de benefic p. 4. c. 5. n. 55.*

Prima hoc nullum. Ex istmo probabilitate, volente coadiuto, obligatum esse coadiutorem ex vi coadiutoriae inlerire. Licit enim Pontifex non expresset, hanc in coadiutore obligationem inesse, ex asumpta coadiutoria latis erat haec obligatio significata. Vnde autem est Pontifex verbo *Potest*, ut significaret facultatem esse pro alio inferiendi, quod praecepit in coadiutor a concedit: obligationem tamen inferiendi inde resultare indicat. Cum obligatione non obstat, quod coadiutus non habeat obligationem sustentandi coadiutorem, quia ipse coadiutor ei cessit obligationi: & loco illius concedit ei Pontifex futuram successio- nem.

D V B I V M X.

Si absens sit vel infirmus coadiutus, potestne coadiutor choro assistere, vocemque in Capitulo habere, etiam coadiutor volente?

Non potest. Non potest, quia coadiutori prohibentur *percepio fructuum, & præbendæ administratio*, nolente coadiuto: sed sub præbendæ administratione continetur assistentia in choro, capitulo, aliisque Canoniciatus & cibus: ergo. *Sic Garcia p. 4. c. 5. n. 59.*

*Potest qui aliisque capitularibus actibus videatur à Pontifice independenter à voluntate coadiuti concessa coadiutori: siquidem loquens de his actibus, nullam voluntati coadiuti fecit mentionem: fecit tamen cum de regime, & administratione præbendæ loqueretur. Ergo coadiutor, nolente coadiuto, non poterit præbendam regere, & administrare (hoc est iurisdictionem forensem, si quam habet, exercere) bene tamen poterit choro, aliisque capitularibus actibus assistere. Ita *Nauar. conf. 1. de cler. agor. n. 5. § 6.**

Auctoris resolutio. 90 Genuerim ex qualitate voluntatis coadiuti, controversiam esse decidendam, si enim coadiutus inique ageret, nullo impedimento ligatus, neque coadiutorem habens si non assistet: inique etiam procedit impediens coadiutoris assistentiam: Ergo talis iniqua voluntas est repellenda. Verum in actibus capitularibus à quorum assistentia rationali

causa ductus se posset coadiutus excusare existimo, posse coadiutoris assistentiam impeditare: in hoc enim iuste videtur procedere. Hi actus sunt, qui propriam validatem coadiuti recipiunt, ut est perceptio fructuum præbendæ, aliquae temporalis illius administratio, vel ex quibus aliquid damnum coadiuto, vel testio evenit, ut est prana electio, & suffragium nocuum. At certis, qui ecclesiæ utilitatem presentant, & Religionem promovent, ut est assistentia in choro, processionibus, aliquaque religiosis actionibus, hanc potest coadiutus impide coadiutorem, nè assistat, si ipse assistere nolit, vel non possit.

D V B I V M XI.

Si coadiutus infirmus sit, vel alias legitime impeditus, habendus est, pro praesenti, licet coadiutor non in seruari?

*S*i impedimento huicmodi affectus vult coadiutorem inseruire, hicque non inser- 91° *Proprietas.* uat: non est habendus pro praesenti, qua coadiutoria assignatur, ne Ecclesiæ seruium deficit ob infirmitatem, & impedimentum coadiuti: qui finis omnino celaret, si coadiutor debilis esset a seruio, quocies coadiutus inlerire impeditus esset. Sic *Garcia p. 4. c. 5. n. 54.*

Pro praesenti est habendus coadiutus legi- 92° *Habendus.* timè impeditus, siue velit, ut coadiutor infer- time alias impedito assistendi debentur beneficiis fructus independenter a coadiutoris assistentia ex cap. vni. de cler. non resid. in 6. Ego ob omisam coadiutoris assistentiam coadiutus illis priuari non debet. Ita *Gonzalez de Regal mens. glof. 5. §. 9. n. 10. Nauar. conf. 1. de cler. agor. n. 6.*

Hoc tenet probabilitus. Nam si ita non esset, deterioris foret conditionis coadiutorem habens, quam qui illo careret: & primitivum illi concessum in sui iudicium cederet, cu legi- 93° *Hoc pro- babilis te- nendum.* timè impeditus coadiutorem non habens, pro praesenti haberetur. Porro id esset contra tex- tum in cap. ad Apostolicam de Regulari, & in cap. quod ad gratiam 6. de reg. sur. in 6.

D V B I V M XII.

Debetur ne coadiutori proprietarij sedes?

*D*ebeatur quidem quia subrogatus sapientia proprietarii naturam, in cuius locum subrogatur leg. si em. 5. qui iniuriarum. ff. si quis castris. Sed coadiutor subrogatur in locum proprietarii: ergo frui debet prærogativa ei concessis. Et quidem in gratia coadiutorie habetur, ut coadiutor gaudeat omnibus præminentibus, & honoribus tam extra chorum quam intra, quos proprietarius ratione Canoniciatus, & præbendæ habet: sed ratione

Canoniciatus

Cuonicatus obtinet locum honorificum in choro: ergo illum coadiutor debet obtinere.
Sic Nauar. contulit c. i. de cler. agrot.

95
Non debetur
Non debetur, sed ultima post omnes proprietarios, quia sedes honorabilior non debetur præbendato ratione præbendæ, sed ratione illius antiquæ possessionis, ut constat: ergo cum coadiutor scilicet in præbenda subrogatur, & non in illius antiquitate, locus possessionis ei debitus non est, sed locus præbendæ: unde federa debet, ubi sedent præbendati proprietas, non autem illos præcedere. Ita Gonzalez de reg. mens. gl. 5. §. 9. num. 99. Guca p. 4. c. p. 5. num. 66 Qui adducunt Rotæ decisionem Farinac. tom. 2. decis. nouissimam. dec. 657. n. 3. & dec. 456.

96
*Placer hæc
reolutio.*
Placer hæc reolutio. Aequum enim non erat, ut fictus canonicus veros præcederet, & aliena dignitate fulgens eos, qui propria habent. Porro hoc in omnibus Hispaniae ecclæsiæ praxi habeti comperto. Et quidem coadiutor subrogatur loco coadiutori in præbenda, non in illius antiquitate: sicutunque omnibus prærogatiis præbendæ debitis, non illis quæ antiquitatis ratione debentur.

D V B I V M XIII.

An coadiutor habeat ius ascendendi ad superiorem sed m. ita ut precedere possit Canonicos proprietarios nouiter ingressos?

97
*Ius habet
ascendendi.
h. ber.*
Ius habet: coadiutori conceduntur omnes prærogatiæ, & honores qui concedantur coadiutori ratione præbendæ: sed ei ratione præbendæ conceditur, ut ultimo loco sedens, paulatim ascendet: ergo idem ius concedendum est coadiutori. Sic Rota in causa Salmant. Et Tiarol. propterea refert Garcia p. 4. cap. 5. num. 55. 2. Afferens, illam sedem, quam obtinet coadiutor tempore obitus coadiutori, illi effe assignandam.

98
*Ius ascen-
dendi non
h. ber.*
Ius ascendendi non habet, quia nunquam est admittendum, sicutum vero præferri: & alieno iure fulgentem ei, qui proprio gaudet. Ita Gonzalez de reg. mens. gl. 5. §. 9. num. 99. Garcia cit. nouissimæ traditur à Rota decis. 456. apud Farinac. in nouissimis.

Hoc sentio ex praxi annatos. Nam semper per coadiutori Canonici ultimo loco sedet post omnes Canonicos proprietarios, neque durante coadiutoria locum obtinet superiorem, quia hæc potestas ascendendi ad superiorem locum non ratione præbendæ in potentia conceditur, sed ilius possessione, quam cum coadiutor non habeat, nequit locum superiorum obtinere: eaque de causa, mortuo coadiutori, illi ultima sedes assignatur; quia est ultimus, cui possitio præbendæ est concessa.

99
*H. defen-
do.*
H. defendo.

D V B I V M XIV.

Coadiutor studens, vel legens in Univer- sitate, vel in seruicio Episcopi occupatus, vel officium Inquisitoris exercens, habeturne, p. o. præstanti, ut fructus ac distributiones coadiutori lucrat, ac si personaliter resideret?

Habetur quidem quia coadiutor ex qua- libet harum caularum à residentia ex- culatur, & fructus præbendæ lucrat quidem in absentia: ergo dem est coadiutori con- cedendum, et quia coadiutori conceduntur tem- pus recreations, quod coadiutori imperitor: ergo a fortiori concedi ei debet privilegium studendi, legandi, ac scribendi Fidei Tribunalis. Sic aliqui Doctores, et probabile reputat Castro Palao t. 2. d. 1. de benef. p. 1. 10. 4. 40.

Non habetur quia hæc privilegia conce- dentur iis, qui ratione beneficij obligati sunt Non habet resideri: iis enim conceduntur vi studente, vel tur- legentes in Univeritate, vel servientes Epis- copo, aut inquisitioni, fructus suorum bene- ficiarum lucrari. At coadiutores non obligan- tur residere ex beneficio, sed ex officio, & nu- mere coadiutori accepit, & quasi ex contra- dictu: ergo ea priuilegia illis competere non possunt. Ita Garcia p. 4. c. 5. n. 139.

Hoc probabilius longè esse non dubito 101 cum Palao citato. Coadiutor namque illa p. Hoc pro- uilegia habere potest; quia habet beneficium, bilio ipsi & percepti fructus, & ratione beneficij obli- non datur residere, à qua residentia ob illas casas ex privilegio excusat. At coadiutor nec habet beneficium, nec sibi, sed alteri, faciliter coadiutor fructus lucratur: nec ex beneficio, sed ex officio ad residentiam tenetur: ergo excusat nequit ex præfatis priuilegiis. Bene- tamen excusat potest ex argumento, vel alio simili impedimento; quia non celeretur ex of- ficio & munere ad residentiam impossibilem o. bligari.

CAPVT X.

Circa Beneficij prouisionem;
& acquiſitionem.

D V B I V M XV.

An per electionem amè acceptationem
acquirat electus, ius in Be-
neſitum?

Non acquirit, quia præsentatio ius 103 non tribuit praientato, quoque pri. Non ac- ipie consentiat: ergo neque electio nisi ju- tribuit ius electi in beneficium, donec ipse accepit.

Sect. II. De Beneficio Dubia. 49

accepter. Sic Mandol. reg. 32. qnaestio 15. numer. 6. Zerola prax. Epis. p. i. v. ius ad rem §. 2. & p. 2. v. electio. §. 2.

¹⁰⁴ Acquirit quidem quia caput. capientes. §. 1. ius acq. ceterum. & caput. quam sit de elect. in sexto Electus privat iure, quod per electionem acquirit, si infra mentem à die habita notice sue electionis non prebuerit alienum: Ergo supponit textus ante consensum aliquod ius per electionem concedi. Ita Felin. ad caput. cum Beroldus. de re indicata numero secundo & tertio Dominic. caput. quam sit de elect. §. 1. in 6. Azorius p. 2. l. 6. cap. 19. quast. 2.

¹⁰⁵ Probabiliter hanc sententiam esse reor probabilitas quia electio est dimidiata beneficij collatio, quae confirmatione, ac approbatione completur: ac proinde electio actus est spiritualis potestatis: secus verò presentatio, & nominatione.

D V B I V M . X VI.

An valida sit presentatio illius, qui se per litteras, aut procuratorem, instituenti representat?

¹⁰⁶ **N**on est valida, quia praesentans verbi gratia ad Parochiale ministerium examinare praevio est admittendus, quod exigit Tridentin. fest. 24. cap. 18. Ergo eius presentatio per procuratorem, vel per litteras admitti non potest. Sic Bribola p. tercias de post Epis. allegat. 7. §. 1. 18.

¹⁰⁷ Valida quidem est. Quia nullus subsistit textus, ex quo haec obligatio corporalis praesentiae colligatur. Ergo imponenda non est, praeceps cum sit contra reg. iuris. Quod per alium facit, per te ipsum facere conseru. Antecedens probo. Nam textos in cap. cum & plantare, & Clement. dubium, de seculi. ubi instituendi ad beneficia curata deovent Praeclaris praesentur, non probant corporalem praesentiam requisitam esse pro presentatione, sem nominatione patroni; sed pro institutione facienda. Ita Azorius p. secunda l. sexto cap. 21. quastion. sexta. Abbas p. secunda conj. 76. Lambertin. de iure patronat. l. secunda quastion. 11. a. secundo. Garcia p. 4. cap. 3. l. num. 18. & 25.

¹⁰⁸ **V**erius hoc est. In Parochialibus requisitum sit examen praesentati pro forma, & in aliis beneficiis prout institutor vobis fuerit; hoc examen non ad presentationem, sed ad institutionem expostulatur, ut notari. Garcia numero 25. Ergo ex necessitate examinis inferri non potest necessitas in praesentato ne necessarium personaliter Ordinario praesentandi. Profecto in Hispania, Gallia, & Flandria à Regibus praesentatos non se personaliter Pontifici influendos praesentare, receperimus. Ceterum in cap. accedens 24. de prebend. absens ineffectus de beneficio Ecclesiastico: ergo à fortiori praesentari seu nominari poterit.

Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

D V B I V M . X VII.

In dotatione facta Ecclesia adficata, & consecrata acquiriurne, Patronatus?

Non acquiritur, quia rebus Sacris nulla ¹⁰⁹ servitus potest imponi, leg. fermintes. Non acquisitio ¹⁰⁹ tertio §. vti. f. de seru. Ergo Ecclesiae ritur. adficata & consecrata nequit servitus patronatus imponi. Sic Glos. ad cap. Pia mentis 16. quast. 7. Felin. ad cap. cum venerabilis de except. num. 57. Fauer decisio Sacra Congregationis fest. 21. cap. 4. quam adducit Garcia p. 5 c. 9. num. 122.

Patronatus acquiritur quia absolute ecclesia dolatur, & dotationem maximè necessaria. Dos autem subiecta Ecclesiae constructione patronatus. illius constructionem antecederet, quia retrotrahit. ut hoc videtur definitum a Trident. fest. 24. cap. 12. ibi: Nemo cuiusvis dignitatis Ecclesiastice, vel secularis quacunquam ratione, nisi Ecclesiam beneficium, aut capellam de novo fundaverit, & contricerit seu iam ecclesiam, qua tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit; ius patronatus impetrare, aut obtinere possit, & debet. Ita Abbas ad cap. quoniam de iure patron. num. 9. Rochus de Curte de iure patron. v. Et datur. quast. 2. & 3. Selma de benef. p. 1. quast. 5. num. 181. Azor. p. 2. l. 6. cap. 19 quastion. 8. Garcia p. 5. cap. 9. num. 54.

Verior mihi haec sententia videtur, cui ¹¹⁰ non obstat Cardinalium declaratio, qua loquitur quidem de parochia erecta ob necessitatem populi cui Ecclesia matrix tenetur. Hoc sententia videtur rior mihi. prouidere: neque haec prouiso loco dotti liberalis est computanda, cum debita sit. Factor autem, rebus Sacris nullam profanam levitatem imponi posse bene tamen Ecclesiasticam, & ex patronorum Ecclesiae confusu. Alias probaret haec ratio, neque ex constructione, neque ex dotatione antecedentis patronatum acquiri posse.

D V B I V M . X VIII.

An ius patronatus possit prescriptione acquiri, vel consuetudine?

Non potest quia haec iuris vicepotest sp. ritualis, vel saitem (spiritualibus annexi) incapaces sunt laici quatenus tales sunt, ¹¹² Potest equi nisi ex specie si privilegio, vel iuris comitium ob foundationem, & donationem Ecclesiae eis fuerit concessum. Quanto de iudicis & de iure, de iure patronat. Sed in privilegiis, vicepotest ex libera concedentis voluntate pendentibus non datur prescriptio: ergo nec potest dari prescriptio iuris patronatus. Sic Archidia. E Abbas

50 Theologiae Moralis Lib.LV.

Abbas, Alexand. Felin. Decius, & alij apud ipsos, ut refert Conar. reg. posse sor. male fidei.

p. 2. §. 10. an. 2.

113
Poteſt
eguadato.

Poteſt, equidem quia eſto hoc ius ſpirituale ſit, laicis conceditur ob aliquam temporalem ab iphis praefitam, ſcilicet fundationem, conſtructionem, vel dotationem Eccleſie, aut alia ei obſequia temporalia impensa: ſed in his dari poteſt, à laicis praefcriptio: quia non preceibitur in aliquo ſpirituali, ſed in temporali: ergo Ita Conat. citatus, num. 3. Ioan. Antr. ad cap. querelam, de eleſt. in 6. Azor. p. 1 cap. 19. qm. 11. Barbola p. 3. de poteſt. Epif. allegat. 70. n. 19.

114
Diftin-
guendam
eſe rer.

Diftinguendum eſtimo de ecclesia libera, vel de ea, quae ſeruituti eſt ſubiecta: de Ecclesia Collegiata, de Catherdrali, vel Parochiali. Si de Catherdali & Collegiis loquuntur, ſpectato iuriſ tigore, praefiri non poteſt à laico ius patronatus, quod praefationem rectoris quia ille rector non per praefationem, ſed per electionem conſtitutus. et nobis, iure patronat. Sed laicus, efto Eccleſiam finder, non acqunt ius el gendi: hoc enim in ſolam competit illis, qui ſont de Collegio, cap. 1. de eleſt. Ergo hac in parte nulla poteſt eſſe à laico praefcriptio, quo ad ius praefendantis rectorum, bene tamen alios beneficiorum, qui non per electionem, ſed per praefationem conſtitutur. Idem dixerim de aliis Eccleſiis, in quibus m. hi probilius appetit, aduersus Eccleſiam liberam non poſſe praefiri à laico ius patronatus, niſi quadrigenaria praefcriptione cum titulo, vel immemoriali fine titulo ob rationem priouis ſentientia. Si verò loquuntur de praefcriptione Eccleſie ſubiecta, & que olim habuit patronos: communis ſententia tenet, ius patronatus à laicis praefiri poſſe: quia non aduersus Eccleſiam, ſed aduersus alium laicum praefribitur.

D V B V M X X .

An ſe quis in ſpatronatus vendat contra iuris ordinem, vendat, inualide?

Si contra iuris prohibitionem quis in ſpatronatus hæreditarium vendat, vendi. Vendatio valida erit, quia nullo textu inventur lidi. ipſo iure iurta. Nam dicet in concilio Trident. ſef. 25. cap. nono. Dicatur, ut nullus ius patronatus tranſferre in aliquem contra Canonicas ſanctiones prælumat, alioquin ipſo iure priuatus patronatus exiftat: non inde infertur, tranſlationem eſſe nullam, ſed eſſe annullandam. Sic Suanus 1. 4. de mon. c. 57. n. 13.

Non erit valida venditio quia patronatus tranſferri non poteſt in vnum, in quem Non in Eccleſia non conſenserit; nam ex voluntate Eccleſie hoc ius ſpirituale conſimilitur, & non aliter: at Eccleſia tranſlationem ſimilacram reprobat, ac detestatur, omnesque eiusmodi pactiones irritat, & annulat. cap. quannis pactum, de padi, expi. Preterea, eadem tranſlationib. cap. ea que, primo quation. tertia. Ergo talis venditio nulla eſt, & consequenter ius patronatus non eſt ex illa tranſlatum. Ita Azorius p. ſecond. l. ſexto cap. 20. quation. octavo Garcia p. quinta. cap. nono numero nono.

Probabilius credo, venditionem invalidam esse, neque poſte empore patronatum retinere, ſed manere penes videntem, quovisque ſententia declaratoria criminis ſimoniaci accedat.

D V B I V M

D V B I V M X X I .

An ius patronatus hæreditarium tranſeat ad fideicommissarium, vel vſuſtructuarium uniuersalem?

Transit quidem quia in fideicommissario, & vſuſtructuarium uniuersalem transit hæreditas? ergo tranſire debet ius patronatus hæreditati annexum. Sic Ludovic. Roman. leg. ſi patroniſſ ad Trebell. Molina de primog. capi. 24. numer. 7. Gutier. de in. p. 3. capi. 9. n. 15. Inclinat mens Molina t. 1. r. 2. d. 18. fine.

Mimime tranſit quia leg. quia perinde, §. Non tranſlit. ff. ad Trebell. refituta hæreditate iura ſepulchrorum apud hæredem remanent. Ergo idem dicendum de iure patronatus antiquo hæreditario: tunc quia hoc ius patronatus antiquus & hæreditarium hæredem v. detur ſequi, non alium. Ita Co- barru. cap. Raynatus, de reſtament. §. 9. numero octavo Anton. Gomez tomo primo var. capi. quinto numero 29. Manu. Acosta ad cap. ſi parte, p. ſecond. v. Trebellianica. numero

ESCORI
Thes: Mo
Tom: VI. M
ECCLESIA

Sect. II. De Beneficio Dubia. 51

D V B I V M XXI.

*Casu quo plures patroni existant aliqui
ius Ecclesie, potestne unus alterus ins
patronatus cedere absque Ordinarij
consensu?*

¹²¹ Non potest. **N**on potest, quia haec iuris cessione quae-
dam est donatio, cap. veniens, de t. sive.
Sed nullus laicus alii cui laico donare pa-
tronatum potest ergo neque hoc ius cedere.
Sic Hofstiens. Panormit. Ioan. Andr. & alij,
quos refutat Lambertini. l. 1. de iure patron. p. 2.
q. 2. a. 12.

¹²² Potest equidem, quia hac cessione non con-
stituitur nouus patronus, sed potius ex iis, qui
antea erant, viuis extinguuntur, alio integre
constituto quod Ecclesia regulariter damno-
sum non est: potius enim expedit Ecclesia
vix, quam pluribus subiici. Ita Lambertini,
supra Azor. p. 2. l. 6. cap. 20. question. 6. Praxis
Epilicoporum p. 1. v. ius patronatus, §. 2. Decisio
Rota apud Farinac. in nonnullis, p. 1. tom. 2.
decis. 707. numer. 4. Batibola p. 3. de potest.
Epis. allegat. 7. i. n. 8.

¹²³ *N*on pro-
batur.
*ten se-
cunda.*
Conveniens procul dubio est, consensum
Ordinarij in hac cessione intercedere, at non
reputo esse necessarium maxime cum ille, cui
ius ceditur, notus iam sit, neque presumi po-
test, Ecclesiastum vexaturum, nam si Ecclesiastum
vexasset, cum dimidiatum patronatum habe-
ret, non enim Ecclesia in patronatu confinal-
set. Est ergo haec cessione viuis Ecclesiastis, vnde
ab his expresso Ordinarij consensu geri po-
test.

D V B I V M XXII.

*An spurius, irregularis, aliave inha-
bilitate affectus, incapax sit
iuris patronatus?*

¹²⁴ *Ex inci-
px.*
Est incapax quia incapax est beneficij, &
pensionis: ergo & iuris, quod ad illi dis-
ponit. Et quia excommunicatus est ab officiis pa-
blicis, & honoriis: ergo & a iure praefun-
tandi. Sic plures Doctores, quorum, nomine
presso, meminit Castro. Pal. t. 2. d. 2. de benef.
p. 4. n. 24.

¹²⁵ *Incapax
m. est.*
Non est incapax quia spurius potest Ec-
clesiam ex propriis bonis fundare, & donare,
sed cuiilibet fundatori Ecclesie ablique villa
exceptione patronatus conceditur cap. Pie-
menii, cap. quicunque, cap. filij. 6. q. 7. & Trid.
fes. 2. 3. q. 9. Item potest villam, aut castrum, cui
est patronatus annexus emere. Idem dixerint
de irregulari, &c. Ita Roch. tr. de iure patron.
v. competens, q. 2. Azor. p. 2. l. 6. c. 21. quesit. 15.
Palao citatur.

¹²⁶ *Capacem
m. iudicio.*
Existimmo capacem iuris patronatus esse.
Nam esto, incapace esse beneficij, & pen-
sionis Ecclesiastice: non tamen id obest, quia
haec Ordinarii requirunt, & solum Clerico
communicantur; at ius patronatus laico com-
Eccles. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

petit. Neque idem obest, esse inhabilem ad
publica officia quia iurius patronatus exerci-
tatione non est officium publicum, sed prima-
rum: nec semper exercendum, sed cum be-
neficium vacat.

D V B I V M XXIII.

*Vn iura patronatus annexi uxoris bonis
in dotem datum, transcant
in maritum?*

Transeunt quidem quia maritus domi-
nas fit remun. donatum: unde marito, ¹²⁷ Transeunt
& non uxori iura competit, patrona- quidem.
tus; nam haec iura sunt illis bonis acceptiora.
Sic Gios. ad leg. in rebus, v. Naturali. C. de iure
dotium. Traq. post. leg. conubial. glos. vii. n. 5.
Guer. p. 3. de iure c. 29 n. 3. Bacca p. 18. 19.
30. & 33. Garcia p. 5. c. 9. n. m. 177. Molina de
primog. l. 1. c. 24. n. 3.

Non transeunt quia maritus non est do-
minus donis: sed uxori, leg. irrebus. C. de iure ¹²⁸ Non tran-
dotium: bi: cum eadem res & ab initio uxori sunt.
fuerint, & naturaliter inde per manus pat-
testate. Ita Abbes ad c. fin. de conceit. probend.
n. 8. & ibi Imola, & Butrius. Felin. c. cum olim
n. 2. de maioratu, & obedientia Iacob. ad leg.
Dinorius. §. si vir in fundo, num. 7 ff. soluto ma-
ritim. Azor. p. 2. l. 6. c. 21. q. 16. & al. j.

Cum his opinor. Nam etio, Maritus sit bo-
norum dotium adiutor, & ipsi debe. Verius hoc
autur illorum fructus ac commoditates. At mihi
hoc intelligendum est de fructibus, & com-
moditatibus, que ad sustinenda matrimonij
onera possunt deferire; nam ad hunc finem
dos conceditur. Iura vero patronatus ad hunc
finem nequeunt deferire. Ergo marito non
concedantur.

D V B I V M XXIV.

*An non tantum bis, sed ter, vel quater
possi patronus laicus variare in
presentatione cumulativa?*

Potest institutionem factam neque patto-
no Ecclesiastico neque laico permisum. ¹³⁰ Nonnulla
est variare, quia iam beneficium colla-
tum est praesentato, & ius acquisitum, c. quod
autem, de iure patron. Ante institutionem ve-
ri, patronus laicus variare potest. Ecclesiastico
vero non potest, quia Ecclesiastico datum
est, qualitates, & dignitates nominatorum in-
telligere: non tamen laicus. Haec autem va-
riatio in eo sita est, ut facta presentatione,
possit patronus laicus alium nominare, non
excludendo alium nominatum, sed illi alterum
adiungendo. Nam si primum presentatum
excluderet, nulla esset secunda presentatio, c.
cum autem, de iure patron. Quae erim iam, an
non tantum bis, sed ter, vel quater possit pa-
tronus laicus variare in presentatione cumu-
lativa.

52 Theologiæ Moralis Lib LV.

131
Non potest.

Non potest, quia variare sententiam, & mutare consilium odiculum est ac temeritatem sapit, ut ait Baldus *leg. ius cinile*, ff. de inst. & iure: ergo est restringenda variatio Et quia facultas simpliciter data primo actu finitur leg. *datis prmissio*. ff. de iure datus. Quod intelligendum venit de facultate odio- la, & restringenda. At haec facultas patronis laicis concessa, ut variare possint, est odio- la, *Clement. cum illusio de renuntia*. Non igitur nominatio ad plures est extendenda. Sic Gregor. Lopez. leg. 6. tit. 15. part. 5. gl. 1. Garcia p. 5. cap. 9. numer. 24. Bartola p. 3. de potest. Episcop. alleg. 72. numero 172. Nauar. cap. Placuit, de poni dist. 6. num. 6.7. & 171.

Potest profecto, quia haec accumulativa praesentatio vallis est Ecclesiæ, siquidem plures offeruntur, ut Ordinarios valeat ex illis eligere, quem Ecclesiæ competenter aptiorem. Ita Gio. in Clement. plur. de iure patron. §. fin. v. *Plures, & v. Praesentare*. Abbas ad cap. *Quoniam de iudicio*, numero secunda Dacius ibi numer. 31. Cardinals ad cap. *Pasto- ralis de iure patron. fine*. Spino de testam. gl. 4. numer. 7.5. Azorius p. secunda 1.6. capit. 2.1. quest. 13.

133
Hec placet
opinio.

Magis mihi haec opinio placet, cum nullum ex tercia, aut quarta variatione inconveniens refundatur Ecclesiæ. Nam calu quo patronus minus dignum aliquando vice secunda aut tercia, aut quarta presentet: non tollitur episcopo potestas primum praesentatum instituendi. Ergo nunquam haec variatio Ecclesiæ infert documentum. Porro prima sententia ratio de variatione exclusiva, non de cumulativa procedit.

135. recopilat. Gutier. p. 3. de iuram. confirmat.
cap. 13. n. 136

Exitimo verius esse ob iuramentum, vel *Idem* promissionem factam de non variando, p. 70. tronum impotentem variare reddi. Monachus non tam ratione, nullam enim efficacem inuenio, quam tot Doctorum au- thoritate.

D V B I V M XXVI.

Laicus patronus praesentans indignum,
priuaturne ea vice potestate
eligiendi?

Priuatur quidem, quia cap. cum in cunctis, §. fin. de elect. Eligentes indignum ad be- priuatur curata, pro illa vice priuatur potesta- quidam. et *Authent. de sancto Episcop.* §. quis *Oratoris domini*, collaz. 9. dicitur pa- triuor præsentante indignum debere Episco- pam procurare, ut dignus institutus. Ego quia pro vice illa patronus priuatur eligendi potestate. Sic Ioan. Andr. quem refert, ac fe- quitur Panormit. de officio studio. Ordin. Gregor. Lopez. leg. 5. tit. 15. part. 1. Azor. p. 2. l. 6. 22. quest. 6.

Non priuatur, quia patrono laico non com- petit explorare vitam, & conditions pra- Noppi- fenti; sed examinandum, & approbadum. ir. Ordinario remittit. Ergo in culpa non est, quod indignum nominauerit, praefertim Trident. se. 7. cap. 13. prohibente, ne vallis in beneficiis instituatur, nisi fuerit prius à loci Ordinario examinatus, & idoneus repertus. Ego priuandus non est potestate eligandi, si præsentans repudietur, quia nullo modo pre- sumi debet, culposa in tal presentatione com- missus. Nam esto qualibet præsentans vide- tur obligatus, aptitudinem præsentati cognoscere ex leg. si patrono. At hoc limitari debet, nisi alteri à patrono cogniti aptitudinis præsentati commissi sit, ut sit à Trident. Ita Lessius l. 2. dñmst. c. 34. dub. 7. n. 18.

Hanc defendo sententiam. Nullibi enim inuenio patronis secularibus (mo nec eccl. Han- sastis) hanc poenam esse impostam. Nam tenuit esto in *Authent. de sanctis. Episcop. dicatur pa- trono* præsentante indignum, debere episco- pam procurare, ut dignus institutus, intelligo de procuremente per sollicitationem, & man- datum: solicitando inquam, & mandando patrono, ut dignum præsenteret. Mecum Ioan. Andr. & alij, fauetque lex. 5. tit. 15. par. 1. ibi: Pero si el Obispo no quiere recibir el clero, que presentasen los parones, para la Iglesia mo- strando que no era digno ni la merece tener, de belo probar: y si lo probare, no debe ser rece- bido aquell, que los parones presentaren mas debece presentar otro que lo merezca. Con- tentit ibi Gregor. Lopez. Porro cap. cum in cunctis loquitur de electoribus episcopi, & cum sic constituto poenali non debet ad patronos excludi maximè in aliis beneficiis.

DVBIVM

134
Poterit
quidem.

Poterit quidem, quia iuramento, vel pro- missio non tollit à se patronatum. Ergo neque priuilegium variandi, ei concessum. Sic Ioan. de Sclua. t. 1. de benefic. p. 3. question. 27. Couar. ad cap. *Quoniam patrum, de patris, p. secunda §. 2. numero quinto*. Alexand. conf. 26. l. 3.

135
Non pot-
rit.

Minime poterit, quia iuramentum accedens astui requenti ad sui valorem autoritatem indicis, seu præsentant, ita illum firmat, ut irreuocabilem reddat, inxta Glossam, & tex- tum in cap. licet mulieres de iure iur. in 6. Sed præsentatio est actus, qui absque indicis au- thoritate fieri non potest: ergo si iuramen- tum accedat de non variando illum, neque variari. Ita Paul. Castren. l. 1. conf. 26. 1. num. 9. & conf. 33. 6. nom. 11. Curte de iure patron. v. *Humanisticum*, quest. 12. num. 37. Gregor Lopez. leg. 6. tit. 15. part. 1. v. *B en lo pude de facer*. Lambert. de iure patron. l. 2. p. 1. quest. 7. a. 16. Couar. ad cap. *Quoniam patrum, de patris p. 2. num. 4*. Matienzo leg. 5. gl. 13. n. 7. tit. 10.

D V B I V M XXVII.

*Si presentati ad beneficium non
a quo digni sint, sed unus alio
notabiliter dignior, tenetur
ne Episcopus digniorem
instituere?*

¹⁴⁰ **P**ono, plures esse presentatos, sive ab uno patrone, sive à pluribus. Et quidem si ab uno patrone plures presentantur a quo digni, liberum est Episcopo, instituere quem maluerit. *cap. cum autem cap. quod autem cap. Pastorale de iurepatron.* At si presentati non a quo digni sint, sed unus alio notabiliter dignior, quiescerim, an teneatur episcopus instituere digniorem.

¹⁴¹ **N**on tenetur, sed sufficit, si dignum institutum, quia neque iure naturae, neque positivo videtur obligatus ad dignioris electionem. Non iure naturae, si quidem ex maiori, vel minori dignitate non competit presentatus aliquod ad beneficium: alias ipse patronus obligatus esset digniorem nominare. Ex iure autem positivo non appetat hæc obligatio. Nam licet in *cap. si forte diff. 63.* dicatur Metropol. iudicio praefendendum esse, qui maioriibus studiis, & meritis inuitatur: non de nominatione, sed de electione ad Episcopatum est sermo: ergo in nominatione nullibi cauetur, digniorem esse praefendendum. Sic Ioan. Andr. Hoffiens. Anton. Cardinal. *ad cap. cum autem, de iurepatron.* Speculator *sit. de iurepatron. circa finem, addens, satis* esse si malus non eligatur.

¹⁴² **T**enetur præferre digniorem, quia cap. *si forte* præcipitur. Metropolitanus preferre electionem dignioris, non ob aliam rationem nisi quia maxime decet, ut in æquali iure electionis præferatur, qui Ecclesiæ utilior ac conuenientior est. Cum autem hoc in nominatione a quo procedat, idem debet affirmari. Ita Abbas ad *cap. cum autem de iure patron.* Roch. trätz. de iurepatron. v. *Honorificum, question. 15.* Gregor. Lopez. leg. 5. titulo 15. part. 1. Azorius p. secunda l. sexto capitulo. 22. *question. 14.* Barbosa p. secundus de *poteſt.* Epis. allegat. 72. num. 200.

¹⁴³ **P**robabilius existimo, sante plurium presentatione iniquali, digniorem esse praefendum. Dignitas autem maior, vel minor non de scientia solam, sed & de moribus, ac dexteritate ad Ecclesiæ servitium præcul dubio extitit. *mandata*

* *

Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

D V B I V M XXVIII.

*Si duo sint à diversis patronis nomina-
ti, nec appareat excessus, Episcopus
potest sine alium tertium instituere?*

Potest equidem, quia nullo iure cogitur ¹⁴⁴ *Potest quis* sententias, cum patroni in presentantem concordes non sint. Sic Sylvestr. v. *in-
siderat* patronatus, question. 8. Valquez opusc. de be-
nefic. capitulo 2. *secundo §. 1. dub. 5. numero 16.* Lessius probabile id reputat. *l. secundo cap. 34.
dub. 8. num. 33.* Azor. tenet p. 2. l. 6. cap. 2. 1.
q. 19. fine.

Non potest, quia *cap. si forte 63.* com-
mittitur in pari electione Metropolitani iu-
dicio, digniorem praeferte: & canetur, ne
Ordinatio sit illius, qui non fuerit expo-
stulatus: ergo cum in electione non sit lo-
cus contemnere electos, & alium non ele-
ctum confirmare: neque etiam in nomina-
tione debet fieri. Ita Castro Palao t. 2. d. 2. de
benef. pun. 9. n. 4.

Placet equidem hæc magis sententia ar-
gum. *cap. si forte* firmata. Eadem enim est in *Placet hec* vitroque ratio, videlicet, ne populus beneficia-
sententia, tum non optatum contemnat, aut odio pro
sequatur.

D V B I V M XXIX.

*An ob peccatum mortale reddatur quis
indignus, qui ad Beneficium
eligatur?*

Certum est, debere eligi dignum: nem-
est: que munus suum rite præstat post ¹⁴⁷ *Quare nullatenus statu.* alias electio nulla erit. Quare nullatenus statu, licet eligere excommunicatum excommuni-
catione maiori, suspensum, interdictum, aut irregularem, quia hi omnes ab admini-
stratione spiritualium sunt exclusi. Quæfir-
tim autem, num ob peccatum mortale, in
quo quis vel secreto cognoscatur id esse, red-
datur indignus *w* ad beneficium eliga-
tur.

Redditur profecto, quia *cap. cum in cunctis
de electi, eligendi ad beneficium debent ha-* ¹⁴⁸ *Indignus* bere scientiam & morum gravitatem. At *reddetur*, qui in peccato lethali est, morum gravitate caret: ergo indignus est electione. Sic Panormit. *ad cap. si celebret, de cler. excom-
mun. minist. in sexto Caeteran. 22. question.*
63. a. 2. Sotus l. 3. de iust. q. 6. a. 2. concl. 6. In-
nocent. *ad cap. si celebret.*

Non redditur, quia peccator occultus pre-
sumi potest, ex infirmitate peccatum perpe- ¹⁴⁹ *Non reddi-
trasse, & penitentiam acturum. Ita Nauar.* tur in dilig-
miser. *de Orat. 34.* Azorius p. 2. l. 6. cap. 14. num.
question. 10.

E 3

Dixerim,

54 Theologiae Moralis Lib. LV.

Dixerim, duplex esse peccatum, aliud notoriū ad oculum. Peccatum notoriū in cunctis depositionibus dignum non sit, sed et habentem illa in legata electione: unde taliter eligens, quam accepit electio, graviter delinquit. Quia scandali est causa, & quia rā peccati potest a peccato ecclesiasticus, & beneficiorum administraturus utiliter. Scors dixerimus de peccatore occulto ob ratione mā secundā sententia et Doctoribus indicatam.

¶ 1.8 & 9. Contra reg. peccatum p. 2 §. 7. num. 4.
¶ 5. Palao tom. 2. d. 1. de benefic. pun. 11. num.
8. Namur. sum. c. 17. num. 73. Valq. opus. de be-
nef. c. 2 §. 3. dub. 1. num. 50. Molina de prim. l.
2. c. 5. num. 50. & alij plures, quos refert Gac.
p. 7. de benef. 60. n. 2.

Ego quidem distinctione utri inter beneficia curata, & sine cura. De beneficis curatis V. 151. affirmo, illi peccatum mortale, eligere dignū fūnditum, digniori oratione, fecas in beneficio simplici. Priorem partem de beneficio curato probo ex loco Trid. n. 1. alleg. 2. & alii rationibus pro- secuta sententia adducit. Secundum vero de simplici adiutorio, ne cogit plures damnatae Prelatos, quos communiter video beneficia si npl. c. 2. & quidem pinguis sibi familiaribus, & consanguineis conferre, cum tamen pre- manibus alios digniores habeatis comparatione namque horum beneficiorum omnes videntur esse aeques digni, cum omnes aequi possunt officium dominum recitare, quod est pie- puerum horum beneficiorum munus. Mechm. Gracia p. 7. c. 6. n. 16. & 17. V. g. 12. p. 2. c. 7. ca-
fu. 1. Ang. l. v. electione. 21. Gabriel in 4. dist.
15. q. 7. a. 3. dub. 1. propos. 2. Namur. l. 1. de re-
bus c. 1. n. 172. & 182. Gutier. Canon. gg. 1. 2. c.
11. n. 12. & 28.

D V B I V M XXX.

*Ex vi institutionis Beneficiorum &
specie statutorum natura, deben-
tis sub gratiis bligatione di-
gnioribus conferri?*

¹⁵¹ Non debet dignioribus conferri: Quia beneficia instituta sunt in dispensum dignioribus laboris iis, qui eis defensione: non ta- conferri menent praeiaria laboribus proposita: fed necessario. ex hac ratione non infestur beneficia danda esse dignioribus, sed sufficiere, si dignis conferantur. Vnde Cap. Grauenimis, de prob. diciture, ut praeiernis indignis, idoneos assumant. Idem colligitur ex Cap. cum nobis, de elect. & ex Trident. sel. 7. c. 3. Ergo facta electione digni, etiam si dignior praeiernitur, nullum est peccatum. Ait: pater elec- & oneat ad Episcopatum, & beneficia curata prouidenda per concilium, nulli bi- cavit, dignior esse elegendam: Ergo non est hoc obligatio imposita. S. C. G. ad Cap. licet ergo, qui praefantor, 8. q. 1. Peru. ad cap. constitutis, & ibi Inola, & Francus, num. 4. Rochus de iure patron. Honosum, quest. 15. & alij

¹⁵² Debent omnia beneficia dignioribus con- ferri. Quia ius Comonitionis non tam peccitat in beneficio digniori eligere, quam in huius electionis precepto non supponit. Nam in Cap. vni. vi. Ecclesiastica beneficia, damnatio Innocen- tius III. Mediolan. Episcopam, quod beneficium Cancellario consanguineo seu familia- ri donasset. Debauisti (inquit) Ecclesiasticum officium & beneficium in persona magis idonea dispersare. Ergo supponit, hanc esse obligationem. Et Trident. sel. 2. 4. o. 1. ait, mortaliter peccare eo, qui diligenter non curat Ecclesie praefatos, quos digniores, & Ecclesie magis velles indicauerint. Et quāvis hic texsus de Episcopis loquatur, cum eadem ratio sit in omnibus beneficiis curata animarum habentibus, idem sit intelligendum. Præterea Cap. vni. vi. Ecclesiastica beneficia non de be- neficio curato, sed de simplici loquitur. Vnde in beneficiis his non iuratio firmam excusat, non negari non possit, vitius esse Ecclesiæ, in ea prefati functiones, & Doc- torres. Vt us autem confiderit beneficium simplicia dignis, cum digniores pre manibus habeantur, in causa non est, quominus negenus, obli- gatione esse prefatos digniores, qui hic vñus, abusus debet non separari. Ita d. Tho. 2. 2. q. 6. 3. a. 1. & 2. & q. 18. 5. a. 3. Arag. q. 6. 2. a. 2. ad 4. Valent. tom. 3. d. 5. q. 7. pun. 2. & zor. p. 2. l. 6. o. 5.

D V B I V M XXXI.

*Si ante electionem fuit electoribus de-
nunciatum, ut dignorem eligerent,
si minus ex tunce à tali electione ap-
pellari: cassandane est talis electio.*

¹⁵³ Electionem factam digni, omisso digno- E. validam esse, ne litibus via app. 154. riant, nea Res publica Christiana supponit. perturbetur, communis fere sententia. Quod adeo verum est, ut etiam electo- res se iuramento adstringent, ad dignorem eligendum adhuc valeret electio digni, digni- ri praeiernissimo, quia iuramentum non immutat iuris communis dispositionem, tametsi illud violantes per iuri existant. Contra alii relativi reg. peccatum p. 2 §. 7. num. 4. Gutier. canon. 99. l. 2. o. 11. num. 15. Sed quid si ante electionem factam esset electoribus denunciatum, ut eli- gerent dignorem, si minus ex tunce à tali elec- tione appellari: an sit cassanda huiusmodi electio?

Cassanda quidem est, quia facta est contra appellationem pendente. Sic Abbas ad cap. constitutis, de appellat. num. 6. Decim. ibi. n. m. C. f. f. 3. Lambert. de iure patron. 2. par. 1. quest. 10. e. clara. articulo 3.

¹⁵⁵ Non est cassanda, neque in formanda electio, quia appellatio illa iniusta est. Si enim facta electione digni, omisso digniori, non li- cert à tali electio appellarre, ne electiones, ac cassanda pro visiones litibus involuantur: quomodo ante electionem factam licitum erit hanc appellationem interponere: cum eadem inconvenientia ex antecedenti appellatione, ac ex subsequenti inferatur? Ita G. ad cap. li- cet ergo, v. Qui praefantor, ante fin. 8. quest. 1. Quam

ESCOB
Thes: Mo
Tom: VVII.
F. IV

Se^t. II. De Beneficio Dubia. 55

Quam glossam sequitur Imola, & Francus
Cap. constitutis 2. de appellas. Couar. reg. peccatum p. 1. §. 7. num. 3. Azor. p. 2. l. 6. c. 15 q. 2.
Molina de primog. l. 2. c. 5. num. 48. Gutier. ca-
non 99. l. 2. c. 1. num. 23. alios citans.

157 Affirmo his haec cens non obstante illa ap-
pellatione, validam, omninoque firmam
esse electum onem digni, omisso digniori: talem
que appellationem, vixote juris contraria
penitus esse repellendam.

D V B I V M XXXIII.

An eligens dignum, pratermissio di-
gniori, quem eligere tenebatur
debeat aliquid digniori
ipso reliquo re-
stituere?

Certum est electorem, qui indignum ele-
git, obligatum esse resarcendi Ecclesiae ¹⁶¹ Status
damna inde lecta. Si autem eligatur dignus questionis:
omisso digniori, nullam esse obligationem
restituendi aliquid Ecclesiae existimo. Quia ei
nulla irrogatur iniuria, cum competens mini-
ster assignetur, cuius labor stipendio sibi da-
to adaequatur. Difficultas autem subdit, an
ipso digniori reliquo aliquid eligens debeat
restituere.

Restituere non debet. Quia obligatio re-
stitutionis nasci non potest, nisi ex laetione Non debet
communione iustitiae: At nemo ante electione restituere
nem, vel presentationem ius habet iustitia, digniori.
ut beneficii ei conferatur. Ergo digniori re-
termissio nulla est obligatio restituendi. Mi-
noret probo, quia beneficium est stipen-
dium ministrorum laborem in vincula Do-
mini: datum enim ob officium inibi impen-
sum. Non tamen est praemium ministri ob
coram dignitate constitutum, neque sti-
pendium ob laborem, quem ante accepta-
tionem beneficij spenderent: Ergo dignio-
ribus ministris non est beneficium speciali-
te debitum. Item si beneficium digniori es-
set specialiter debitum, dignus, cui esset col-
latum, illud dismittere, tam ratione iniuste
acceptio, tam ratione rei accepta, quam in
digniorum transferre potest. At nullus acci-
pientem haec obligatione adstringit: Ergo
nelectio illa est adstringendum. Sic Nuar-
sum. c. 17. num. 72. Sotus de inst. l. 4. q. 9. a. 3. ad
6. Couar. reg. peccatum p. 2. §. 7. n. 6. Molina de
primog. l. 2. c. 5. num. 57. Valenti. 10. 3. d. 5. q. 7.
pun. 2. questione 6. Tolet. l. 5. c. 4. Azor. p. 2. l. 6.
c. 1. q. 2. Lessius l. 2. c. 34. dub.; Rebel. p. 1. l.
3. q. 4. & 5.

Digniori pratermissio restitutio debet fie-
ti, quantum estimari potest ins. & spes, Digniori
quam habebat beneficium consequendi, quia debet re-
communiter Doctores tradunt, omittentem statuere.
digniorum, & conferentem digno benefi-
cium, peccato acceptio personam, & contra distributiam institutam:
ergo obligatur digniori damnum factum re-
parare. Tunc quia aduersus obligationem pro-
prii officij delinquit, ratione cuius obligatus
exat, dignioribus beneficia impetrare. Ita Ca-
jet. 2. 2. q. 6. 2. a. 2. ad 4. Arag. b. 1. a. 2. Salom. q.
6. 3. a. 4. & ibi Bannes. Sylvestr. v. Restitutio 3.
q. ultim. Nuar. l. 2. c. 2. n. 176. Manuel 10. 1.
1. sum. c. 108. num. 6. Medina sum libro prim.
cap. 14. §. 32. Petr. Ledes. part. secund. 11. 8.
cap. 4. conclus. 1. Vasquez opus. de benefic. c.
2. §. 3. dub. 17. & alij.

Ego autem probabilis existimo, nullam ¹⁶⁴ Anterioris
esse restituendi obligationem digniori prater-
missio, cum dignus ad beneficium eligitur, resolutio-

158 Non est
iure ipso
irrita.

Non est irrita ipso iure, sed irritanda
per sententiam. Quia inde sequentur,
collationes factas ab inferioribus Epis-
copo, & institutiones Episcopi ex presen-
tatis a patronis Ecclesiasticis esse nullas, si for-
te non sint electi digniores: quod non vide-
tur dici posse, cum sic instituentes, & con-
ferentes in culpa non sint: vixote quibus
non datur dignorum electio, sed abs com-
mittitur, ipsiusque ministeri instituere a pa-
tronis electos. Sc. Garcia p. 9. c. 2. num. 2. 35.
Vgolin de off. Episcop. 50 §. 23. num. 4. Certe
appellatione non obstante, mandatur electio
executioni: ergo signum est, tenueri a Pon-
tifice validam, dum non infirmatur.

159 Isto iure est irrita. Quia Trident. ref. 24. c.
18. statuit debere beneficia, & dignioribus ex
approbatibz ab examinatibz conferriri: & sub-
dit. *Prouisiones omnes, seu institutiones praes-
ter supra dicta facta subseptis effo censeantur.* Idem Pius V. decrevit in Bulla data 15.
Kalend. April. anno 1566. Ergo cum Unum
ex principiis decreti Concilij & Pontificis co-
stitutionis sit digniori electio, si haec non
seruatur, irritum erit, & nullum quidquid
actum fuerit. ita Gonزال. reg. 8. *Cancel. glos.* 4.
num. 136. Spino de testam. glos. 4. num. 86. Aze-
nedo cons. 9. num. 27. Rebel. p. 1. de inst. l. 3. q.
4. n. 15. & 9. 5. n. 5.

160 Hanc eligo sententiam. Nam cum videam
Hanc sen. in decreto Concilij, & constitutione Pi. V.
statut. digniori beneficium parochiale esse
conferendum, & subdi decretaum irritans, &
annulans, si seorsim in præmisis omnibus, &
singulis actuum, aut attentatum fuerit, ipso
iure existimo esse irritam electionem, sen-
tentiamque nullatenus expectandam.

Hanc mentem probavit Rota in
decisionibus relatis à Fatima-
cio in nonissimis 672.

c. 674.

E 4 quod

56 Theologiae Moralis Lib. LV.

quod absque prelio examine, emulione, & concursu competitorum praeditetur, quia nullus licet dignissimus sit, habet ius ad beneficium, nisi iub conditione, quod conferens ei conferre voluerit. Ergo antecedenter ad hanc voluntatem solam habet ius ex quadam decencia, & proportione in eius dignitate fundata, quae petit, ut potius ipsi, quam aliis beneficiis conferatur. In beneficio autem, quo competitur in concursu prouidentur, longe probabilis reor, obligationem esse restituendi digniori omilio, cum digno beneficium conferatur: & obligationem esse restituendi digno, cum indignus eligitur.

D V B I V M XXXIV.

Si Antonio digne quidem Beneficium collatum est, quod Petro digniori ex obligatione erat conferendum: tenetur Antonius Beneficium in favorem Petri resignare?

Tenetur plane, quia obligatus est, satis facere digniori danum illatum: At hoc nulla alia satisficeri aptius potest, quam resignatione facta: Ergo illam gerere tenetur. Sic R. b. l. part. prim. de oblig. inst. l. 3. q. 6. ànum. 6.

Non tenetur: quoties beneficij collatio est firma, de se perpetua. Quia digniori beneficium dandum esse, non erat certum. Et quia beneficio acquisitione, non videtur ille obligatus spoliari, quoque sententia acceptat. Ita Lessius lib. secund. cap. 34. dub. 15. num. 76.

Meo adhæreo Doctori, monens quidem, notanter me addidisse illa verba: *Quoties beneficij collatio est firma, ut excluderem collationem beneficij parochialis per concursum obteneri, quam probabilis defendi, nullam esse factum in digno in concursu dignioris.* Quia tunc tenetur digniori cedere, sicut si indigno esset beneficium collatum. Rarò tamen, vel nunquam presumere quis debet, esse minus dignum notabiliter; nam etio dubius scientiae videat alios sibi praeferti: presumere tamen potest aliquam causam occultam adesse, ob quam elector alius illum praeterit. & posita haec presumptione, beneficium resignare non debet, quia in casu dubio nemo tenetur, se iure acquisito spoliare.

D V B I V M XXXV.

Cum Pontifex in sex alternativa concessa Ordinario Beneficia vacantia prouident: tenetur ei iuri concessio derogare?

Nonnulla. **S**uppono, non teneri Pontificem iuri Ordinorum derogare expresse, cum beneficia vacantia in quatuor mensibus à

iure concessis Ordinario prouident. Qui Pontifex conferens beneficium notitiam habet temporis vacationis, & non obstante hac notitia, confert. Ergo intendit præuenire. Ergo non est opus alia derogatione. Garcia p. 5. c. 1. num. 9. id pluribus Rotæ decisionibus comprobatur. Questioni autem do, an idem sit dicendum, cum Ordinario est gratia alternativa concessa, & pontifex prouident beneficium vacans in alternatiæ mensibus? Tenetur Pontifex iuri huic concessio derogare?

Non tenetur, quia alternativa nihil aliud non tenet, quam tollere reservationem illorum sex iuramentum, & relinquere Ordinariis potestatem expedient in illis mensibus prouidendi, sicuti relinquunt, cum quatuor mentes concedit: sed ex concessione quatuor mensum non infuratur Pontificem arctatum esse ad derogandam, cum beneficium in illis mensibus vacans concedit. Ergo neque arctatur, cum beneficium concedit mensibus alternatiæ vacans, quia concedit gratiam, ut cumulatur ipse possit prouidere, & locus detur præventioni. Sic Garcia supra num. 9. adducunt plures Rotæ decisiones. Riccius collect. an. decisi. p. 5. collect. 1595. Barbola p. 3. de potest. Episc. alleg. 57. n. 16.

Tenetur equidem, quia nulla facta derogatione, credendu est, Pontificem intelligere beneficia vacante in mensibus sibi referuntur: vel sibi in mensibus a iure Ordinarii concessa: non in concessis ex speciali gratia, qualis est alternativa. Ita Mohedan. decisi. l. num. 4. de concess. præbenda. Puteus decisi. 492. num. 2. 1. 2. Felin. ad Cap. cum ex officio. num. 36. Gonzalez ad reg. mens. 8. 4. præmij. n. 20.

Profecto spectato iuri rigore, probabilis esse crediderim, non valere prouisionem Pontificis factam de beneficio vacante mensibus alternatiæ, nisi expresse derogeret huiusmodi gratia. Quod nisi id Pontifex exprimat non consensus est velle gratia alternativa derogare, quia hec concessa est Ordinariis, & ab ipsis acceptata sub onere residendi: Ergo posita residencia, iniuste illis gratia derogatur. Concedo per gratiam alternatiæ tolli obstatula, & remoueri reservationem: & Ordinarios illam habentes manere expeditos ad prouidenda beneficia illis mensibus vacantiæ; nego tamen, inde inferri, censori Pontificem sibi reliquias potestatem illi iure ordinario conferendi, sed solam iure extradiario, & facta derogatione, quia alternativa est specialis gratia derogans communis iuri, cui non censetur Pontifex, nisi exprimat, derogare.

D V B I V M XXXVI.

An Proutio Beneficiorum, que iure deuoluto ad Episcopum pertinent, competat, Capitulo Sede vacante?

LIcet verum sit, Capitulum Episcopo incedere in iis, que Episcopo iure ordinario competant: ac quia collatio beneficiorum ab hac regula excepta est Cap. 2. Non sive vacante: & Cap. 1. de institutione, neque

Sect. II. de Beneficio Dubia. 57

qui Capitulum se in hac prouisione intromittere. Et hoc verum habet, licet beneficium viuente Episcopo in mense ipsum vacauerit, neque ab illo fuerit prouisum, ut annotat Molina *tr. s. de inf. d. ii. num. 11.* Porro doctri[n]a hac non solam de propria collatione, sed etiam de electione, vel presentatione ad Episcopum spectante intelligenda est. Quia sunt fructus Episcopalis dignitatis, & prohibiti generalis est. Quis enim vero an beneficia, quae iure devoluta ad Episcopum pertinet, Capitulo competant?

173 Competentia *quidem.* Competent quidem, quis prouidere beneficium devolutum actus est Episcopalis iurisdictionis omnino necessarius ad rectam Diocesis administrationem: sed in iurisdictione necessaria Episcopi succedit Capitulum sedem vacante, ut tradit Glos. communiter recepta in *Clement. 1. §. 1. v. Capituli, de hereticis.* Ergo succedit in hac beneficiorum prouisione. Sic Ioan. Andre. dominic. ad *Cap. Quamquam, de elect. in 6.* Zerola in *praxi p. 1. v. Capitulum, § 5 & p. 2. §. 10.* Zechus de *be nef. cap. 5. num. 5.* Molina *tr. 5. d. ii. num. 12.*

174 Non compa- juant. Minimi competent. Qui Episcopus non arctatur aliquo speciali titulo beneficia denudata prouidere, quo non arctetur ad prouidenda ea, quae iure ordinario competent: sed quae Episcopo iure competent ordinario, non transirent in capitulum; Ergo neque devoluta possunt transire. Ita Garcia *p. 5. c. 7. num. 5.* plures referens Azor. *p. 2. l. 3. cap. 3. §. 9. 6. & l. 6. c. 27. 9. 9.*

175 Hoc verius mihi. Hoc verius esse reor. Nam Episcopus beneficia devoluta non tam iure ordinario, quam iure delegationis prouidet: sed Capitulum non succedit in iis, quae Episcopo iure delegationis, etiam a iure communis inducit, competent Abbas ad *Cap. cum olim. q. 5. Sanch. l. 8. de mar. d. 2. n. 10.* Ergo neque succedit in beneficiorum devolutorum prouisione.

D V B I V M XXXVII.

Potestne Capitulum sede vacante, Beneficia permutata prouidere?

176 Questionis statu. **S**ed potestne non posse beneficia parochialia quae per concursum prouidentur: nec beneficia patrimonialia nec resignata, licet valeat resignations admittere. Quasi enim autem, num possit beneficia permutata conferre?

177 Potest pro- filio. Potest profecto. Quia permutantes compellere possunt superiori admittentem permutationem, ut sibi beneficia permutata conferat: sub illo enim onere permutatione est facta. Cum ergo Capitulum potestatem habeat collationes necessarias peragendi, *argum. Cap. cū olim, de maior. & obedient.* *¶ Cap. 1. de infit. in 6.* poserit haec beneficia permutata compertuantibus conferre, quod verò Ordinarius possit hanc permutationem admittere tradit Zerola in *praxi p. 2. v. Capitulum §. 7. & Rebus. praxi. tit. de devolut. num. 9. 5.* Quia potest resignacionem simplicem admittere: Ergo permutationem, quae minus est. Et quia admitto permutationis est Episcopalis iurisdi-

ctionis actus ad rectam Diocesis administrationem pertinens: transit ergo in Capitulum, cum non inventatur in iure excepta. Sic Glos. in *Clem. 1. de ver. permute.* Immola relato. Gregor. Lopez *leg. 2. tit. 6. part. 5. num. 6.* Petr. de Perafita *tr. de permute. benef. p. 2. q. 6. num. 2. 3. & 24.* Zechus de *benef. 6. 10. num. 2.* Azor. *p. 2. l. 3. c. 38. q. 4.*

Non potest, quia has permutations admittere necessariò debet, qui habet potestatem *Non potest.* beneficia permutata conferendi, siquidem unusquisque permutans hac intentione, & conditione proprium beneficium resignat, ut loco illius beneficium alterius sibi conferatur. Ergo admittens permutationem, necessariò habere debet potestatem beneficia conferendi. Cum ergo Capitulo interdicta sit collatio ad Ordinatum libere spectantium, & haec permutations admitto interdicta erit. Putens *decif. 26. 2. l. 2.* Mantica de tacitis & ambiguis conventionib[us]. *l. 2. 5. tit. 9. num. 12.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. q. 10.* Mandol. reg. 1. cancel. q. 13. Garcia *p. 11. c. 4. n. 8. 2.*

Verius existo, non posse Capitulum resignations ex causa permutationis admittere. Concedo permutantes compellere posse superiore permutationem admittentem, ut illam perficiat, beneficiaque permutata conferat: & sic facta permutationis admissione, collationem esse necessariam. Nego tamen inde inferri posse Capitulum & beneficiorum permutatione admittere, & beneficia permutata conferre. Quia necessitas huius collationis non aliunde, quam ex libera permutationis admissione prouenit. Cum ergo dicatur, posse Capitulum beneficia quae sunt necessariae collationis Episcopi, intelligendum est quando sunt necessariae necessitate absoluta, & ab aliis ipsi Episcopo imposta. Secus verò quando sunt necessariae ex suppositione: necessitate inquam ipse Episcopus sibi imponit libere admittens permutationem. Cum vero virges, admittere permutationem esse actum Episcopalis iurisdictionis, quae in Capitulum transit: respondeo, else quidem actum iurisdictionis Episcopalis, sed Capitulo interdictum, cum ei interdicta sit beneficiorum collatio, quam secundum permutationis admitto necessario inveniuit.

Autorità resolutio.

D V B I V M XXXVIII.
An Vicarius generalis, cui ab Episcopo commissa est, facultas Beneficia conferendi, debeat esse generalis Vicarius non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus?

Vicarius tam foraneus quam generalis non habet potestatem beneficia conferendi nisi habeat speciale mandatum: concedi *Nonnulla* enim potest Vicario generali haec potestas *suppono.* nempe ut presentatos à patronis instituat, & electos confirmet. *Cap. Et frequētibus, de infit. Cap. fin. de officio Vicarij in 6.* Foraneo autem Vicaria haec potestas non conceditur, immo nec concedi posse communis fact sententi a, quia beneficiorum collatio est res magni momen-

180

58 Theologiæ Moralis Lib. LV.

181 tis, sed ulamque examinandorum providentia requirit, ut merito fieri non debet ab alio, quā ab eo, qui pro totius Diœcesis gubernatione est confitetur. Hec mihi certa. Quæstetum vero, an Vicarius generalis hic, cui haec potestas conferenda est, debet esse generalis Vicarius nū solū in spiritualibus, sed et ā in temporalibus?

Debet esse Vicarius in spiritualibus & temporalibus, qui solus illi dici debet generalis Vicarius Episcopi qui in cœs illius genit in omnī regimine Episcopi competenti: At cum Episcopo competat rerum temporalium spirituali administratio **Cap. si quā. 1. q. 3.** similis administratio debet generali Vicario cōpetere. Sic Pauli de officiis potest. **Capituli de vacante q. 10. n. 31.** Rebut. tit. de vicar. n. 8. Sbroius de vicar. Episc. l. 2. q. 90. Azor. p. 2. l. 3. c. 43. q. 7.

182 Non debet necessario esse Vicarius in temporalibus & spiritualibus, sed suffici in spiritualibus vices Episcopi gerere, ut ei haec facultas possit committari, quia vicarius pro spiritualibus tantum constitutus, abolitur vicarius generalis nū capatur, ut ex Bullis apostolicis testantur Dicitur. Ita Flam. Paril. de reg. 8. q. 7. n. 187. Trident audi ses. 1. c. 2. seu illius etiam vicario in spiritualibus generali. Sbroius de vicar. Episc. l. 1. q. 25. n. 4. Sanch. l. 3. d. matr. d. 29. n. 11. Garcia p. 5. c. 8. n. 122. Barbat. p. 3. de potest. Episc. alleg. 54. num. 57. & alij.

183 Hanc sententiam censeo probabilem esse. Cui doctrina non obstat, Vicarium pro spiritualibus & temporalibus constitutum generaliter esse, quodminus cōstitutus pro spiritualibus, vel temporalibus tantum generalis numeratur, est enim generalis, quia est pro tota Diœcesi, & comparatione unius generis universalis causatum.

D V B I V M XXXIX.

Ex facultate absoluta conferendi Beneficia, que ad Episcopum pertinent, potestne Vicarius electiones, ac presentationes beneficiorum Episcopo competentes facere?

184 Non potest, quia aliud est cōferre, & aliud prælētare, ien. eligere, ut manifeste probat textus in Cap. cum illis 16. §. cum autem inter collationem, institutionem, & presentationem differentia magna esse notatur. Ergo sub potestate conferendi non comprehenduntur potestas eligendi, & prælēandi. Sic Garcia p. 5. c. 8. n. 33. aliud referens.

185 Potest equidem, quia licet collatio, præsentatio, electio, & institutione distinguantur, neque sub verbo collationis illi prouisionis modi comprehendantur; at hoc intelligendum est in mandatis ambionis, quæque restringenda sūt, de quibus loquitur textus Cap. cum in illis sed non in mādatis, & facultatibus ordinariis, quæ latissimam habere debent significacionem: quod est hac potestas: in his enim sub verbo conferendi omnes prouisionis modi cōfandi debent, ut colligatur tota tit. *Vt Ecclesiast. benefic. sine diuinit. conferant. in fine. v.*

conferant, iuncta Glossa Ita Lambertini de interpretatione part. prim. l. b. 2. q. 4. articul. 4. Az. p. 2. l. 3. c. 44. q. 10.

Probabilis censeo, sub hac potestate absoluta conferendi beneficia potestatem eligere, & præsentandi comprehendere. Hinc autem fendo, polo Vicarium ex huic usu facilius beneficia commendare in illis casibus, in quibus, commendata permittuntur, quia commendatio vel est propria beneficij collatio, vel quid minus illa. Azor. part. secund. l. 3. c. 44. quæst. 10. Barbat. parte tercia de potest. Episc. alleg. 54. num. 64.

D V B I V M XL.

An Vicarius possit extra Diœcensem potestatem sibi aitam ab Episcopo conferendi Beneficia, exercere?

187 Non potest, quia iurisdictione Vicarii in hac parte est delegata, sed delegatus inferioris Non potest. a Principe nequit extra territorium delegatis iurisdictionem exercere, ut tradit Bartol. ad ad l. 1. C. de summa Trinit. num. 40. Et ad leg. 1. num. 2. ff. de officio Proconsulū. Cum ergo vicarius iurisdictionem in conferendis beneficiis habeat non à Principe, sed Pontifice, sed ab Episcopo, sicut legatus à Proconsule, extra diœcensem beneficia conferre non poterit. Ita Bald. ad leg. 1. n. 1. Barbat. Cap. Noni. de officio legati. n. 17. Anafal. German. de iudic. Cardinal. §. Tibi quoad num. 88. licet n. 89. dicat, et quum else contrarium.

Potest profecto licet potest Episcopus, quia idem Episcopo conceditur iurisdictionis voluntaria exercitium extra proprium diœcenum, nam ratione huius exercitii nullam Episcopo illius diœcesis interrogat iniuriam. Sed eadem proficere militat in eius Vicarioneq; enim exercitium Vicarii aliud est ab eo exercitio Episcopis neque magis preindicabile. Ergo concessa Episcopo potestate exercendi iurisdictionem voluntariam extra diœcenum & Vicario est concedenda. Ita Couar. l. 3. var. 5. 20. n. 8. Barbat. p. 3. de potest. Episc. alleg. 54. n. 64. Garcia p. 5. cap. 8. num. 126. Azor. p. 2. l. 3. c. 44. q. 9. Sanch. l. 3. de matr. d. 3. num. 1. Gonzalez glas. 6. 2. num. 3. & alij apud ipsos.

Eiold. sū mentis, imò doctrinā extendit non solum ad collationem beneficij rigorolam, sed etiam ad institutionem, & confirmationem. Nam licet necessariū sit Vicario aptitudinem prælētati, & electi consilio cognoscere, ut legitimè institutionem, & confirmationē agere valeat, c. fin. de elect. in 6. At quia hec cognitio extra iudiciale else potest, ideo iustitio, & confirmationē, sicut & collatio beneficiorum extra diœcenum fieri proculdubio potest.

DVBIVM

An procurator generaliter constitutus, possit possessionem Beneficij acceptari apprehendere?

¹⁹⁰ *Poist plam.* **P**oest equidem, qui talis possesso ad factum pertinet, & non ad ius: Eigo mirum non est si a procuratore generale habentem mandatum poist obtinere. Sic Cor. l.3.var.cap. 16. num. 9. Valsquez opusc. de benef. cap.4 §.4.dub.6.

¹⁹¹ Non potest, sed speciale mandatum requiri-
tur. Quia licet possetlo beneficij accepti jus
non concedat in beneficio (quod quidem sub-
lite est) et tamen acceptatione beneficij ac-
ceptiorum, illius perfectio, & complementum.
Ego imitari debet naturam illius, cui acce-
di. Cum ergo ad acceptationem beneficij re-
quiratur ut procurator habeat speciale man-
dandum, etiam in possessione est requiritendum.
Ita Glos. ad Cap. si tibi absenti de prebend. in
6. v. Heberius Imoln ad leg. 1. S. Per procura-
torem ff. de acquir posse.

192
Hove-
rai &
quoniam
bonitatis
possejfo ac-
quisitio
nusse
dissilio.
Cuius his opinor si autem rogiis quoniam-
modo beneficij posselio acquiratur i responder-
do cum Conci. circa num 10. necessariò ac-
qui corporali inductione traditione bene-
ficij: neque sufficere inestutram datam à
potenti tradere possessionem signo aliquo
manifestatam, scilicet pileo, annulo, aut libro.
Quia haec inestutra solum opere confirmat
collationem, seu institutionem verbo factam:
vel saltem dat licentiam ipsi instituto, ut be-
neficij vacantis possessionem apprehendat:
non tamen est ipsa beneficij posselio, quæ
corporalem traditionem beneficij expolu-
lat. Cap. vi nostram. Cap. Ad hoc s. in quedam
de offic. Archidiac.

CAPUT. xli

*Circa formam, & conditio-
nes seruandas in Bene-
ficiorum prouisione*

An in electione Beneficij reprobetur qualiter conditio, si Beneficio insit?

193. **O**NVENI VNT Doctores prouisio-
nem beneficij gratis fieri debere pu-
re, & abque conditione , Cap. In
electiōnibus, & etiā in 6. ibi: In electiōnibus, &
postulatiōnibus, ac fortiniis ex quibus ius ori-
etur eligendi, vota conditioinalia, alternatīna, vel
incertā penitus reprobamus. Comparatione au-
tem conditionis de praetenti beneficio annexa

dispositionem prefati textus locum non habet, sed fieri potest collatio beneficij sub qualibet conditione, quæ beneficium insit, ut si dicas: confero tibi beneficium si vacat, si habilis es. Quia hæc conditio cui libet collationi est annexa tametsi non exprimatur: Ergo illius expressio non potest collationem vniare. Extendit doctrina non solum ad conditionem que de facto beneficium insit, sed etiam ad quilibet conditionem de praesenti, aut preterito. Quia hæc conditio non facit collationem conditionalem, neque illam suspendit argum. leg. 3 ff de legat. 1. Couar. 1. 3. var. cap. 16. num. 2. Valquez opus. de benef. cap. 4. § 4. dub. 1. mnr. 2. 21. Azor. p. 2. 16. c. 26. quæst. 3. Garcia p. 8 c. 2. num. 9. Iam requiro an in electione beneficij quilibet conditio reprobetur?

Reprobatur quidem. Quia expresse id statuitur in praefato Cap. In electionibus. In elec- 194
tionibus (inquit) vera conditione reproba-
tur quidem. Sic Conat. citatus cum elos. ad idem Cap.
Archidiac. Dominic. ibid. num. 1. & 11. Fran-
cis num. 5. & alij. Adiicio garciam asserentem
ideo dicendum est se conditione de presen-
ti ac praeterito. quia beneficio non adiutus

Minime reprobatur electio expessione illorum, que beneficio insunt, etiam si in modum conditionis exprimantur eodem modo, quo ¹⁹⁵ ~~bazar.~~ insunt: neque in hac parte constituta est differentia inter electionem & collationem. Quia eligens ad beneficium, tacite onerat eligandam omnibus conditionibus que iure ipsi beneficio insunt; has enim a beneficio separate non potest. Ergo quamvis illas conditiones exprimat, non potest inde electio detrimentum pati. Ita Corras. p. 4. de benef. c. 3. n. 2. 4. Lamberti de iure patron. p. 2. l. 2. q. 3. a. 2. num. 2.

Hoc probabilitas esse reor. Quia ex apposito
ne harum conditionum non redditur electio
conditionalis, ut de se constat: neque etiam *babilinis*
obscura, & incerta: cum supponamus fieri de *essa* reor,
persona certa, & determinata, & de beneficio
vacante. Ergo nullo ex capite virari poterit.

D V B I V M X L I I I .

*An finito editi tempore , ante finiture
examen oppositorum , datur locus
subscriptioni , vel oppositioni alio-
rum in Beneficio parochialis;*

Minimè datur locus, vt alius ad opposi-
tionem ab Episcopo admittatur, quia Non dat
terminus in edicto ponitur, vt intra il-
lud fiat oppositio, & extra illud fieri non pos-
sunt termini appositi inuicibilis est. Porò
ex dicti appositione obligatur ordinarii iis,
qui se in illo termino scribunt, beneficiū pro-
uidere. Et gē contra iustitiam faciet, si alios ad
provisiones admittat. Sic Franc. Leo i b e f a n . fo-
r. Eccles. cap. 18. num. 30 genucl. prax. capit.
66. in anotat. num. 17 Quia referunt, sic la-
cram Congregationem declarasse.

198
prima Locus d.
em Ec-
slesia

60 Theologiæ Moralis Lib. LV.

clesie est introductum: ut terminus in edicto patet. si illum apparet ad excludendam oppositionem illius, qui ante peractum examen oppositorum comparuerit examinandum; sed ne vix illa a terminum debet oculatus expectare potius illo transacto debet bene dicere unum pronuersis, qui transcripti fuerint: nisi alij ante peractum examen digniores subscrivantur. Ita Gonzalez glof. 9. § primo numer. 115. Garcia p. 9. cap. secund. num. 206. Barbosa p. 3. de post Episc. allegat. 60. numero 46. qui assertor sic à Sacra Trident. Congregatione esse decisum.

199
Proba-
bilis huc.

— Verior mihi sententia haec. Fatoe namque, spectato iuri rigore, haud esse admittendos, qui finito edicto termino se subseruant examinados: ut ex consuetudine admittitideoque in edicto hanc tacitam conditionem imbibit, dandum, inquam beneficium illius, qui in termino ed eti descripsi fuerint, nisi ante peractum examen alij digniores describantur.

D V B I V M X L I V .

Ecliptico anno designationis examinatorium Ecclesiarum parochialium, quam prescribit Concilium, & synodo non celebrata, postea Episcopus cum Capituli consilio examinatores designare, quibuscum examen legitime celebretur:

200
Nonnulla
de exami-
natoribus
ad benefi-
cia paro-
chialia fra-
mito.

Suppono, Tridentinum /ess. 24. cap. 18. precepere examinatores parochialium debere magistros, seu doctores aut licenciatos in Theologia aut iure Canonico: vel alios Clericos, seu Regulares ex Ordine etiam Medicantium, aut etiam seculares, qui adid videbuntur idonei: electos tamen in synodo Diocesana, in qua ad minus sex eligendi sunt, licet non omnes simul ad examen concurrent debent, cum tres tantum sufficiant: omnes tamen ad Sancta dei Evangelia, scilicet quacunque humana affectione postposita fideliter munus executuros. Verum si in synodo Episcopis eligit solum quatuor vel quinque electio valida non erit, quia Concilium ad minus sex eligendos esse decreuit. Garcia p. 9. c. 2. num. 64. assertor, ita à Sacra Congregatione fuisse decisum. Celebrata singulis annis synodo, designatione examinatorium cum celebratione nouæ Synodi cessat. At si synodus anni singulis non celebretur, designatione ex ministrorum finito anno non exipiat, sed durat quoniamque alia designatione in synodo succedit. Si quidem Cœcilius solitus dixit, ut singulis annis designatione in synodo fiat. Supponens, annis singulis synodum celebrari debet. Si autem in tria annos senarius numerus examinatorum non perseveret, non ideo in reliquo officium spirat. Licet enim non remanent: sex ex quibus tres eligi videntur sufficiat quod remaneant tres eligendi. Barbosa p. 3. de post Episc. alleg. 60. numero 69. Porro si vnuce vel duo solum remaneant, adhuc in illis officiis sum remaneat quia quadam forma praescriva formari non potest, precise ut dispositum est, officiis ergo e modo, quo potest, assertor.

tur. Garcia assertor ita esse à Congregatione expostum. Nam require, non clatio anno designationis, & Synodo non celebrata, posuit. Episcopus cu n consilio Capituli examinatores designare, quibuscum examen legume celebretur?

Potest equidem. Quia Episcopo iure ordinario competit, examinatores ad beneficia designare Cap. Ac. epimus, & ibi Glos. de aia, Episcopatu. & qualitate, qua potestas per Concilium sublata non est, sed solus præscriptus modus illa videntur, scilicet in synodo Diocesana, catu quo celebretur: Ergo non celebrata synodo, potest Episcopus examinatores designare, sicut potest quando intra annum de sicut regnante, ablenzia, vel obitua. Sic Barbosa p. 3. de post Episc. alleg. 6. o. num. 50. Garcia p. 9. c. 2. num. 90. Ric. cius prax. decis. 418. Et rejl. 353. assertor ita per id fuisse à Sacra Congregatione decisum.

Non potest, quia esto essent examinatores designati a potente illos designare, quia tam Nonpotenti, designantur in synodo, qua celebratur potest, non sunt examinatores, quales concilium ad parochiales requirit. Vide prima sententia. Iolum est vera causa, quo Episcopo ob pester, vel aliud impedimentum non licet synodum congregare. Ita Castro Palao tom. secunda. 6. 3. de benef. pun. 2. §. 3. n. 6.

Prima sententia adhaereo, mei Castro via quam video vbi esse receptam, quam à Primis simili confirmo ex designatione Indicum synodalem, qui ad minus quatuor ex praefecto, pro Concilii ses. 25. c. 10. designari debent in Concilii Provincialibus, aut Diocesanis, quando verò de facto decadunt, potest Ordinarius cum Capituli consilio alios substituere vñque ad futuram Pronticiam, vel Diocesanam synodum: neque ibi limitatur, ut sit intra annum designationis.

D V B I V M X L V .

*Cum ad synodalem examinationem de-
signatur in genere Canonicus Magi-
stralis verbis gratia Doctoralis, vel
Prior talis Monasterij, aut talis Col-
legij Rector: intelligitur in hac
affiguntur, successores in illis pra-
bendis aut officiis subrogati?*

Suppono, fieri posse designationem ex-minutorum synodalium aut in genere ex-perimentum officium: vt si designetur Ca-sappia, nonnullus Magistralis, Doctoralis, Penitentiarij, vel Prior, Guardians, vel Rector talis Monasterij, vel Collegij, quia qui examinatores hoc modo designaret, fas exprimeret, possidentes actu illas praebendas, vel officia ele-menta intelligendos. Difficilias autem est, an etiam successores, & iubrog vi in illis praebendas, vel officiis designati intelligentur, casu quo illi obeat, aut alio accidenti non admittantur.

Intelliguntur plane quia illa verba genera-
lia sunt, & sufficientia successores comprehen-
dendi. Neque talis comprehensionis videtur Con-
siderari, ut plane.

cilijs dispositioni obstat. Nam licet successores in particulati approbari non valeant a synodo cum sint incogniti; approbasur tamen in genere titulo dignitatis, vel officij, sicut sub eo titulo designantur. Sic Ledel. *suum partem secund. tr. 7. capit. prim. conclus. 7. alterius*, sic vnu & contumidine in Hispania receptum & à viris doctis approbatum.

¹⁰⁶ Non intelliguntur, quia Concilium illa genitrica propositione, & synodi approbatione, legitur. contentum non est. Petit enim singulis annis examinatores designari, & supponit, de signatis mori posse: que non cohaerent cum designatione facta ratione dignitatis. Nam si personae ob dignitatem, & officium ad examen approbarentur, ut quid singulis annis denuo eligendi erant, & à synodo approbadis, cum ratio approbationis, & designationis eadem perferuerat? Ita Garcia p. 9. alleg. cap. 2. num. 339.

¹⁰⁷ Hanc sententiam veriorem esse reor, quam prius hoc video à Garcia pluribus Sacra Rotar decisionibus confirmatam. Igitur designatione non dignitatem & officium, sed personam debet respicere: alias enim esset contra cōmūne stylum & contra verba Concilij loquentes de iudicibus synodalibus, & idem est de examinatorebus *sej. 25 cap. 20.*

D V B I V M X L V I .

Examen factum ab Episcopo cum tribus examinatorebus synodalibus, alio non synodali concurrendo, est ne irritum?

¹⁰⁸ *brun. ejf.* Rritum est. Quia forma nihil addi, aut diminui potest. Capi e cum dilecta de rescript. ibi Felti numero sc. 10, sed ad formam huius examinis pertinet, quod examinatores sinecū synodo approbati: Ergo admissis non approbatis deficit forma. Sic Garcia parte 9. c. 2. numero 324. memoria adducens quandam in Sacra Congregationis declarationem, & decisionem in Rotar, quibus caueatur collationem factum ex vi huius examinis nullam esse.

¹⁰⁹ *Nunc et in r. n.* Non est irritum, quia superabundantia examinatorum nocere non potest, scut non viaetur testamentum si lepitem testibus necessariis alijs inuenies ad dicitur. Itaque adstantibus examinatorebus synodalibus, quoniamcumque alii adiuviant non videatur examen. Nā Concilium solum requirit, ut examen fiat à tribus examinatorebus synodalibus: Ergo illis adstantibus, rescriptum à Concilio affermantur. Ita Rota in causa cuiusdam Parochialis de Villafanca 18. Decemb. anno 1581 relata à Garcia supra, & à Gennensi prax. c. 66, num. 18. Quam sententiam ipsi approbat.

²¹⁰ Ego etiam eam prefero. Concurrunt enim Hanc eligo alij nos ut examinatores legitimini, ut quidam sententiam telles & exploratores sufficiente examinando. Ex quo manifeste inferitur, quod genui (annotatione) nequam posse Episcopum in favore illius, qui non fuerit à maiori parte examinatorum synodalium approbat, quia aliorum approbatio vel reprobatio, ut potest ab illegitimi nullus est efficiens.

Eccob. & Mend. Theol. Mor. Tom. V II.

D V B I V M X L V I I .

Valeatne examen factum ab examinatorebus synodalibus, qui iuramentum non praesertim suum munus fideliter exequandi?

²¹¹ Non valet, quia videtur hoc iuramentum ad formam prouisionis spectare. Non valet, Certe Rota in Parochialis eiusdem causa 15. Ianuar. anno 1593, coram D. Manica hoc decidit, cum inter causas nullitatis prouisionis allegat, quod examinatores iuramentum non praesertim. Sie Garcia p. 9. c. 2. n. 355.

²¹² Valeat quidem, quia hoc iuramentum faciendum praecipit iis, qui in synodo sunt *Valeat qui electi, & approbati, & examinatores legitimi dem.* constituti. Ergo non pertinet ad formam examinorum, sed ad rectum illius viam: sicut iuramentum, quod praestant indices, & Tabelliones rite sua munera exercendi. Ita Castro Palao tom. 2. d. 3. de benef. pan. 2. §. 4. n. 7.

²¹³ Verius censuerim omissionem iuramenti examen non nullare: tametsi gravior delinquenti examinatores iuramentum huiusmodi omittentes. Adiutorie de criminis simonia idem dendum, quia haec pena ob crimen commissum imponitur, que indigerentia facultem declaratoria criminis, ut legit. Ergo non reddit nullum examen. *Hoc verius.*

D V B I V M X L V I I I .

Debetne examinatores renunciare non solum qui idonei sibi visi fuerint, sed etiam qui inter ipsos digniores existant?

²¹⁴ Debent quidem, quia Episcopus tenet ex approbatis dignorem eligere, quod *D. ben.* non videtur fieri posse, nisi ex examinatores relatione dignolet quinam sit dignior. Hoc enim iudicium non Episcopo, sed examinatorebus videtur commissum, si quidem ipsi indicant de aptitudine examinandorum, neque Episcopus de haec aptitudine iudicat, nisi casu, quo examinatores pares, vel singulares fuerint: Ergo exuta hunc casum iudicare non poterit Episcopus de maiori examinandorum aptitudine; quia comparativum indicium positionum supponit. Sic Barthol. Medina sum. lib. prim. cap. 14. §. 32. Ludou. Lopcz instruct. 100 primo lib. 1. cap. 127. Navarra 1. secund. c. 2. num. 187. Pet. Ledel. tr. 7. c. 1. concl. 7. diffic. 13.

²¹⁵ Non debent, quia Concilium profatur: Per alto examine quocunque ab eis idonei indicatis fuerint, renuncientur. At cum non *Non debet*, addiderit,

F

addiderit. *Qoij digniores fuerint indicati*, non est illis hoc iudicari committendum. Ita *Garcia p.9. ca 2. à nro 108. Cenens. prax. cap 66. in anno 1108.*

²¹⁶ Probabiliter hanc sententiam esse indicio, *Hanc eligo scilicet examineribus solum competere* indicare, quinam examinari sint donec, non autem qui digniores sint. Nec enim censeo tacite eis à Concilio commissum digniores manifestare, quod elicens cognoscere debet ante electionem quis dignior sit ex approbatis, nam potest hoc cognoscere non ex iudicio examinerum, sed ex proprio ac singulari iudicio, cum ipse examiner presens fuerit. Item interrogare potest priuatum unum, vel alterum examinerum, quos digniores indicauerit.

DVBIVM L.

An legitimus oppositor sit in Hispania Canoniciatum Magistralis, & Doctoralis &c. qui gradus praemio rigoroso examine in Universitatibus Gallia, Borgia Aragonia, incorporatur, & admittitur, in aliqua Universitate Regni Castella, & Legionis?

²¹⁶ **E**X Bulla Sixti IV. motu proprio Leonis ²¹⁶ constat, in qualibet Ecclesia Cathedrali Regnorū Castelle Legionis, Granatae, & Navarrae designatae else duas præbendas offi- das, alia Magistralē pro exercitio cōmūndi: rursum ad alia Doctoralē pro inribus Ecclesiis defendendā præbenda dis: ut quomodolibet vacantes prouidunt ab officiis, Episcopo, & Capitulo in personis graduatis gradu Doctoris, vel Magistri sine licentia in Universitatibus Regnorū Castelle, & Legionis, graduatis inquam iuxta statuta illarum Universitatium, præcio rigoroso examine. Quæ quidem gratia ad Ecclesiam iam ex Pontificis concessione, iam ex consuetudine extēla videtur. Rogito itaq; quis legitimus oppositor sit ad has præbendas, si graduatus præcio rigoroso examine in aliis Universitatibus (Aragonie, & c.v.gr.) incorporatur & admittitur in aliqua Regni Castelle, ac Legionis Academia?

Legitimus oppositor est, quia graduatis ²¹⁷ alibi, & in Universitatibus Regni Castelle ²¹⁷ Legionis incorporatedis conceduntur præmilia, ac facultates omnes, quæ graduatus in eundem op- positorum Universitatibus competit, ut constat ex statutis universitatium præmilia habentium ad incorporandū in se alibi graduatos. Prescribunt enim, ut incorporati eisdem præmiliis, & facultatibus fruantur, ac si præcio rigoroso examine ibi gradum accepissent. Sic nonnulli Doctores, quorum sententiam probabilem indicat Palao uno secund. disput. 3. de benefic. p. 110. tertio secund.

Non est legitimus oppositor, nec haec incorporatione sufficit. *Quia Sextus I V. & Non est Leo X. postulant gradus Universitatibus Legionis Castelle & Legionis rigoroso examine præmo.* Ergo gradus incorporationis, cum absque examine huiusmodi conferatur, insufficiens erit. Porro gradus per incorporationem constituit graduum per præmiliū, sed Bulla Sixti, & mortis Leonis vetos gradus expostulant. Ergo graduatus per incorporationem non sunt sufficiens. Nam vbi vera qualitas requiritur pro forma, non sufficit, si per aquipollens impletatur, ex leg. Forma, Codice de isto, qui veniam asatis imperitamur. Ita Palao etatates.

Hoc verius else indicio. Nam licet Universitas incorporatis concedat omnia ²¹⁸ præmilia, quæ vere ac rigoroso graduatis co- ²¹⁹ *Hic etiam* cedantur, non infertur, hoc inter vi posse, quia esse iudicatur Universitas.

ESCOR
Theol. Mor
Tom. VI. V.
EDIV
G

²¹⁷ **N**on potest id Episcopus, sed patrono *Non potest id Episcopo* debet omnes illos proponere, ut ipse cui maluerit conferat. Quia Episcopo solum conceditur à Concilio, ut ex approbatis digniorem eligat. Ergo si plures æquè digni repeteriuntur, omnes debet Episcopus quantum est ex se eligere. Alias uno electo, iniuria relectis irrogat, cum reliquantur ab electione ut minus digni, cū tamen non sint, & electus eligatur ut dignior, cum tamen omnibus dignior non existat. Panetque huius modo dicendi congregatio Concilij ibi: *O*rdinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbatii relinquent, et ex electis, cui maluerit, curam conferat. Bxpende verbum, *D*eber eligere magis idoneos, quasi indicet, non else in potestate Ordinarij, unum eligere, cum plures idonei reperiatur. Sic nonnulli doctores Cōf. Congregationis authoritati hærentes.

²¹⁸ **I**d Episco- *Potest Episcopus eligere ex duobus æquide-*
pus potest. *Id Episco-* idoneis, qui sibi placuerit, quia Episcopo compe-
tit electio illius, cui beneficium est confer-
rendum, sed beneficium duobus conferri non potest, sed vni tantum: Ergo huic electio Episcopo competit. Ergo data paucitate duorum penes Episcopum erit eligere, quem maluerit. *Ita Garcia p.9. c.2. n.130.*

²¹⁹ **N**on dicen- *Hoc dicendum else reor. Nam ille, quem*
dāt omnes ipsi- *eligere placet Episcopo, non eligitur ut dignior*
tetur, hoc est, quo nullus alius dignior sit. *Quod si aliquando plures æquè digni rep-*
tetur, & Episcopus omnes illos eligit, penes collatorum eum conferre, cui maluerit: & in hoc casu existimo locutam fuisse factam Congregationem.

Sect. II. De Beneficio Dubia. 63

Vniversitas. Iolum illis concedit prindigia ipsius vniuersitatis, non quæ aliunde prouenient. Alias si legatum relinqueretur graduatis dantaxat prægio examini: possent incorporari illo potiri contra expressam electoratu voluntatem: quod non admiftrum.

D V B I V M L I.

An si quis ante electionem suum votum manifestet, quod secreturn esse Pontifex imperat: irrua sit electio tota?

224
Nonnulla
sappo.

Suppono à Pontifice præscribi, vt vota ad prouisionem Canonicatum magistralis, & Doctoralis adeo esse secreta, vt nemini sint nota. Curar enim lites, rixas, & inquietudines, que sèpè ex manifefstatione suffragiorum exortuntur, omnino inhibere. Hinc fit te non posse alii (ex eligentibus maxime) indicare pro quo suffragium fers, qui aliquo modo illum petrabis ad tuam voluntatem, & occasio es evaluationis, & odij, si forte locis, cui suffragium ostensum est, in alterius electionem est inclinatus electionem est inclinatus. Quæstum verò num ob hanc suffragij manifefstacionem electio annulletur seu itira sit?

225
Invenit
slippe.

Irrita est. Quia est contra formam à Pontifice præscriptam. Sic Garcia p. 5. cap. 4. num. 193. adducens Sacrae Congregationis declarationem. Limitat tamen num. 194. vt non procedat casu, quo in fraudem faceret, ad annullandam electionem alias validam siue eius suffragio, ob rationem Legis, Ne dolus & frans alieni patrocinetur, neque ex sua iniurie commodum reportet.

226
Non est
vma.

Non est irrita, quia culpa unius non debet toti Capitulo illam ignorantia nocere, neque actu legitimo facta, Cap. fin. de procuratoribus. Alioquin sequeretur, in potestate cuiusvis particularis esse, Capituli electionem calam reddere, si illud eidem expediret: posset namque socio suffragium suum clam manifefstare, & electione facta dicere, se non fuisse clam suffragium. Ita Nanar conf. 4. de elect. in 1. edit. Maxwel. 10. 2. 99. Regul. q. 5. 1. a 9.

227
Authoris
vindictio.

Ego autem exultimo, suffragium tuum sic manifefstatum esse nullum: ipso tè contra formam expressam Sixti, & motu Leonis. Neque præbendam electo adjudicari, si unico tantum voto reliquos excedit. Quia non exedit in voto, quod vere votum si. Verum si, uno votu electio, electus maiorem partem habeat, firma est eius electio. Quia tua culpa suffragii aliorum prædicare non debes, cum aliorum suffragia præscriptam formam obseruerint.

Eschob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

D V B I V M L I I.

An locum habeant sortes in electione praebende effecta, quando oppositores paria vota habent?

Ad sortes deueniendum est eo ipso, quo 228
oppofitores paria vota habuerint. Quia Locum habito Sixtus I V. in sua Bulla nobiles bent sortes, ignobilium, & eos, qui sunt de gremio Eccl. cum paria clausæ alii exteris statuerit praefendos. At sunt vota. Leo X expreſſe ad sortes tradit cele deueniendum nulla de investigatione qualitatuum mentione facta. Sic Garcia pars. quinta. cap. 4. n.

208.

Non habent sortes locum, cum paria sunt 229
vota, sed postquam qualitates illorum examinatae. Non habent
fuec in, & pares esse indicatur. Quia ele. sortes locum
per sortes in officiis, & beneficiis Ecclesiæ post
sortis prohibita est ex Capite fin de sortil. & qualitatum
ibi omnes. Non ergo credendum est, voluntate examina-
Leonem illam admittere, si alia via clausi tioneum?
definiti controverſia potest, præcipue cum
derogatione constitutionis Sixti, ad eum
confirmationem ipso proprium motum expé-
debar. Cum ergo iuxta constitutionem Sixti
facta, qualitate votorum adiudicari præben-
da debet ei, qui qualitates pociores habet, &
hoc equitas, ac iustitia postulet: si planè noluit
Pontificem hanc qualitatum examinationem tollere, sed illa supposita, paritate in illis inter
oppositores inuenta, ad sortes esse deueniendum, & non antea. Ita Castro Palao 10.
2. d. 3. de banis pun. 3. n. 11.

Probabiliter hanc sententiam esse credi- 230
derim. Nam si quando nullus oppositorum Credo hoc
maiorem partem suffragiorum habet, & duo probabilitas
in votis pares sunt, si secundum scrutinium, esse,
antequā ad sortes deueniatur: quid mutum, si
cum duo tantum concurredunt, & paritatem in
votis habent, prius quam ad sortes deueniatur,
eorum qualitates examinentur, & paritate invenientur, quasi pro ultimo remedio sortes mutantur? Confirmat hanc interpretationem vñus
plurium Ecclesiæ, in quibus hic calus con-
tingit. Nunquam enim ad sortes, sed ad qualitatum examinationem recurrunt, data suffra-
giorum paritate.

D V B I V M L I I I.

An Canonicus, qui præsens non facit eligendorum examini, possit in hac electione suffragium imperire?

Non potest, quia examen indicitur, 231
vt de aptitudine examinati electoribus Non potest:
confest: Ergo electori, qui huic examini non affiſſi, hand potest de aptitudine
F 2 exame

64 Theologiae Moralis Lib LV.

examinati constare: Ego ne ilia eligere.
Examen enim est quidam qui si pro celitus, & Cem. 16
Veritatis informatio, ut securi electores sen-
tentiam ferant, sicut ergo Index non vito pro-
cessus hanc indicare valet: neque etiam Cano-
nici non vito examine oppositorum, eligere
poterant. Sic Rota apud Farinac. in decr. no-
nis. decr. 551.

²³² Potest equidem spectatis Bulla Sixti IV. &e-
motu proprio Leonis X. Quia in Bulla Sixti
& motu Leonis non cauetur, electores ex-
amini debere esse personaliter praesentes, & ex
alia parte potest elector aliorum relatione op-
positorum dignitatem dignoscere. Ergo eius
præsencia non requiritur. Ita Garcia p. 5. cap.
4. num. 213. Gonzalez glof. 4. n. 106.

²³³ Probabiliter hoc esse credo concedens qui-
dem electorem non interensem haud pos-
se per examen de electi aptitudine iudicare.

At si ab interelectoribus relationem capiat,
sufficienter iudicare poterit de illius aptitudi-
ne: quod sufficit, ut securi in electione
procedere: sicut potest Index examinationem
testium, & veritas investigationem alii
committere, ex qua ratione ipse infor-
matus ad indicandam procedit. Ad decisionem
vero Rotæ respondeo cum Gonzalez esse de-
cisionem non carentem difficultatem, & expe-
ditam vna solum parte informantem, ac prouin-
ctu non debere subsistere. Dixi vero spectatis
Bulla Sixti, & motu proprio Leonis. Aliud
enim dicere, spectatis aliquarum Ecclesiarum
statutis, in quibus excludetur, capitularem
ablem ab examine nullatenus posse suffra-
giū fieri.

Cum eo opinor. Quando igitur dicitur
beneficiam devoluti ab inferiori ad superio-
rem cum eidem qualitatibus, cum quibus opinor
inferior provideret tenebatur: de qualitatibus
beneficio annexis est intelligendam,
non de qualitatibus annexis prouisionis. Quia
evidenter constat in qualitate secreto votum
emittendi, que solum obseruari potest,
cum sunt plura suffragia, non autem una
vincuntur est. Cum ergo devolutio facta,
beneficium prouidendum sit a solo Archiepiscopo,
nam ad solum ipsum fit devolutio,
nullum secretum in suo voto levatur po-
test.

D V B I V M LIV.

Pralatus, cui est facta devolutio, te-
netur ex oppositoribus examina-
tis in tempore semestris ab Ordina-
rio, electionem facere?

Non tenetur, quia examen publicum so-
lum pro electione ordinaria constituta Novem.
est, non pro electione facienda inter im.
devoluta. Sic Garcia p. 5. c. 4. n. 224. addicione
si solus est virus oppositor repertus habens
in tempore obligationem esse illum eligendi.
Quia ratione oppositionis ius considerabile
habet iuxta decisionem Patri 253. l. 3. & con-
sil. 51. mandatis.

Teneat eligere ex examinatis in tempo-
re ob eandem rationem obligatum est eligere Teneat
oppositorem repertum idoneum in tempore quam
quando solus est. Quia qua ratione ipse op-
positor ex oppositione ius haberet, & sibi be-
neficium concedatur: eadem ratione omnes
iis considerabili acquirunt, ut dignior ex illis
non alteri beneficium detinet. Ergo illud ius
amittere non debet ob negligētam Episcopi,
& capituli, qui electionem facere debebant.
Ita Azor. p. 2. l. 6. c. 27. q. 8. & alijs.

Existimo verius esse Pralatum, ad quem
fit devolutio: non posse alium ab ipsis elige. Author.
re. Non quia publicum examen fit pro eius refutatio.
electione constitutum; sed quia ex illo pro
electione ordinaria facto, ius considerabile
acquisierunt, ne alteri ab ipsis prouidio fie-
ret.

D V B I V M L V.

Examen pro beneficiis simplicibus est
necessarium, si persona
sit nota?

Necessarium est, quia id decernit Trident.
sentia, seu electi, vel nominari in eis.
quibus suis Ecclesiasticis personis, ita sedis
Apostolica. Nunc is ad quavis Ecclesiasticas
beneficia, non inserviantur neque confirmantur
negantur.

ESCOB
Theol: Mor
Tom: VI. V
ED: LV
G

²³⁴ Non potest. **N**on potest, sed tenetur prouidere
præbendam, apposito edicto, præ-
cedenti qui publico examine, iu-
ramento præstato, & voto secreto sicut obli-
gatus erat Episcopus, & Capitulum, qui-
bus ea prouisus competebat. Quia quando
beneficium ab inferiori ad superiore devo-
luitur, devolutio fit cum eidem qualitatibus,
& oneribus, cum quibus inferior prouidere
tenebatur. Sic Gonzalez glof. 46. n. 33.

²³⁵ Potest equidem, his qualitatibus non af-
fernatis. Quia haec conditiones edicti, ex-
aminis, iuramenti, voti secreti, non sunt condi-
tiones ipsis præbendis annexæ: sed annexæ
prouisionis factæ à capitulo, & Episcopo:
cum ergo per devolutionem ille prouisionis
modus cessavit, cessare debent & conditio-
nes eidem annexæ. Ita Castro Palao tom.
secund. disp. 3. de benef. puncto tertio nu-
mero 20.

neque admittantur, etiam praetextu cuiusvis
privilegiis, seu confuetudinis etiam ab immo-
riali tempore prescriptio, nisi fuerint prius
à locorum Ordinariis examinatae. & idonei re-
poti. Et nullus appellatio remedio se tueri
possit quo minus examen subire tenetur. Pra-
sentata tamen, electus, seu nominatis ab Uni-
versitasibus seu collegiis generalium studiorum
exceptio. Ex quibus verbis colligitur, institutio-
nem faciendam non esse ciuitatis Ecclesiasti-
ci beneficij, quia ab Ordinario instituendus
examinatur. Sic nonnulli Doctores.

²⁴¹ Non est
Necessarium. Necessarium non est, quia si beneficium
sit de libera Episcopi collatione, & Episcopo
persona, quae prouideri deberet, non est ido-
nea; ab illo examine illum potest eige-
re; nulli enim caetur in his beneficiis simplicibus
examen esse pro forma praemitten-
dam. Si autem beneficium id de iure patrona-
tus, idem dicendum, nisi vbi non constat in-
stituenti de prouisi dignitate. Si vero benefi-
cium conferendum sit approbatum ad Sacros
Ordines, non debet eiusdem examinari, Cap.
Accipimma, 13 de a. ate, & qualit. Quia ex-
dem qualitatibus ad ordines ac ad beneficium
simplicibus requiruntur. Ergo non ad omnia be-
neficia simplicia examen est praemittendum.
Ita grates Doctores, quos Palao tomo secund.
disp. tercia de benef. pun. 4. numero quarto
sequitur.

²⁴² Iudeo asse-
diatum reor. Ideo existimo afferendum. Nam Concilium
lumen citatum loquitur tantum de beneficiis
iuri patronatus Ecclesiastici & per institutionem
acquisiti, non de beneficiis, quae sunt de
libera Episcopi, aut de iure patronatus laico-
rum collatione. Ceteri in beneficiis, quae sunt
de presentatione, electio, seu nominazione
personarum Ecclesiasticarum, si institutio, ad
inferiores Episcopo pertinet, debet prae-
sentatus, electus, seu nominatus, quantumvis no-
torii idoneus, examinari ab Episcopo, quia
de his tantum beneficiis requisitum est ex-
amen pro fama à Tridentino & sel. 7. c. 13. sel.
25. o. 9. Garcia p. 9. c. 3. n. 6. &c. Barbosa ad locum
Concilij.

C A P V T . XII.

Circa qualitates ad Benefi-
cia ex parte suscipientium
requisitas.

D B V I V M L VI.

²⁴³ **A** Filius natus ex parentibus solatis
voto simplici castitatis ligatus,
censendum sit spurius.

²⁴³ Nonnulla
suppono

L E G I T I M Y S iure Cano-
nico irregularis, est, & inhabilis ad
beneficia recipienda Cap. innotit,
Ejus. & Mend. Theol. Mor. Tom. V II.

de elect. Illegitimi autem censentur eo ipso
quo de fornicaria copula nascantur. Sed quia
haec haberi potest inter personas habiles ad
matrimonium valide contrahendum; vel in-
ter personas impeditas duplex genus illegiti-
morum distinguuntur, iure Canonico spectato.
Aliud est illegitimi na tralis id est proceden-
tis à parentibus soluti, habilibus tamen ad
matrimonium contrahendum. Alind etiolorum, qui à parentibus impeditis procedunt,
qui spuri vocantur. Quia siern autem an
filius natus ex loutis parentibus, sed castitatis
implici voto ligatus censendum sit spurius, an
naturalis?

²⁴⁴ Censendum est spurius non solum quoad
Ordines, & beneficia, sed etiam quoad iace-
fiones, quia ex coitu sacrilegio procedit, à pa-
rentibusque ad contrahendum impeditus, &
item impedimento impedit, & exigente dis-
penstatione. Sic Sanimento l. 1. sel. 6. 5. num.
5. Cernentes ad leg. 11. Tauri, num. 145. inclin-
nat Azor. p. 2. l. 2. c. 6. q. 7.

Non est censendum spurius, sed naturalis.
²⁴⁵ Quia licet parentes voto castitatis ligati sint, Non est
attamen sunt habiles ad matrimonium vali-
de contrahendum. At hoc est sufficiens, vt filii censu-
ndus, inde nati spuri non censeantur. Ita Moina
noster tr. 2. de inst. d. 167 post 4. concil. Gutier.
tr. de mar. c. 1. m. 22. & 24.

²⁴⁶ Cum his senties probo sufficere, natū quem
estè à parentibus, qui validè contrahere pos-
sunt, vt filii eorum non ceseantur spuri. Quia do-
Cap. Tania, qui filii sim legitimi, spurius est,
qui à parentibus impeditis contrahere impe-
dimento dirimente est oritur. Igitur filius
genitus à parentibus, qui solum impidente
sunt impedimento adstricti, spurius non est,
sed naturalis.

D V B I V M L V I I.

Si coniuges ex communi consensu vo-
tum castitatis emiserint, & illo
non obstante, filium procreassent:
ille est, illegitimus & spurius.

EX coniugibus impeditis petere, neque
obligatis reddere, si filius nascatur, illegi-
timus erit, & spurius, quia ex coitu sacrilegio
procedit, & à parentibus alias inhabilis ad
matrimonium valide contrahendum, si de fa-
cto matrimonium tractum non esset. Catus
enim hic contingere potest, cum alter illo-
rum professionem in religione emiserit ex
alterius consensu, & in illo statu filium pro-
creaverint. Sicut tom. quinto de irreg. d. 50
sel. 10. secund. num. 5. Sanchez alii relat. l. 9.
de matrim. disp. 3. 8. numer. septim. Malus du-
bius est, si coniuges ex communi consensu
votum castitatis emiserint, & illo non obstan-
te, filium procreassent, an ille sit reputandus
illegitimus, & spurius?

²⁴⁷ Est quidem illegitimas. Quia ex copula il-
licita, & ireligiosa filius genitus fuit. Scilicet Ab-
bas ad Cap. charissimum de conuersi. coniugati.
Glor. ad Cap. Ministri. 8. 1. dist. 11. eq. 1. imm.
est.

F 3 Illegi-

66 Theologiae Moralis Lib. LV.

249 Illegitimus non est, quia esto peccaminosa
Non est ille fit illacopala, non tamen ob impedimentum,
 quo alias impedit matrimonium validem cō-
 trahere: Et ergo non impedit, quin matrimonium
 prolem gentiam legitimam reddat. Nam si ma-
 trimonium vim habet legitimam prolem cō-
 ceptam ab iis, qui matrimonio soliti erāt, &
 voto castitatis simplici illigata fortiori vim
 habebit legitimam prolem conceptam ab iis
 qui matrimonio iūti sunt, licet sint voto ca-
 sitatis adstricti. Ita Azor. part. 2. l. 2. cap. 6.
 q. 8.

250 Verius hoc mihi addenti, praxi receptum
Verius hoc esse hos si ius hæres relinquunt, & abique vla-
 la dispensatione ad Ordines, & beneficia pro-
 moteri. Ergo legitimi reputantur.

excludit, præualere, Menochio teste casu
 89. numero 23.

D V B I V M LIX.

*An pater possit obtinere Beneficium in
 illa Ecclesia, in qua filius illi-
 gitimo concubitu natus (etiam dis-
 pensatum) actu beneficatus est?*

Tridentinum ses. 2.5. capit. 15. decernit:
*Vt paterna incontinentia memoria locis Tridentini
 sanctissimæ decer, longissimè decatur: non reficitur
 bicebat filius Clericorum, qui non è legitimo na-
 ri sunt matrimonio, in Ecclesia, ubi eorum pa-
 tres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent,
 aut habuerunt, quodcumque etiam diffide bene-
 ficium obtinere, neque in dicta Ecclesia quo-
 quomodo ministrare, nec penitentes super fini-
 tibus beneficiorum, que parentes eorum obvi-
 ent, vel alii obviusunt, habere. Prohibitio
 itaque est de filiis illegitimis comparatione
 sorum parentum, non de nepotibus aut compa-
 ratione. Pater autem non est prohibitus ha-
 bere beneficium filij illegitimi. Quatenus ve-
 ro, an obtainere possit beneficium in illa Eccle-
 sia, in qua filius est acta beneficium?*

Potest quidem, quia Concilium subiungit:
Quod si in presenti pater & filius in eadem 254
Ecclesia beneficia obtinere repertantur, cogantur 254
*si filius suum beneficium resignare, aut cum alio dem-
 permutare extra Ecclesiam intra trium mun-
 sium spatium. Di ponit ergo Concilium de
 patre ac filio beneficis tempore Concilii, &*
*in illo casu cogitur filius beneficium dimin-
 ire, patris beneficio permanente. At cum filius*
*est beneficiatus, non potest cogi filius dimi-
 nire beneficium, ut pater aliis obviet. Ergo*
*hic casus omisus fuit à Concilio, & conse-
 quenter relictus fuit dispositioni iuriis com-
 munis, sed ex iure communis optime potest*
pater in eadem Ecclesia cum filio beneficium
obtinere: Ergo post Tridentinum id ipsum
poterit. Sie non nulli, quorum mentem Castro
Palao curandus non improbat, dum contrarium
verius esse defendit.

Non potest, quia tacitè, & virtualiter fieret
 id contra Concilij dispositionem. Nam cum 255
 Concilium voluerit, ne filius & pater in eadem Non potest
 Ecclesia beneficiati existat, ut paterna inconti-
 nentia memoria legitime arceatur, si pater ob-
 tinere beneficium posset, vbi filius de presenti exi-
 stit, finis Concilij frustraretur. Ergo dicendum
 est, nequaquam posse parentem beneficium
 obtainere in illa Ecclesia, vbi filius eius illegiti-
 mus beneficium sivevit. Ita Palao tom. secundus
 d. 4. de benef. p. 2. num. 6. Garcia p. 7. cap. 3.
 num. 31.

Hoc dicendum reor. Neque enim filius co-
 gendus est, tunc beneficium acquisitum relin-
 quere: potius enim pater impedit debet ab 256
 illo acquirendo quia ipse agit de lucro cap-
 tando, & filius de domino propellendo, & iure
 acquitato conservando.

D V B I V M

ESCOB
Theos: Mon:
Tom: X. VI. V.
E. I. V.
G.

251 *N. n. sunt* Illegitimi sunt, quia nega-
pt. n. di & ob parentum inopiam alios
illegitimi. exponi. Ne igitur hi de ritementum pacian-
 tur omnes indicari debent legitimi esse: inter-
 pretatio enim agenda est in prols favorem,
Cap. Ex tenore, qui filii sunt legitimi, ibi: In
fauorem prolis potius declinamus. Sic plures
cum Menoch. arbitrar. casu 306. Basil. Le-
gion. l. 11. de mar. c. 9. nn. 4. Salas 1. 2. sr. 8. d.
uni. scilicet 2. 4. num. 246. Gratian. discept. forens.
cap. 33. num. 31. & alij relati à Garcia p. 7. c. 2.
2. n. 7.

Illegitimi sunt, quia præsumptio sumenda
 est ex iis, que frequenter contingunt. Cum
 ergo frequentissimum sit, hos filios expositos
 ex illicitis congressibus esse natos, & raro
 succedit, ex matrimonio ortum habere: ablo-
 late pro illegitimis sunt habendi. Ita Conar.
 Clement. se furostra, part. prim. nn. 9. Vasquez
 1. 2. d. 66. cap. 8. num. 48. Rebel. de iust. p. 2. l. 1.
 9. 2. num. 15. Prateus in prax. Episcop. part. se-
 cond. cap. prim. num. 27. Garcia p. 7. c. 2.
 num. 8. & 10. Salcedo in prax. cap. 14. & alij
 apud ipsos.

Crediderim, hanc secundam sententiam
 solum esse veram quod presumptionem, nō
 quoad veritatem, eaque de causa quoad re-
 putationem, & quoad effectus à iure induc-
 eos. Primum sententiam eligo. Nam vt legitimi
 habantur, videtur sufficere, quod aliquādo-
 do, illegitimo matrimonio nati exponatur, &
 ne his præsumptione sicut omnibus à iure legi-
 gitimitas conceditur. Addo, neque quoad pre-
 sumptionem reputando esse filios illegiti-
 mos. Nam esto concedamus, frequentius cō-
 tingere hos expositos ē solitus nasci: quia ta-
 mē h̄c præsumptio ex frequentibus contin-
 gentibus infamiam filiis irrogat, & in paren-
 tibus calpam supponit, cedit præsumptio h̄c
 presumptioni, quod sine ex matrimonio
 generata: esto non ita frequenter contingat.
 Profecto cum dñe præsumptions in uno
 actu concurrent, semper debet, quæ delictuam

D V B I V M L X .

An Stante Tridentini decreto, absque dispensatione vlla possit quis, ad quibz sibi Ecclesiasticis dignitates inferiores eligi, si vigesimum secundum compleuerit annum?

²⁵⁷ De estate ad omnia beneficia requisiſta. **S**uppono, pro ſummo Pontificatu nullam ſtatutam a iure eſte deſignatam: pro Epifcopis trigesimum annum compleutum requiri pro Cardinalibus (ex decreto Sixti V.) diaconi eam requiri ſtatutam, que ſufficiat, intra annum illo Ordine inſigniti; vnde ſufficiet ſi in vigesimo ſecondo uero ſtatutu anno conſtituentur: pro Abbatibus, Decanis, alii que beneficiatis cura animarum habentibus, vigesimum quintum annum incepum expofulari. De ceteris vero dignitatibus ſic Concilium ſe 24. cap. 12. Ad ceteras autem dignitates, vel perfonas, quibus animarum cura nulla ſubſtet, Clerici aliquotidem, & 22. annis non minores adſervantur. Quæſio nigrum eft, an, ſtante hoc decretu, poſtis quiſ abſque vla, diſpenſatione ad has dignitates eligi, ſi vigesimum ſecondum annum compleuerit.

²⁵⁸ Non potest quia hoc decretum ſolum cor non potest rigi Caput, ut unicum de estate, & qualiter in 6. ſu diſpenſatione in quo Epifcopis permifum erat diſpenſare ſe. ad has dignitates, ſi quiſ vigesimum annum compleuerit: prohibeturque hec diſpenſatio conſedatur, niſi vigesimo ſecondo anno expiro. At ſeclua diſpenſatione, videtur ius antiquum inactum relinqui. Cum autem ex iure antiquo eadem ſtas pro dignitatibus non habentibus curam, ac illam habentibus fuerit requiſita, ut ex coſumni ſententiā tra dit Abbas, aliqui Doctores ad cap. cum in enītū, §. inferiora. Efficitur, ad has dignitates nullum eligi poſſe, diſpenſatione excluda, niſi vigesimum ſecondum annum attingerit. Sie Valquez opus, de benef. cap. 37. §. 2. dubio. 2. ſum. 18.

²⁵⁹ Potest quidem fine vla diſpenſatione quia ſu diſpenſatione po ſtatis non ſatis erat conſtantis inter Doctores quae ſtas requiſita facit iure antiquo pro dignitatibus curam anni uacuum carentibus: teſtus enī in cap. cum in enītū ſolum loquitur de iis, quibus animarum cura eft auexa. Et item videatur dicendum de teſtū in cap. Innouamus. Ita Flamin. l. 4. de reſignat. queſt. 11. n. 14. Garcia p. 7. cap. 4. num. 55. Azor. p. 2. l. 6. cap. 5. queſt. 5. Leſſi. l. 2. c. 34. dub. 12. conſclus. 5. ſā de Beneficium. n. 3. l. &c. alij nullam diſpenſatione mentionem facientes.

²⁶⁰ Hanc ſententiā probabiliorem eſte non dubio, quia Concilium riuitam diſpenſationis memoriam geſſit, ſed eodem tenore, quo diſxit, nullum eſt eligendu in anequam vigesimum qu'ntum annum at giffet ad dignatates coram animarum habentes, dixit, non eſte eligendum ad dignatates carentes cura animarum, niſi 22. annos habueant.

D V B I V M L X I .

An Etas virginis duorum annorum requiſita ſit non ſolum pro dignitatibus Ecclesia Cathedrau, ſed & pro Collegiate Eccleſia?

Requiſita eſt ſolam pro dignitatibus Cathedrales Eccleſiae, non pro dignitatibus ſolam pro Eccleſiae collegiate, quia Concilium nullam de Collegiatis Eccleſiis mentionem fecit, buſ Eccleſiae ſed ſolam de Cathedralibus. Addiderim ex Cathedra Emanuel Rodriguez citando, D. Christo lis eft rephorant Vela Archiepifcopum Burgensem quiaſta. contulisse cuidam ſcholastico ſtatutis 17. annorum dignitatibus Eccleſiae Collegiate de Aquilar de Campos, & licet moxa, in huncatum eſte collationem fuile canonem, & invidicam. Sic Manuel in addit. ad Bul. compoſit. num. 4. Zerola prax Epifcop. p. v. Beneficia. §. 1. Riccius prax fori Eccleſie decisi. 73. Barbola p. 3. de potest. Epifcop. alleg. 60 n. 67.

Non toluntsequiſta ſit hec etas pro dignitatibus Cathedralis Eccleſiae, ſed etiam pro Non ſolum Collegiate dignitatibus, quia in proceſſu ſed huins decreti dicitur, cum dignaties p. aſter & pro dignaties in Eccleſiae Cathedralibus. Dicco autem uitare. Ec-Præſertim exponit clariora, & ſupponit quaſe cleſie Colle-gium claritatibus habent. Si ergo de foliis dignitatibus Eccleſiatis Cathedralium vellet ſit eſt, diſponere, non adderet Præſertim: ſed illo verbo exculpe, debebat dicere: cum dignaties in Eccleſiae Cathedralibus &c. Ita Garcia p. 7. cap. 4. n. 58. & 61. aſſertens à Sacra Congreſſione eſte deſcimū.

Profeſſo si Concilium de ſolis dignitatibus Cathedralis Eccleſiae diſpoſuit, & non de Auditoris dignitatibus Collegiate, ſed illas iuſis com-ſenſuſi-um diſpoſitioni reliquit: fit plene, maio- idem aſſer-rem ſtatut pro iphis eſte requiſitam, quam dens.

pro Eccleſiae Cathedralis dignitatibus (quod videtur abſurdum.) Nam ipſe Carlo iure com-uni, cap. cum in enītū, de cleſie & capit. Innouamus, difſ. 60, iuxta coſumni ſenten-tie explicationem; vigesimus quintus annus requiſitus eft pro qualibet dignitate fine Cathedralis, ſuile Collegiate Eccleſiae hinc cum cura ſue abſque enīa, obtinenda tamēſi in cap. Permitimus, de etate, & quaſi in ſexta. Concedatur Epifcopis poſtellis diſpenſandi cum eis, qui vi giro annos numerant, in dignitatibus curam animarum non habentibus. Dicendum igitur, Concilium de omnibus dignitatibus tam Cathedralis, quam

Collegiate Eccleſie fuile locum, quod indicant verba i la gene-ralia, Nemo ad dignaties quſcumque &c.

* *

DVBIVM LXII.

An annus vigesimus secundus pro dignitatibus requisitus, debeat necessario esse completus?

²⁶⁴
Non debet
necessario
esse comple-
tus.

Non debet necessario esse completus, sed sufficit incepitum esse, quia vigesimus secundus annus non videtur compleatus requirit, ut quis dicatur esse non minor viginti duo annorum. Nam ex eo, quod in vigesimum secundum annum intret, iam non est minor, sicut non est maior ^{22.} si compleuit vigesimum a primum, & vigesimum secundum inchoavit. S.c Henriquez *lun. l. 14. cap. 8. §. 10. S. v. Beneficium, n. 31.* Zerola *prax. Episcop. p. 1. v. Beneficia, §. 1. Azor. p. 2. 1. 6. cap. 5. quest. 3. Barbola p. 2. de potest. Episc. alleg. 60. num. 66.*

²⁶⁵
Necessario
debet com-
pletus esse.

Debet necessario completus esse nec sufficit esse incepitum, quia lape ita decimum fuit à Santa Congregatione, ut constat ex decisionibus relatis a Garcia p. 7. cap. 4. num. 70. Quibus in casu dubio standum est. Ita Valquez de benef. cap. 3. §. 2. dub. 2. numer. 18 & dub. 4. num. 24. L. fil. 2. cap. 34. dub. 20. numer. 108. Mandol. ir. & ate minor. c. 5. num. 10. Garcia ubi s. n. 67.

²⁶⁶
Probabilis
hoc
mibi.

Probabilis hoc crediderim. Nam Concilium locutum de dignitatibus curatis dixit, *Nemo promouetur, nisi qui vigesimum quintum sue etatis annum attigerit.* At cum loqueretur de aliis dignitatibus cura parentibus, inquit. *Non minor est 2. annis ad scf. an-*
tur. Quasi indicans, eos qui vigesimum secundum annum non compleuerint, eligi non posse. Num is absolute minor est illis, qui vigesimum secundum annum completum habent, & consequenter minor vigesimo secundo anno est.

DVBIVM LXIII.

An pro Canonicatu, cui est subdiaconatus annexus, sufficit quem habere vigesimum annum completum, & incepitum vigesimum primum?

²⁶⁷
Sufficit
quidem.

Sufficit quidem, quia in ea etate constitutus promoveri poterit ad illum Ordinem, quem illa praebenda requirit; si qui tem in principio anni sequentis habilis est ad illum. Egò Concilio satisfacit, quod solum postulari illum esse in ea etate constitutum, ut infra annum illum Ordine valeat insigni. Sic Leffl. l. 2. c. 34. dub. 20. num. 10. Indicat Azor. p. 2. l. 6. c. 5. q. 5.

²⁶⁸
Non suf-
ficit.

Non sufficit, quia licet Concilium dicat, ut sit constitutus in ea etate, in qua intra annum possit Ordinem annexum recipere: non tollit, quominus debeat, cum actu recipit pra-

bendam, eam habere etatem, qua possit, quilibet parte illius anni sequentis annexo Ordine insigniri. Nam illa verba, ut sit in etate, in qua infra tempus à iure constitutionis possit Ordinem recipere denotant, ut solo in termino illius anni illum ordinem recipere possit. Ia Garcia p. 7. c. 4. & n. 22. id quidem variis decisionibus comprobans.

Verius ex simo eam etatem ad hanc, & ad alias praebendas requiri, quae capax sit ordi- ²⁶⁹ *Antivit* nis annexi recipendi. Quod autem verba regula, Concilij sic debent explicitari, nocte conuenienti ex cap. viii in cunctis de elect. cap. huc can. ed. tit. in 6. vbi ad Ecclesias Parochiales, quibus est Presbyteratus annexus, requirunt annus vigesimus quartus completus, & vigesimus quartus inchoatus: tametsi eas recipientes non obligentur tempore receptionis Ordine Sacro esse insignios; sed sufficiunt, summa annis Ordinantis. Ergo similiter eiendum est in Canonatibus, & Portionibus ecclesiæ Cathedralis debere recipiētes esse in ea etate continuos, in qua per totum annum sequentes insigniri velant Ordine illis annexo: & non sufficiere, quod solum in termino anni id possint.

DVBIVM LXIV.

Si quia corporis vitio labore impediens celebrazione poterit, & minoribus Ordinibus insigniri & Beneficium simplex recipere?

Certum est, ad beneficium eam corporis ²⁷⁰ *Contra* requiri aptitudinem, que irregularitatem *Irregu-* ²⁷¹ *lare* excludat, quia irregularis sicut exclusus est ab *suppon-* Ordine suscipiendo, sic à beneficio erit exclusus. Potest autem beneficium conferri ei, qui post clericatum acceptum vitium corporis contraxit, ratione cuius est irregularis, dummodo eius beneficij exercitium vitium corporis non impedit quia irregularitas ex defectu corporis ordinato superueniens solum sollecionem illius Ordinis impedit, ad cuius exercitium est vitium inhabilis. Ergo etiam illius beneficij consequentem impedit sollecionem, ad cuius exercitium inhabilis quis est factus. Sicut de conf. d. 51. fel. 2. n. 2. Azor p. 2. 1. 6. cap. 14. quasq. 14. Requisitum videtur, an huius corporis vitio labore impedit celebrazione, potest minoribus Ordinibus insigniri, & beneficium simplex recipere.

Poterit quidem, quia ad Ordines minorres, & ad exercitium beneficij simplicis habilius est (ut suppono) ac si nullum impedimentum haberet, & minores Ordines cum majoribus nullam videntur connexionem habere, tametsi maiores minores supponant, ergo poterit quis (ob carensiam scilicet Canonis v.g. pollicis, &c.) & irregularis ad Ordines maiores, quam ad minores inhabilis, se irregularis existat. Sic Valent. rom. 4. 1. v. quasq. 19. panell. 3. de secunda irregularitate specie.

Minime poterit, quia in cap. Non confidat, dist. 10.

ESCOB.
Theols. Mori
Tom. VI. V.
Ed. LV.

Sect. II. De Beneficio Dubia. 69

Non potest. dif. 50. viati corporis prohibentur dimini-
ni.

ministeris applicari: sed per susceptionem
primas tonsuræ, & cauillæ. Ordinis minoris
applicatur ordinatus dimini ministeris.
Ergo vitatus corpore inhabilis est ad huius-
modi applicationem, & ad beneficium sim-
plex recipiendum. Ita Vgolin de irregul. c. 32.
§. 1. num. 4. & c. 64. num. 4. Tolet. l. 1. cap. 57.
1. c. 4. reg. 4. Garcia. p. 7. c. 12. n. 7. 8. & alij.

Hoc mihi quasi certum, mei Valentia ve-
nia, quia prima tonsura Ordinibusque minoris
tribus ministratur ad Altaris ministerium,
quod omnes Ordines tanquam sui
complementum respiciunt. Ergo inhabilis ad
ministerium illud, inhabilis debet censeri ad
Ordines minores recipiendos, consequenter
ad quilibet beneficium.

D V B I V M L X V .

An defectus probitatis morum ad Be-
neficium requisita, reddat ipso iure
inhabilem, & collationem irritam?

174
Nonnulla
149. no. 10.
Precipua qualitas, qua beneficiari fulge-
re debet, est morum probitas. Quia ex
ea pender præcipius Ecclesiæ fructus.
Quare variis texibus imperatur, de hac qua-
litate diligenter inquiri, cap. eum in cunctis, de
elect. cap. Gran. nimis, de præbend. Clem. 11.
de eas. & qual. Tridentin. s. f. 24. cap. 1. 8. Du-
bitamus itaque, an huic conditionis carentia,
quem inhabilem ipso iure, & collationem be-
neficij irritam constituit.

Constituit plane, quia si is ita gravibus cul-
pæ implirent ut non resipiscat, irrita erit
electio, facta scilicet incapaci. Nam si literis
quis carcer, & intentionem foneret in igno-
rancia, persistens dubium non est, fore inhabi-
tilem ad beneficium obtinendum; quia incapa-
pax esset ad officium exercendum, ad quod
beneficium ordinatur. Cum ergo morum ho-
nestas magis quam litteratura in beneficiariis
requiratur, sit ex illius carentia Clericorum fieri
inhabilem beneficii recipiendi. Sic Panormit.
ad cap. Duditum 2. de elect. Ioan. Selua tr. de
benef. p. 3. q. 2. à n. 10.

275
Constituit
inhabilem
iure.
276
Non confi-
mit.
Non confi-
mit.
Non confi-
mit.
Protestandum esse reor. Nam est ingenuè
prosternat illiteratum incapacem esse beneficij
accipiendi, & retinendi maxima quidem dif-
ferentia est, quia illiteratus minime potest
beneficij officia præfari:

Hoc dicendum esse reor. Nam est ingenuè
prosternat illiteratum incapacem esse beneficij
accipiendi, & retinendi maxima quidem dif-
ferentia est, quia illiteratus minime potest
beneficij officia præfari:

D V B I V M L X V I .

Si ille, qui tempore collationis Beneficij
illiteratus fuit, postea litteras discat,
& conferens non peniteat, illum eli-
gisse: revalidaturne pristina colla-
tionis?

Certum est, ab beneficium obtinendum. 277
eam scientiam requiri, quæ necessaria. Cetera sup-
est ad exercendum officium beneficij annexa-
pono. Nullamque esse collationem, si quis pe-
nituit illiteratus sit. Nam cap. cum in curulis de
elect. §. fin. eligentes indignum obiectum non
rum, scientiam & natalium defactum primantur
eligiendi potestate, & electio ad superiorem
devolvitur. Ergo signum est, ei est enim fa-
ctam nullam esse. Azor. p. 2. l. 6. ap. 6. q. 3. 3.
& cap. 26. quæst. ii. Quæterim vero, an ille,
qui tempore collationis beneficij illiteratus
erat, & postea litteras edidit, conferensque
non peniteat de electione: revalidetur pristi-
na electio.

Revalidatur quidem, quia noua collatio ta-
cere supererat, quæ sufficit, ut illiteratus ille 278
Renaudianæ rite beneficium potuerit. Sic Gonzalez glos. zur quider.
4. numer. 49. Saucedo præf. capit. 2. circa
finem.

Non revalidatur, quia ex sola tacitura non
potest noua collatio induci. Ita Selua de Non revali-
datur, p. 3. quæstion. 10. casu 3. num. 15. Sylvestri datur.
2. Beneficium 3. quæst. 19. Garcia p. 7. capit. 7.
num. 10.

Hanc eligo sententiam. Dixi autem, si pa-
nitius illiteratus sit, nullam esse electionem. Hanc eligo 280
Nam si aliquam quis habeat litteratram, sententiam,
licet non sufficientem, collatio facta valida
est, et expedit eam irritare argum. textus
in cap. quæstionis 15. de arat. & qual. &c ex
Tridentin. s. f. 3. quia aliquatenus potest
beneficij maneri satisfacere, licet non competenter. Certe nullius habetur, collationem fac-
tam ei, qui patrum fecit, fore irritam ipso iure,
sed venire irritandam. Azor. p. 2. l. 6. c. 6. q. 3. 5.
& 7. Garcia p. 7. c. 7. n. 15.

D V B I V M L X V I I .

An illiteratus possit Beneficium simplex,
aliquaque Canoniciatum
obtinere?

Protestandum est equidem, quia iurius decreta proce-
dunt de beneficiis curatis, & Canoniciatu-
bus, ubi requiri ut industria, & consilium: Po. est qui-
secus in beneficiis simplicibus, que huic no-
di peritiam minime requirant. Sic Gonzalez
glos. 4. num. 50. alios referens.

Minime potest, quia textus Probl. prox. 282
relati generatim de omnibus beneficiis lo- Non potest.
quuntur. Ita Garcia p. 7. cap. 7. n. 20. fine & alij
communiciter.

Limitationem positam à González hand
quaque

70 Theologiæ Moralis Lib. LV.

Hoc defen- quaqam admitto; quia caret fundamento.
do, & addo Nam præter textus generaliter de beneficiis
nominata, omnibus loquentur. Doctores cuncti omnia be-
neficia omnino simpliciter affirmant. Porro si bene-
ficia omnino simpliciter. Ordinem Sacrum sub-
diaconatus, Diaconatus seu Presbyteratus an-
nexum habeant, ut sunt omnes Canoniciatus
Cathedralis Ecclesie; eam scientiam expostu-
lant que ad hos Ordines suscipiendos requiri-
tur: qua antem haec sit, tradit. Tridentin.
ses 23. cap. 4. 11. 13. & 14. *Et* verò beneficia,
que nulam Ordinem Sacrum habent annexum, nec aliud munus præter Officium recita-
tionem, eam scientiam requirent que sufficiat, ad diuinum Officium recitandum. Azor.
p. 2. l. 6. cap. 6. q. 2. & 3. Garcia p. 7. cap. 7.
num. 8. *Quod si inquiras, quis censendum sit*
prolatus illiteratus? probabilis exst mo esse
solum illum, qui legere, & scribere latine nescit. *Vnde si latinam lingua legete sciat,*
quantis sensuum non percipiat, credetem non
esse prolus illiteratum, sed capacem esse
pensionis ecclesiastice, & beneficij nullum
aliud onus præter Officium diuini recitationem
annexum habentis.

D V B I V M L X I X .

Si quis Beneficium suscipiat cum animo
dubio, seu hastans, an suscepitur
sit Ordinem vel non: vel cum animo
conditionato Presbyterium scilicet sus-
cipiendi, nisi sibi aliquid feliciter con-
singat: peccatne cum restituendi ob-
ligatione?

*C*ertum est, nullum esse beneficij capa-
cem, qui prima confusa initiatu non fit;
reliquo vero Ordines ad beneficium suscipi-
enda non precequitur. Suscipienteque Pas-
rochiale teneri intentione habere intra an-
num Presbyterium suscipiendi. Iam requiro,
num si cum animo dubio, vel conditionato
Presbyterium intra annum suscipiendi, quis
beneficium parochiale aliam, peccet, & ha-
beat restituendi obligationem.

Peccat, & restituendi obligationem haberet,
qui textus in cap. commissa absolutam inten-
tionem assumendi Presbyteratus expolat. *Ait enim: caeterum si promoueri ad faci-
mentum non intendens Parochiale receperit
Ecclesiam, ut fructus ex ea per annum peccat
ipsam postmodum dimissoris (nisi voluntate mutata promotus fuerit) tenetur ad re-
stitutionem fructuum eorumdem, cum eos recte
perire funderentur. Porro qui sub conditione
tantum intendit, absoluta non intendit ad
Presbyteratum promoueri: ergo textus obliga-
tionis non facit. Addit, absolute recipi
fructus absque illa conditione: ergo abdul-
tam habere debes voluntatem, cum fructus
ob seruitum futurum lateo in tua intentione
concedantur. Sic Sors 1. 10. de iust. qu. 5.
a. 6. Azor. p. 2. l. 6. q. 9. q. 10. Gutier. l. 2. qq. canon.
*cap. 3. n. 22.**

Nec peccat, nec restituere tenetur fructus
perceptos, quia in illo cap. commissa fructus Nuppat;
imperantur restituere eum, qui recipit Pa. *rec. tenet*
*rochiale Ecclesiam non intendens ad faci-
mentum promoueri. At qui dubium animam
habet, vel conditionatum, dici non potest,
quod non intendens promoueri ad facer-
ditum, cum potius de promotione dubitauerit.
Ergo contra illum textum non procedit. Ita
Nauar. sum. cap. 2. 5. n. 11. Graf. decr. aurar.
l. 2. cap. 9. num. 55. Garcia p. 3. cap. 4. num. 48.
*& 49.**

Media procedo via, si quis animam dubium
habet, peccat lethalerit, & tenet fructus Melipon;
restituere, nisi deposito eo animo dubio, intia
annum ordinetur, quia dubium habens ani-
mum promouendi, caret animo & voluntate
promotionis: ergo mortaliter delinquit sic
beneficium suscipiens, & retinens: cum obli-
gatus sit habere voluntatem ea implendi,
qua tali beneficio sunt annexa. At nec peccat,
nec obligationem habet restituendi, si ani-
mum gerat conditionatum quia voluntas
conditionata vera voluntas est, & illa posita,
Ordines suscipere potest, si beneficium non
dimitat. Mecum Sanchez l. 7. de matr. d. 45.
n. 10.

ESCOB.
Theols. Mor.
Tom. VI. V. M.
ED. LV

284 Non potest quia plura Sacrae scripturae
testimonia requirent in Ecclesiastico
Ministro scientiam. Do illud Offic. 4. Tu
scientiam repulisti. & ego te repelam, ne sacer-
doratus fungaris mihi & i. Cor. 4. alibi similia tes-
timonia extant, que in cap. qui Ecclesiastico dis-
23. referuntur. Si plures Doctores relati à Gonzalez glof. 4. n. 43.

285 Potest procul dubio, causula intercede-
re, validè & licet beneficium illiterato
Pontifice conferri, quia ex ure divino solum
habetur, ut beneficium Officium exercens
apud sit ad illud exercendum: at Pontifex
ab hac obligatione excusat potest benefi-
cium affigando coadiutorem: Ego certa-
ratio ob quam ure divino illiterato benefi-
cium confitri nequeat. Ita Azor. p. 2. l. 6.
cap. 6. q. 4. Palao tom. 2. d. 4. de benef. pun. 6.
num. 11.

286 Hoc uice tenendum existimo, aduertens
tamen, ratu canam adesse posse legitimam,
ut Pontifex hanc dispensationem concedat:
certum verò est, episcopum prolus illiterato
beneficium conferre non posse, quia non ha-
bet potestatem ius Canonicum immutandi.
At recte potest cana iusta intercedente, ei,
qui parum scit, sed creditur brevi tempore
profectorum beneficium impetrare, quia pro
aliquo tempore potest Episcopus in obliga-
tione annexa beneficio dispensare, Azor. ubi s.
Raro tamen hoc est praestandum.

num. 10. Vega tom. 2. sum. cap. 36. casu 23.
Lopez p. 1. infracl. 6. 255. & Mannel l. 2. sum.
c. 30. n. 6. concl. 6.

D V B I V M L X X .

*Si quis absque animo sacerdotij suscipit
endit. Beneficium accepit, & postea
mutata voluntatem, & sacerdotio
initatus est: debetne fructus per-
cepitos eo tempore, quo debita inscri-
zione caruit?*

291
Dicitur re-
fuerit.

Debet restituere quia aequum non est, ut
superueniens voluntas ius ad fructus des-
cuntur, ac male perceptos concedat illaque
causa cap. commissa. *Nisi voluntate mutata
promotus fuerit, ad fructus futuros, non ad
præteritos debet extendi. Sic Sotus l. 10. de
inst. question. 5. a. 6. Tolet. l. 5. sum. cap. 5.
num. 1.*

292
Refutare
videtur.

Resistere non debet quia textus in capit. comissa expresse statut, te obligatum esse
fructus restituere fraudulenter perceptos, nisi
mutata voluntate promotus fuerit: sed nulli
alii fructus sine fraudulento percepti, nisi
illi, qui eoc pionio: absque animo sacerdo-
tium suscipiunt: ergo horum restitutions
obligatio cessat, mutata voluntate, & Ordine
intercepto Ita Garcia p. 3. cap. 4. num. 51. Suan. de
legib. l. 4. cap. 1. 3. num. 30. Lessi. l. 2. c. 34. n. 13. 3.
Valquez l. 2. tom. 2. d. 160. num. 35. Sanchez
l. 7. de matr. d. 45. numer. 7. Archidiac. ad cap.
commissa. *Adiutoria in fine. Nauar. cap. 2. l. 1. de
Orat. n. 46. & 50.*

293
Cum his
probabilita-
tibus
probabiliter
opinor.

Cum his prob. bilis longè opinor. Nam
permutationem voluntatis, & sacerdotium
assumptionem, cessat fraus communis a usurpi-
ente beneficium, que in eo sita erat, ut vellet
fructibus beneficij frui per annum absque
sacerdotio, postmodum beneficium dimis-
sum: ergo pena imposita ob ilam fraudem,
non potest hoc in casu locum habere.

D V B I V M L X X I .

*Recepit quis Beneficium curatum animo
promouendi intra annum. Sed postea
voluntate mutata, promotus non fuit:
restituere, fructus eo anno perceptos
restituere?*

294
Teneretur
quidem.

Teneretur profecto quia eadem videtur es-
se ratio in retentione, ac in prima bene-
ficij acceptione. Nisi gari enim non potest,
illum cum fraude beneficium retinere, ad
fructu lucrandos: Debet ergo illis primari
fraud enim, & dolus nemini debent patroc-
nari. Sic Glos. ad c. commissa, v. non intendens,
& ibi Dominic. §. caterum, n. viii. Garcia p. 3.
c. 4. n. 5. Azor. p. 2. l. 6. c. 9. q. 2. Tolet. l. 4. c. 18.
n. 4. Sotus l. 10. de inst. q. 5. a. 6. consil. 1.

Non tenetur, quia leges penales exten-
dendas non sunt ultra causum expressum. At Non ten-
deret in cap. commissa loquitur expressè q. 295
eo, qui recepit beneficium ab eo que promo-
tione: ad sacerdotium, non de eo,
qui bona intentione recepit, & mala recinet:
ergo oblationem obligari non debet ad re-
stitutionem faciendam. Ita Nauar. de orat. c. 21.
n. 50. & sum. c. 25. n. 18. Ludo. Lopez p. 1. infra-
cap. 255. concl. 3. Manu. 10. i. sum. c. 36. esu 23.
Sanch l. 7. de mar. d. 45. n. 11. Lessi. l. 2. c. 34.
num. 34.

Probabilior hæc mihi sententia quia non
est eadem ratio in retentione, ac in prima ac-
ceptione. Nam prima acceptio ius in benefi-
cium, & in fructus tribuit; vnde grauorem
fraudem committit si beneficium recipiens,
quam qui solimmodo eam fraudem in reten-
tione illius gerit. *Hoc proba-
bilis mihi.*

D V B I V M L X X I I .

*An Recipientis Beneficium simplex absq;
animo recipiendi Ordinem Sacrum
ei annexum: obligatus sit fructus
perceptos restituere, nulla expectata
senientia?*

Origamus est, quia eadem videtur esse
ratio, ac in beneficiis curatis signifi-
catum, que fraudulenter illos fructus recipit, est.
ac recipit beneficij curati fructus, cum omni-
bus obligatio sumend. Ordinem Sacrum an-
nexa sit. *Sic Graf. decif. casum conscient. l. 2.
cap. 9. n. 55. Garcia p. 3. cap. 4. n. 38. alios
referens.*

Non est obligatus, quia in cap commissa
solum de beneficis Parochialibus disponit: *Non est ob-
ligatus.*
ergo ad simplicia penalis constituto exten-
denda non est præcipue cum minor culpa
intenatur in receptione beneficiorum sim-
plicium, quam curatorum. Ita Valquez opus.
de b. nef. cap. 3. §. 3. dub. 1. Azovins p. secunda
l. sexta cap. nono question. 5. & septima Nauar.
capit. 2. 1. de orat. numer. 5. & sum. capit. 25.
numer. 118. Sanchez l. septima de matr. d. 45.
numer. 13. Salas de legib. a. nro. sett. 1. num. 15.
Lessi. l. 2. c. 34. n. 132. Gutier. l. 2. canonico. qq.
cap 5 n. 24.

Longè hoc probabilius esse credo. Nam
hinc beneficij simplicibus Ordinem Sacrum *Hoc proba-
bilis teneat*
annexum habentibus, nempè Canonici-
bus, dignitatibus, &c. imponitur pena pri-
ma medietatis fructuum, secunda omnium,
ac tandem ipsius beneficij. Ergo signum est
spissum, & nulla expectata fermenta; nul-
lam esse fructus restituendi obligationem.

D V B I V M

D V B I V M LXXIII.

An sit peccatum mortale Beneficium simplex accipere animo fruendi eius fructibus aliquo tempore, & postmodum, relinquenti, transiundo ad coniugalem statum?

³⁰⁰
Mortale
est.

³⁰¹
Non est

Mortale est, quia recipit ille Ecclesiam, que quidem ei beneficium non conferret, si sciret, cum hac intentione assumere. Sic Sotul. 10. de inst. q. 5. a. 6. Tolet. l. 3. c. 18. n. 4. & l. 5. c. 5. num. 6. Nauat. mis. cel. de inst. 4. 4. n. 2.

Non est mortale, sed veniale solummodo, si voluntatem illi habeat beneficio inferiumentale, sed di, eis que obligationibus satisfaciendi, quia veniale tam, nullo iure naturali, neque positivo recpiens sum.

³⁰²

Ego autem ex duabus sententiis, hanc nullam est probabiliorum esse existimo. At crediderim se peccatum adhuc probabilius, per se in tali intentione defendeo. nullam adest culpam, quia nulla potest esse culpa, nisi vbi inest alius præcepti violatio: at nullum est præceptum positum, nec naturale obligans beneficium ex susceptione beneficij ad perficerendum in Clericali statu: ita potius à iure liber transitus ad nuptias beneficiatis conceditur, modo beneficia relinquuntur. cap. Ioannes cap. Diversis fallaciis, de cler. coniug. Ergo nulla potest esse culpa. Mecon. Garcia p. 3. c. 4. n. 4. 3.

D V B I V M LXXIV.

An coniugatus capax sit Beneficij ex Episcopi dispensatione?

³⁰³
Status quo.

Ceterum est, vxoratos esse beneficij incapaces, cap. secund. de cler. coniug. ibi: Prudenter attentus, ne deinceps clericis coniugatis ad beneficia Ecclesiastica, aut Sacros Ordines, vel administrationes Ecclesiasticas admittantur, nisi forte castitatem ueneri perpetuam, & qui unam, & virginem habuisse uxorem. Quasierim vero, an coniugatus ex Episcopi dispensatione capax sit beneficij obtinendi.

³⁰⁴
Capax est.

Capax est, quia cap. Ioannes, de cler. coniugatis supponatur, coniugatura percipere posse beneficium. Deinde Episcopus dispensat cum homicida in beneficio simplici, & cum irregulati, cap. Ad audientiam, de ho-

micid. capit. Henricus, de cler. pugnante in duello Item cum deposito, capit. Salonia, dist. 63. Ergo & cum vxorato poterit dispensare, Sic plures Doctores, quos refert Sanchez l. 7. de matr. d. 42. n. 17.

Non est capax, quia Episcopis interdictum conferre coniugatis beneficia, capit. secund. Non est, & capit. diversis, de cler. coniug. & si leuen. Pax. ter ea contulerint, spoliandi sunt per superiorum. ergo Episcopo datum non est, cum vxorato dispensare, Ita Sanchez supradicta n. 18. Garcia p. 7. cap. 5.

Hoc longè verius esse crediderim. Licet enim in capit. Ioannes supponatur coniugatum habere beneficium, habet quidem, vel longè, habere id potest ex Pontificis, non ex Episcopi dispensatione. Fatorum autem Episcopum dispensare cum homicida, deposito, & irregulari in beneficio simplici. At inde non probatur dispensare cum vxorato posse, quia illi non sunt omnino incapaces beneficiorum, siquidem beneficia acquisita ante delictum valent testimoni: secus coniugatus, & laicus, qui omnino incapaces existant.

D V B I V M LXXV.

An bigamus possit ex Episcopi dispensatione Ordines minores, & beneficium simplex accipere?

A D beneficium suscipiendum necessum est, ut eligendus bigamus carat, quia questione hæc irregularem facit ad Ordines, & ad beneficia recipienda, capit. primo, secundo, & tertio de bigamis, & capit. vni de bigam. in sexto. Quasierim vero, num ex Episcopi polliit bigamus Ordines minores, ac beneficium simplex accipere.

Potest equidem, quia nullus est texus negans episcopo huiusmodi potestatem: in capit. lector. dist. 3. 4. datur facultas bigamo. Lectori, ut in Lectoratu permaneat ex dispensatione: & subdatur, ut possit, si necessitas virget, ad subdiaconatum promoueri, qui Ordo illo tempore inter Sacros Ordines non erat adscriptus. Sic Doctores plures, quos refert, ac sequitur Sanchez l. septimo de matr. d. 86. numer. 11. Aula de censur. p. septima d. septimo dub. quarto. Sayr. de censur. l. sexto capit. sexto numer. 11. Miranda Manuale Prelat. l. 2. qu. 8. a. 2. conel. 2. Comitol. respons. mor. l. 1. q. 106. n. 5. & 6. Bonac. de censur. d. 7. q. 2. pun. 5. n. 15.

Minime potest, quia in capit. vni de bigam. in 6. bigami omni privilegio denudantur, ne. Non potest, que episcopo dispensatio committitur. At in lege generali nequit episcopus dispensare, nisi ei communis sit, ut tradunt Doctores ad cap. a. 1. s. clericis, de indic. ergo nequit in bigamia dispensare. Ita Garcia p. 7. c. 1. 6. num. 14. scribola p. 2. de potest. Episc. allegat. 49. n. 21. & 15. Genuensis in praxi. o. 1. 3. Zeualios quest. 559. Sicut de censur. d. 4. 9. sect. 6. n. 4. & 5. Tolet. l. 5. c. 63. Laudou. Lopez p. 2. inst. 22. Lanbertin. de iure patron. p. 1. l. 3. q. 7. a. 13. n. 4. exultino

ESCOB.
Theols. Mai
Tom. VI. V.
Ed. LV.

Sect. II. De Beneficio Dubia: 73

310 *Hoc proba-
bilius esse
natur.*
Exstimo verius esse, minimè posse dispen-
sare Episcopum neque ad minores Ordines
neque ad beneficium simplex cum bigamo
vero, aut interpretative, quia in Tridentin. *ses.
23. cap. 17.* permittit conjugatis, minores
Ordines exercere, modo non sint bigami: cui
decreto non videatur posse Episcopum deroga-
re. Et sic decisum fuisse à Sacra Congrega-
tione Garcia refert.

eligit eum, qui sibi placuerit. Ita *Manuel tomo
primo sive capit. 106.* Palao t. 2. d. 4. de beneſ.
pan. 9. n. 5.

Prima sententia communis quidem est *sc. 314*
probabilior. At existimo secundam fatis esse *Hanc sen-
tentiā*
probabilem. posseque patronum ex vi clausu-
læ illius eligere quem ex consanguineis ma-
tuerit, nec teneri eligere propinquorem. *fatis esse
indico.*

D V B I V M LXXVII.

Cum testator dixit, ut patroculus ad Be-
neſicum eligit semper unum ex
eius consanguineis, quem capacem
iuuenit: potestne, quem maluerit,
licet propinquior non sit, eligeret?

311 *Nomina
appello.*
Scio, iure communī omnibus alias habi-
tibus vnde cumque sint, posse beneficia
conferri. *capit. ad decorum, de institut.* Ta-
men in Hispaniae Regno lege lancianum est,
ne alius quam oriundus sine naturalibus bene-
ficiis conferantur. *leg. 14. & alii iuris 1.
prima recipit.* Et de Regno Galliae testator
Colmas in proem. pragmatica *sanc. 5. nam Ec-
clesiarum, v. Exterorum.* Quia naturales dili-
genciam inferunt, ecclesiasticque ditant, non
ipolliant: fecus exteti. Dicendus autem est na-
turalis, seu oriundus ex Regno Castellæ, vt
capax beneficii sit, qui inibz natus est, vel fal-
tem eius pater, quia à nataliō proprio, vel
paterno oriundus quis dicuntur; Isalone an-
notante *ad leg. būnsmodi §. legatum, sc. de
legatis primo numero 18.* Verum præter na-
turalitatem sunt aliqua beneficia, que ex eorum
fundatione, institutione, statuto, consuetudine,
aut privilegio consanguineis fundatoris,
aliive certis personis debentur. Circa qua-
requisitum an cum testator dixit, ut patronus
ad beneficium eligit semper unum ex eius
consanguineis, quem capacem iuuenit:
posset eligere remotum, propinquuorem re-
licito.

312 *Testatur
tempor pro-
pinqiuorem
dilectore.*
Non potest, sed tenetur semper propin-
quiorem eligere, quia tunc videtur electio
non voluntati patrui, sed eius arbitrio, ac
iudicio commissa: vnde eligendus ille, quem
fundator magis praefunitur diligere; qui qui-
dem propinquior valde verosimilis erit. Sic
Garcia p. sexta *capit. 15. num. 17.* Gutier. *l. 15.
canon. qq. capit. 11. numero 38. & co. sc. 26. n. 11.
Perez de Lara de annivers. & capellan l. 2. c. 2.
& num. 7.*

313 *Non tene-
tur, sed pro libito quemcumque ex
propinquis aptum esse cognoverit, quia eius
libito quem voluntati videtur electio commissa iuxta leg.
unum ex familia, si de Falciaria, sc. de leg. se-
cunda.* Nam si testator dixisset, exprefse, le re-
linquere capellaniam consanguineo, quem
patronus elegit, electio coiuncta est patro-
ni voluntati: ergo similiter est dictendum,
cum testator dixit, ut patronus promideat
unum ex consanguineis: tacite enim dixit, vt
Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. V 11.

D V B I V M LXXVIII.

illegitimus propinquior fundatori estne.
eligendas, legitimū relīctis, si funda-
tor dispositus, ut consanguineus proxi-
mior preferatur?

313 *S*uppono, beneficium relictum pro con-
sanguineis, posse conferri illegitimo dis-
penso. *Statutus que-*
penso at aliis habili. Si vero concurrant in *flentis.*
æquali gradu legitimus & illegitimus, nequa-
quam hunc else admittendum, si illegitimus
verò proximior sit fundatoris. *Quætierim, nam*
stante dispositione testatoris, quod proximior
consanguineus preferatur, ut hic eligen-
das ad capellaniam, quolibet legiuno re-
lictio.

Eligendus est, quia proximior consanguini-
neus a testatore ad beneficium est vocatus. *Eligendus*
At illegitimus dispensatus habilis est ad be-
neſicum obtinendum, si alio defectu, quo
excludatur, non laboret: ergo stante disposi-
tione testatoris legitimis reliquis est prefe-
rendas. Sic Garcia p. 7. c. 15. num. 47. Zeuallos
9. 162. à n. 24.

314 Non est eligendas, si legimi sint apti ad
beneficium obtinendum, quia legitimus te-
motor nobilior est quodlibet propinquiori
illegitimo: ergo debet preferri. Ita Peregrin.
de fidicomiss. a. 22. numero 89. Manuel.
tomo primo sive. *capit. 106. n. 8.* Gutier. *præl.*
99. l. 2. q. 67. n. 4.

Si stantibus legitimis, possit electio fieri
illegitimorum, eo quod æque omnes sunt de
familia: non posset illegitimus concurrens
in eodem gradu proximioris cum legitimo à
patrono eligi, quia hic solus tenetur eligere
ex consanguineis fundatoris, qui proximior
fuerit; ponimus autem, nullum legitimum
proximiorum else illegitimo: ergo nullus le-
gitimus præelligendus est: qualitas enim legi-
timitatis non constituit legitimum propin-
quiorem. Ergo ad electionem iuxta
testatoris dispositionem notabilior
propinquitas non est
attendenda, sed
major.

G CAPVT

C A P V T X I I I .

Circa Beneficiorum onera, &
utilitates.

D U B I U M L X X I X .

An spectato iure naturali beneficium
curam animarum habens, si non re-
sidet, teneatur ante ullam senten-
tiam fructus restituere?

³¹⁹
Nonnulla
recole crea-
turae
obligatio-
nem resi-
dencia.

DUX est beneficium, cura-
m, & simplex: hoc residentiam
non postulat, quia nullum officium
annuum habet prater horarum recitationem,
qua' vobislibet recitari possunt. Curatum
vero non solum iure positivo, sed naturali
dinino postulat residentiam, licet concursum
Catherinam immerito defendat. Nec excusat
quis hac obligatione, licet beneficium
modici sit valoris, neque ex eo, quod coad-
iutorum habeat, quia modicus valor non tollit,
quoniam populus regimine & administratio-
ne indiget, capi conseruente, de clericis
non residet. Et ob coadiutoris assignationem
non eximitur. Parochus à cura beneficij, sed
coadiutor ei additur in leuamen. Afficionum
graibus penitus non residentes ex Tridentinum
sæc. sexta cap. primo. Renonciat primis antiques
Canones adjectus Episcopos, aliosque
curam animarum habentes promulgatos, si
non residant. In super aduersus Episcopos
abique causa legata per sex encenses continua-
nos extra quam Dæcessim morantes prinationem
ipso iure imponit quartæ partis fru-
ctum viii us anni, quod si per alios sex men-
ses in huiusmodi persistent absentia, alterius
quaræ partis finali prinationem repetit.
Celeste vero contumacia, ut senioriori
Sacerdotum canonum censure subiectior, Me-
tropolitanus suffraganeos Episcopos absentes,
Metropolitanum vero absentes suffraganeos
Episcopos antiquior referens pena interdicti
ingressus Ecclesiæ, eo ipso incurrente intra
tres menses per litteras, seu nuncium Ro-
mino Ponifici denunciare teneatur: qui in
iplos absentes propter cuiusque maior, aut mi-
nor exegent contumacia, ita supremæ Sedis
authoritate animaduertire, & Ecclesiæ ipsi
de Pastoribus vilioribus prouidere poterit,
sic in Dominino non erit talibriter expedire.
Ex: s. i. 3. cap. primo ait. Si quis contra huius
decreti dispensacionem absuerit, præter alias
penas contraria non residentes sub Paulo II. I.
Impositas, ac mortalis peccati reatum, quem
incurrit, eum pro rata temporis absentie fru-
ctus suos non facere, nec tutu conscientia,
alio etiam declaratione non fecuta, eos sibi

detinere posse; sed teneri, aut ipso cessante,
per superiori in Ecclesiasticis illos fabricæ
Ecclesiarum, aut pauperibus loci etrogate,
prohibita quacunque conventione, compo-
sitione, que pro fidibus male percipis ap-
pellatur: calum omnino quoad cupam,
amissione fructuum, & penas de curatis
inferioribus, & aliis quibuscumque, qui be-
neficium aliquod Ecclesiasticum curam ani-
marum habens, obtinet, Sacerdoti Sancta syno-
dus declarat, & decernit. Nam vero circa pre-
num non te fidibus impositam queritur,
an secluso hoc Tridentini decreto & Speciale
solum naturali iure. Episcopus, aut beneficia-
ris curam animarum habens, si non residet,
teneatur ante vilam sententiam fructus resti-
tuere.

In conscientia tenetur, quidquid ob cau-
sam datur, iliacessante, cellas. At fructus be-
neficij propter officium dare, & in illis emolumen-
stipendium cap. fin de rescripto in sexto. Ergo tur-
officium non excdens, fructus lucrari non
debet: ergo ante sententiam obligatus est,
illos restituere. Neque valer dicitur, te per
alium execui officium in executio namque
alterius te laborantem non constituit: ergo
non constitutus fructus percipiendi capa-
cem, cum eos percipere debas non ob alienum
laborem, sed propriam. Sic Contra. I.
tertio var. capit. 13. numero non Valquez
de benefic. capitulo. quarto. §. secundo dub. quarto
num. 13.

Non tenetur, iure positivo secluso, resti-
tuere fructus in absentia perceptos, quia Nonum
Tridentinum s. f. sexta cap. primo statuit, ut
his absentibus quartam partem fructuum
subtrahendam esse. Ergo si iure naturali omnes
fructus tempori absentie correspondentes
restituti deberent, omnes subtrahendi el-
sent, & non quarta pars tantum, quod si di-
cas, Concilium loqui de subtractione fru-
ctuum est perceptorum, id non constat, ne-
que iure probari potest. Ita Panormian ad
cap. prim. de celeb. missa. Sylvest. v. Cleri-
ci quo question. 23. Sosel. eodem, mu-
nero 13. Azorius p. secundal. septimo cap. 6.
q. 6. & alij.

Exstimo, & hanc sententiam sati esse pro-
babilem, quia fructus beneficij concedi vi Expositus
dantur non solum ob Officium praestandum, hanc sa-
fet etiam ad sustentationem clerici in pariem rem
Domini assumpti, ne contra statos decentiam san-
mendicare cogatur: alia si ob Officium tan-
pidetur, quam ad episcopum adæquatae fructus conce-
derentur, cessante Officio etiam abique vila
culpa, fructus cessare debent: dantur ergo
fructus non solum ob Officium, sed etiam in
sustentationem illius, qui Dei Minister est
confuturus. Ergo quanvis esset Officium,
non ceſſat causa legitima hos fructus percipi-
endi.

DVBIVM

Sect. II. de Benef. Dubia. 75

D V B I V M LXXX.

An Episcopus teneatur, aduersus Parochos non residentes remedia, quae à iure adhib. nrur, eo Ordine tenere, quo sunt sibi prescripta?

*T*eretur penas à iure expressas adhibere, quo ordine Tridentinum præscripsit. Unde post citationem, seu monitionem censuram Ecclesiastice compellendi sunt, deinde iequitatione & subtractio neque frustatum, ac tandem beneficii priuatione: nec potest Episcopus hunc inuertere ordinem, cum sit à Concilio appositus, quia Concilium non liberum reliquit Episcopō, hunc ordinem inuertere, sed tolum illi liberum reliquit, ut seruare hoc ordine per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem frustum, aliaque iuriis remedia, usque ad priuationem procederet. Sic Praxis Episcopalis p. secunda cap. quarto numer. 96. aliterens à Sancta Rota esse decus Barbola p. tercia de potest. Episcop. alleg. 53. numero 10. Vgolin de offic. Episcop. cap. 15 §. quarto numer. 4.

*N*on tenetur eo ordine procedere, sed posse ex illis remediis ut quo maluerit, vel confusis, vel subtractione frustum, vel beneficii priuatione, qua ex decreto Concilij non ceterum illa nō Ordinem esse seruandum. Ego non est haec obligatio Episcopo imponeenda. Ita Garcia p. tercia cap. secundo numer. 139, affirmans sic esse decus. Palazzo si cundo d. quinto de benefic. punct. tertio numer. 10. Barbola ut infra.

Hanc sententiam credo esse veriorem. At enim Angustin. Barbola in declarat, ad locum Concil. ses sexta cap. primo. Arbitrio Episcopi relatum est, qua via, & que remedium ex his vii volunt contra nonresidentes. Unde aut mutant consilium, aut non bene pro contraria sententia ab aliquo Doctore citatur. Illud est certum, post factam monitionem sub censoria, vel sub pena subtractionis frustum, beneficii priuatione, sex menses prolabi debere, ut possit executioni mandari, ita ut post quemlibet penas terminum sex menses transeat: alias nulla erit execucio. Colligitur ex cap. Ex me de clericis non residentibus. et multis decisionibus probat Garcia citatus n. 154.

D V B I V M LXXXI.

In citatione personali Clerici non residentis, estne, necessarium, expectare semestre post terminum citationis ad executionem pena?

*N*ecessarium non est, quia semestre solum est datum, cum per edictum vocantur. Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

qui se fraudulenter abscondunt, cap. Ex me, r. 11. no. 9
de Clericis non residentibus. At cum personaliter est.
citantur cap. clericos, cap. inter quartuor seme-
stre non datur, sed solùm dicuntur, beneficiatos
absentes, si magniti, vel expectati non redie-
rint, & infè impediti non sint, suis Ecclesias
priari debere. Sic Garcia p. 3. de potest. Episcop. cap. 2. num. 155. Glos. ad cap. quoniam, ut licet
non contestata, v. canonibus.

Necessarium est, nec statim post terminum
citationis pena potest indicari, quia Concilium Necessa-
post quamlibet monitionem terminum semeste-
rius est. Ita expectandum, Pietas enim Ecclesiae
ea temporis interstitia assignat, si forte Paro-
chi corrigantur. Ita Barbola p. 3. de potest.
Episcop. alleg. 53. n. 105.

Hanc sententiam præfero, ut benigniore-
rem, inquit ut magis verbis illi textus vel ex- Hanc op-
petitis accommodatam. Annoto autem ne-
nionem pra-
celsationem non esse, citationem fieri solemnem, &
iudicariam, sed sufficiere, si sit sim-
plex & extra judicialis, quia ad hunc modi
citationem, seu monitionem solario de fa-
cto subsequi potest, cap. ex parte. cap. Ex me,
cap. qualiter, de clericis non resid. nub. Garcia
num. 130. Gregor. Lopez leg. 16. iii. 16. part. 1.
Abbas c. Ex parte. n. 4.

D V B I V M LXXXII.

*An Cardinales Episcopi ob absentiam
in Romana Curia excusenur, à resi-
dentiis in suis Diocesibus?*

*C*um Episcopi solum duobus vel tribus
mensibus per annum absunt, remittit Necessaria
Concilium se. 23. cap. 1. eorum conscientias, præmitto
iudicare, an ex legitima causa absint. Leuior
causa requiritur ad hanc breuem ab-
sentiā, quam si longiori tempore continua-
retur. Si vero ultra tres menses in toto anno
absentia est proroganda, decernit Concilium
nequaquam Episcopō licere nisi Christiana
Charitas, virgins necessitas, debita obedien-
tia, vel euidentis Ecclesiae, aut Republicæ vi-
litas exigant. Et insuper à Romano Ponti-
fice, vel Metropolitanu, vel eo absente,
à suffraganeo Episcopo antiquiori residen-
te causa legitima absentia in scriptis appro-
batur, nisi cum absentia incidere propter
aliquid minus & Republicæ Officium
Episcopatus adiungatur: quod quia nor-
rium est, & interdum repentinum, hac
approbatione non indigebit. Pro curatis
vero, aliisque, quibus animarum cura ob
beneficiis conmilia est, statuit Concilium
et quandocumque causa prius per
Episcopum cognita & approbata absente
contigerit, vicarium idoneum ab ipso Or-
dinario approbadum cum debita mercedis
assignatione gelinquant. Discedendi autem
licentia in scriptis, gratius conceden-
dam ultra bimestre tempus nisi ex gra-
ui causa non obcecent. Postea causa
à Concilio designata legitime quidem ad
absentiam suam. Charitas Christiana quando-

G. 2. V. 3.

verbi gratia Episcopi industria & praesentia necessaria est ad graves discordias sedendas, &c. Vir gens necessitas, quae cum ex infirmitate, tum ex impedimento extrinseco nasci potest. Debita audiencia illius, qui potest præcipere. Evidens Ecclesia, vel Republica utilitas. His præmissis, quæsiem in primis, an Cardinales episcopi ob assistentiam in Romana curia excusentur ab assistentiis in iis Dicessibus.

³³⁰
Excusantur quidem, quia Cardinales Pontifici afflunt, illisque sunt Confiliarii pro viuenteris Ecclesiæ regimine. ergo eorum in Romana Curia residencia in evidente ³³¹
excelsa cedit utilitatem. Deinde spectato iure communi, tenetur in curia apud summum Praetorem residere, caput. Bonae. el prime de postulat prælat. & caput. secundo de cler. non resident. Ita ut abique Pontificis expressa licentia nequeant à curia recedere. Ergo sufficiens à residentia in suis Diocesis excusantur. Sic Doctores Canonistarum quo referunt, ac sequitur Barbosa p. tertia de potest. Episc. allegat. § 1. n. 1. 2. Gonzales glossa 24. n. 22. 8.

³³¹
Non excusantur

Ex vi Cardinalatus non excusantur, quia videatur à Concilio decimum ses. 23. capit. primo ibi: Etiam si Sancta Romana Ecclesia Cardinales sint, obligari ad personalem in Ecclesiæ, vel Diocesi residentiam. Ita Cardinalis Cijeteran. secunda secunda quæstio. 185. a. quinto Sotus l. 10. de inst. question. terria a. quarto Azorius p. secundal. septima capit. quarto question. septima Valquez opus. de beneficio. capite. quarto §. secundo dub. secundo numero 141, Palao torno secundo d. 5. de benef. pun. 4. n. 6.

³³²
Auctoris resolutione.

Antiquo iure nullus Cardinalis eligi poterat in Episcopum ex quod ratione Cardinalatus debebat Romæ afflere, quod compati non poterat cum assistentia episcopatu debita. Si tamen aliquando Pontifex alius Episcopi Cardinalis Consilio & industris (post nouum ins.) indiget, ad casas decidendas negotia que gravia pertractanda, quæ exequè bene expediri nequeunt per alios Cardinales non Episcopos: poterit eos à residentia exculare. Secus vero si exequè bene negotia per alios valeant expediti, ut regulariter contingit. Limitariorum doctrinam, nisi Episcopatus ita Romæ vicinus sit, ut Roma afflens, Cardinalis, in illo afflere censeatur, maximè si negoti sui episcopatus personaliter inveniaret, & non tantum per vicarium, quia his circumstantiis afflens in Romæ videtur causam legitimam absentie exhibere. Mecum Valquez citatus altos affitentes.

* *

DVBIVM LXXXIII.

An ad absentiam trium illorum mensum in Episcopis honestandam sufficiat, si fiat animi recreandi causa?

Sufficit quidem, quia huiusmodi animi recreatio necessaria esse videtur, ad episcopos valetudinem conferandam, vixque addenda ad spirituale ministerium. Sic Sotus l. 10. de inst. question. serua a. quarto citans alios.

Non sufficit, quia ad animi honestatem relaxationem non videtur trium mensum nec sufficiari esse intercedendum. Ita Palao torno secundo d. quinto de benef. punct. 4. numer. 1. Valquez de benef. capit. 4. §. 2. a. primo sub 3. num. 147.

Existit, non posse certam reglam signari. Alij enim mensis uno sufficiunt tempus ad recreandum animum sentientem. Alij indigunt, ut terminus illi producatur. Prelatorum id prudenter ac conscientia remittit: ipsi siue necessariis consilii tempus necessarium eorum trium mensum insument. Ne autem aliquam temporali causa sim, certum mihi, hanc sententiam satis esse probabilem.

DVBIVM LXXXIV.

An parochi debeant pro absentia bimestri sibi à Concilio concessa, coram ordinario concessale. ³³³
gemitam pro-
bare?

Vidimus episcopum duobus, vel tribus mensibus per annum sue continuis, ³³⁴
sive discretis posse ablique villa approbatione superioris absesse à Diocesi. Dubito autem, an idem descendunt ut de Parochiis, possint illius duobus mensibus à Concilio sibi concessis absesse ex causa, quæ sibi legitima vita fuerit: an vero teneantur, eam coram ordinario probare? Et quidem quod possit, per unum vel duos dies absesse, inde per hebdomadem ex causa, quæ sibi iusta videatur, reliquo vicario idoneo, à sede signato, universalis declarat confirmando. Pro uno autem, vel altero die feriali absentie, si nullus sit in Parochia infirmus, poterit absesse, nullo constituto vicario, quia non adest moraliter periculum necessitatis eius praesentie. Solum ergo de absentia bimestri est controvicia, num debet fieri, quin Ordinarius causam probet.

Debet

Sect. II. De Beneficio Dubia.

337

Debent Parochi causam legitimam ablen-
tiae coram Ordinario probare, quia Conci-
lium sfs. 23.c. 1. art. quandocumque eis (Paro-
chus c. licet) causa per Episcopatum pruis cog-
nitus, et probatus, absque contigit, Vicarum
idemcum ab ipso Oratario approbatum cum
debita mercede assignatione relinquant. Ergo

documque Parochus obligatus est, causa per Episcopum prius cognita, & probata, abesse, vicarium ab Ordinario approbatum relinquit: non tamen ibi explicatur, quando debet abesse causa cognita, & probata ab Episcopo, sed id supponit ex his, quae de Episcopis dixerat, debere, inquam, esse, quando absunt vitia bimacra. Factori, mihi hanc magis aridete sententiam.

non remittitur eorum arbitrii duorum mensium absentia. Sic Anton. Gomez in expos. Bul. crux. cap. 7. ad 4. class. num. 2. 1. Vgolini de potest. Episop. cap. 15. §. 5. num. 2. Pratensis prax. Episop. p. 2. cap. 3. numer. 26. Lefsi. l. 2. cap. 34. num. 159. Garcia p. 3. cap. 2. num. 22. Barbola p. 3. de potest. Episop. alleg. 53. num. 96. Valquez opus. de benef. cap. 4. §. 2. a. 1. dn. b. 3. num. 149.

³¹⁸ Non debent, sed possunt illis duobus membris abesse ex causa quo sibi legitima visa fuerit, quia ante Tridentinum parochio licetum erat abesse per bimetus ex causa, quae sibi iusta videtur. At per Tridentinum hoc ins immunitatem non est: ergo licet parocco, flante causa legitima, abesse per duorum membrorum spatum, nulla petitia licentia ab Ordinario causam approbaturo. Minorem sic probbo. Nam Concilium dicit, eadem omnibus esse feruenda in parochiis, que in Episcopis. Cum ergo Episcopi polint per duos, vel tres menses ex causa, quae sibi legitima, videtur, abesse: et poterunt & parochi per illos duos menses sibi concessos. Ita Nanar sum. cap. 2. m. 1. 2. 1. Salcedo pra. esp. 52. Azor. p. 2. l. 7. cap. 4. q. 10. Sá v. R^esidentia, num. 7. Cenedo e. Nett. 6. ad 6. Decretal. num. 3. Zeiro v. primitio. § 4. dub. 3. Manuel tom. 1. sum. c. 36 fine. &c alij a Garcia citato relati.

Ego autem existio primam sententiam esse probabilem, & consulendam, secundum vero valde esse probabilem. Nam verba Constat, quibus prima sententia nititur, si recte expendantur, secundam approbant opinionem. Inquit enim: Eadem omnino etiam quod culpam amissionem fructuum & panas, de cruxis inferioribus, aliquis curam animarum habentibus esse intelligenda: ita tamen ut quandocumque eos causa per Episcopum cognita, & probata abesse contingit, vicarium idoneum ab ipso Ordinatio approbadum cum debita mercede assignatione relinquant. Ex his enim verbis solum colligitur, parochos, quoties ex causa per Episcopum cognita, & approbata absint, debet relinquere vicarium ab Ordinario approbadum; non autem ex illis colligitur in absentia bimestri obligatos esse ex causa per Episcopum cognita, & probata: imo potius contrarium ex illis verbis infero. Parochio namque le ad breue tempus absentianti licitum est, vicarium a se designatum relinquere, scens si longo tempore le absentianter, ut optimè probat P. Sanchez l.3. de matr. d.31.nnm. 11. Ergo parochus, qui bimestri abest (quod tempus modicium reputatur) potest vicarium designare. Ergo potest abesse ex causa, que non sit per Episcopum cognita, & probata. Alias si necessarium esset abesse ex causa per Episcopum cognita, & probata, vicarium designare non posset, sed ab Ordinario esset designandus. Sensus ergo verborum illorum est, ut quantum Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

*An si quis alij ex legitima causa à su-
periore approbata, faciat suos fructus
Beneficij, si in scriptis approbatio-
nem non habet?*

Qvi ultra menses Concilio concessos 340
abest ex legitima causa à superiori ta- *Nominalia*
men non cognita, & approbatu fructu p- smuto.
non facit suos, sed tenetur illos restituere, ac
in nulla causa legitima intercedente abesset,
que fieri autem in idem sit dicendum de
facultate in scriptis habenda.

Si quis absit ex causa legitima à superiori approbat, & non referat in scriptis approbationem, fructus in conscientia non amittit, non amittit quia illa solemnitas non videtur ad substantiam concessione pertinere. Sic L-Flus l. 2.
c.3.dub.29 n.158.

Amitis fractus, quia non seruavit formam
Concilij vtrumque expoltulantis, & suffici-
entiam cause, & illius in scriptis approba-
f. 342
Amicitia
f. 26.
mer. 26.

Mihi quidem Lessii assertum (eius ver-
nia) non placet. Nam esto ad valorem con-
cessionis, iure naturæ spectato , scriptura ne-
cessaria non sit : et tamen necessaria ad hu-
ius concessionis valorem , quia pro forma li-
cencia in scriptis à Tridentino expostula-
tur.

D V B I V M LXXXVI.

Si beneficiari culpa contracta sit irregulatias, aut aliud juris impedimentum quo promoueri ad Ordines non valeat, de quo nequit dispensationem obtinere, priuatarne Beneficio?

Certum est, ad beneficium Patochiale ac-
sumptū debere intra annum ad sacerdo-
tium promoveri: & culpabiliter non suscipi. *supponere.*
entem primari ipso iure beneficio accepto an-
te illam sententiam. *cap. lices canon. de elect.*
in sexto. Quid si ob irregularitatem, vel
alium impedimentum cuius dispensationem
obtinere non potest, non promovetur? certe
si absque alias culpa contingit bene-
ficio. *cap. 3. folio*

ficio priuandus non est. Quæstionem autem si illius culpa contractum est huiusmodi impedimentum ante vel post beneficij consecutionem num priuatus beneficio sit?

³⁴⁵ Priuatus est, quia iam per ipsum stat, quominus valeat promoveri. Sic Glos. ad Cap. li. et ceteris casu, v. Primatus. Azorius pars secunda. l.7. cap. 16. quæst. 11. Bernard. Diaz. præf. cap. 53. n. m. 3.

³⁴⁶ Non est priuatus. Non est legitime est impeditus, neque ipsius stat, quominus promoveatur. Quod vero culpam commisit in irregularitate contrahenda, per accidentem est, cum non contigerit ex intentione, ut ab ordinibus suscipiens impeditur. Ita Rebus in praxi benefic. tit. de non promot. intra annum. n. m. 30. Garcia pars tertia cap. 4. n. m. 6. Lessi. l. secund. o. 34. numero 10. nil distinguens a irregulari fuerit ex copula, vel non.

³⁴⁷ Cum his opiner. Probabilius crediderim, illum excusat esse à prestatione beneficij, dummodo non sit contracta irregularitas ex intentione, ut ab ordinibus suscipiens impeditur. Sic enim accidentia regis huiusmodi impeditur. Alias si ob culpam tuam infirmus fueris ita ut beneficij onera sustinere non valeas beneficio priuandus esses: quod nemo admittit.

Debet computari naturaliter à momento in momentum, non autem dies incepimus pro ³⁴⁹ completo est habendus, quia quoties a legi fit tardior computatio per dies de momento ad momentum: itaut si primo Ianuarij die hora octava ante meridiem beneficium resignasti, debes decedere vigesima prima illius mensis die, hora ante meridiem octava, ut resignatio teneas. Sic Flam. l. 12. de. resignat. q. 8. n. m. 2. 6. Azorius pars secunda l. 7. cap. 2. 4. 7. Sanchez l. 1. de. mar. d. 24. n. 1. 6. & 2. 2.

Non debent nautilares computari huius ³⁵⁰ genti dies, quia diem incepimus pro completo non debet computari debere, probat Lex Qua et at. ff. computari de testamento, ubi testamenti facti fadore, de naturaliter cernuntur, sicut diem, quo testatori impleveras ad testandum, sufficiere esse incepimus. Ita Glos. Leg. Incepimus. ff. de misericordiis propria ³⁵¹ nem. Bald. in fine.

Tenendum omoine esse primam sententiam existimo. Quia Lex 3. §. Minorem de mino. Primam ribus id aperte probat, & Anton. Gomez tra. sententiam dit leg. 70. Tauri m. 25. Iraque si ante illum omnino diem & hotam, qua viginti dies à momento, nendam ad momentum computari complexunt, d. existimam, cedas, non tenebit resignatio, & beneficium per obitum non per refiguationem vacabit.

D V B I V M LXXXVIII.

C A P V T X I V .

Circa Beneficiorum vacationem, amissionem, diffusionem, extincionem, erectionem, unionem.

D V B I V M LXXXVII.

Viginti dies, quibus debet resignans Beneficium superiuere à die quo resignationi à superiori approbatæ preficitur consensum: debentne naturaliter computari?

³⁴⁸ Certo ³⁵² sum. est, vacare beneficium per possidentis obitum: mors enim omnes soluit. Item per renunciacionem ³⁵³ util. de renunc. in decret. in senio, & in Clement. Quia renunciatione beneficium ceditur. Omnibus praetera licet beneficiarenunciare, excepto Clerico in Sacris, si aliunde non habeat, unde commodè vitat: & infirmi nisi post resignationem approbatam vixerit viginti dies: & fano, nisi eodem tempore superuerit. Quæstionem vero qualiter dies computandi sunt non debent naturaliter computari, ita ut incepti pro completis habentur, an de momento ad momentum?

 ³⁵⁴ E R T Y M est, vacare beneficium per possidentis obitum: mors enim omnes soluit. Item per renunciacionem util. de renunc. in decret. in senio, & in Clement. Quia renunciatione beneficium ceditur. Omnibus praetera licet beneficiarenunciare, excepto Clerico in Sacris, si aliunde non habeat, unde commodè vitat: & infirmi nisi post resignationem approbatam vixerit viginti dies: & fano, nisi eodem tempore superuerit. Quæstionem vero qualiter dies computandi sunt non debent naturaliter computari, ita ut incepti pro completis habentur, an de momento ad momentum?

Danda est, non solum quando res est integrata, scilicet quando beneficium nondum est Danda alteri collatum, sed etiam si alteri collatum sit minor. Quia nullus habetur, haec restitutio esse statim exceptam: & generale est, minori graviori lato restitutio esse concedendum. Neque obest, quod minor in spiritualibus ut maior procedat, quominus, si belus ibi fuerit, restitutio non concessatur. Quia agere potest ut maior in iudicio possidetur, & tamen si in eodem iudicatur, habet auxilium extinguitur. Sic Co. barrunni l. prim. variar. capite quinto p. 70.

Non est danda ei restitutio. Quia vel restitutio est ex causa à iure expedit, & Danda est apposibat, vel non, si resignatio facta est ex causa à iure approbatis, ut quia duo beneficia habeantur, quorum quoddam erat sufficiens ad eum commode sustentandum, vel in favorem consanguinei, aut amici, aut cum ratione pensionis referatur: vel quia

Sect. II. De Beneficio Dubia. 79

quia matrimonium volebat inire, aut Religionem ingredi: non potest restituiri, quia in his casibus allegare nequit lassionem, cum iustissima fuerit resignatio, & beneficium restitutio conceditur minori somnumodo cum lassione fuerit affectus. At si ab illo villa canisa in ista resignatione fecit, resignatio nece³⁵⁵ valet, nec admittitur. Quomodo igitur auxilium restitutio poterit implorare, cum restituto locum non habeat, nisi ubi fuerit translatum dominum. Ita Azor. tom. 2. l. 7. c. 20. q. 9. circa finem Palao tom. secund. d. 6. de benef. p. 2. §. 3. n. 3.

Hoc mihi probabilius
Sententiam hanc probabiliorem esse creditur. Nam si facta sit renunciatio sine causa, non valebit: si ex causa a iure expressis facta sit, lepro non datur, ex qua minor possit restitutoris beneficium implorare. Quod prescribitur in leg. Omnia, Codic de minoribus, & leg. Minoribus, Codic de restitu. in integrum.

D V B I V M LXXXIX.

An Religioso nouitio interdicatur Beneficij resignatio?

*N*on interdicitur Regulari nouitio resignatio non seruat conditionibus à Trident. sef. 25. cap. 16. de Regularibus. Ibi enim Concilium quamlibet renunciationem, vel obligationem ante professionem facit, etiam cum iuramento, & in favore causae pietatis annulat, nisi fiat intra duos menses proximos professioni, & cum licentia Episcop., vel eius Vicarii, & de facto professio subsequatur, que fieri autem, a hoc decreto locum habeat in beneficij renunciatione? num scilicet nouitio Regulari interdicatur beneficij resignatio?

*N*on interdicitur beneficij resignatio, id est, auctoritate ordinarii, quia eadem profersatio militat in renunciatione beneficiorum, ac in bonorum temporalium resignatione: sed renunciatione bonorum temporalium facta a nouitio invalida est, non seruat prefatis Concilii conditionibus: ergo & beneficij resignatio. Deinde Concilium generaliter loquitur, ibi: *Nulla quoque renunciatio, aut obligatio.* Ergo beneficij renunciationem comprehendit. Sic Maigl. l. 3. de irregul. capite sexto post n. primum Flamin. de resignat. l. 3. quast. 13. num. 4. Sanchez l. 7. Decal. cap. quinto num. 17. Azorius tom. secund. l. septimo capite se- cund. quast. 6.

*N*on interdicitur beneficij resignatione unde nouitio non interdicitur beneficij resignatio, quia a iure antiquo reedendum non est, nisi ex iure novo expreſſo: sed ius antiquum concedit nouitio beneficiorum resignationem Cap. Beneficium, de Regulari, in sexto ibi: *Nec ad id nouitij accedit consensus, & Cap. Transmisso, de renunciata.* Ergo ab hoc iure reedendum non est, nisi nouum expreſſum adsit. At nouum in Tridentino non exprimit beneficiorum resignationem: imo potius clarē

innit de sola bonorum temporalium renun- ciatione loqui. Ita Garcia p. 11. cap. 9. num. 12. Barbola part. 3. de potest. Episcop. allegat. 99. num. 19.

Verius hoc esse reor. Nā cū generaliter vide- tur loqui Cœlium, *Nulla quoque renunciatio, Varius hoc aut obligatio, loquitur de resignatione in fa- mibi- vo ē cause pietatis.* Etia in favore causa pie. Ergo non de beneficiorum resignatione, qua in favorem cause pie non renunciantur.

D V B I V M LXXXVIII.

An possit etiam seruatis conditioni- bus à Concilio prescriptis admit- tis Religiosi nouitij Beneficij resi- gnatio si non habeat unde viue- re possit, & si ad illius titulum fuit ordinatus?

*N*on potest admitti, quia in Cap. secund. sessione 2. i. expreſſe prohibetur à Con- cilio huiusmodi resignatio. Manuel. Admitti non potest. tom. secund. sum. cap. septim. numer. 3. Flamin. l. 3. de resig. quast. 1. 3. num. 9. adiunctione, admittendam non esse hanc renunciationem, nisi habita professionis certitudine, qualis esset, si iam nouitio proximus esset ad professionem & à Monachis admisitus, ita ut moraliter loquendo professor inenitabilititer sequatur.

Admitti potest hæc beneficij resignatio, facta mentione, quod ad illius titulum fuit Potest ad ordinatus, quia tacitam habet conditionem, mitti, vi professo sequatur, illaque non secuta, redatur nouitio beneficium, etiam si alteri, fuerit collatum, Ita Thom. Sanch. l. 7. Decal. cap. 5. num. 18. addens, dummodo seruentur conditions relate in Cap. sexto fessio. 25. Trident.

*A*uctoritate ordinarii, quia tacitam habet conditionem, mitti, vi professo sequatur, illaque non secuta, redatur nouitio beneficium, etiam si alteri, fuerit collatum, Ita Thom. Sanch. l. 7. Decal. cap. 5. num. 18. addens, dummodo seruentur conditions relate in Cap. sexto fessio. 25. Trident.

DVBIVM LXXXIX.

Si quis procuratorem constituit, ad resignandam beneficium referatur omnibus fructibus, ipse vero, reserata a parte fructuum, vel pensione, resignationem fecit: tenetne, resignation?

³⁶³
Nonnulla
suppono.

Vppono resignationem fieri per procuratorem posse, quia quicunque potest per alium facere quod per se ipsum potest, nisi expresse prohibetur. *leg. Labo, ff. de usurpationibus.* Nullib[us] autem quis prohibitus est resignationem per procuratorem facere, nisi in Romana Curia commoretur, cum resignationem facit. Procurator hic potest esse laicus, nec habet a iure tempus deservitaciam ad confessionem praestandum, concilii autem eius non debet mandatum excedere, quia nomine proprio non agit, sed alieno, & per mandatum ei potestas communicatur. *Cap. cum dilecti, de scriptis.* Cap. cum olim, de fiscis, iudicis, delegatis. *Leg. diligenter, si mandari.* Iam require, an si quis procuratorem constituit ad resignandum beneficium, referens omnibus fructibus, ipse verò referata solùm parte fructuum, aut pensione, resignationē fecit, tenet ne resignation?

³⁶⁴
*Resignatio
enem.*

Tenet quidem, dummodo per procuratorem non steterit, quo minus resignationem illa fieret conditione, quia illa conditio, cum difficultate sit, & a Pontifice soleat repelli, non debet mandatarium artare, sed solummodo illum obligare ad illam procurandam. Sic Flamin. *lb. 9. q. 17. n. 20.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 12. q. 12.*

³⁶⁵
Non tene
resignatio.

Minime tenet. Quia esto illa conditio difficultas sit cœcissima, atque conceditur, & sub illa non alter fuit procurator constituta: Ergo illum omittere non potest. Ita plures doctores relati a Flaminio ibidem sententiam vetiorem esse asserti Palao *tomo secundo d. 6. de beneficio, p. 2. §. 4. n. 7.*

³⁶⁶
*Hinc sen
tentiā
eligo.*

Hocum sententiam eligo. Nam resignationem, in qua pars fructuum, seu pensione referatur, diuersa omnino est à resignationem cū reservatione omnino fructuum: Et qd ex facultate ad resignandum reservatis omnibus fructibus, non potest inferre facultas ad resignandum cum reservatione partis fructuum, vel pensionis.

³⁶⁷
Valida est.

DVBIVM XC.

Si quis mandatum dedit ad resignandum parte, & simpliciter Beneficium coram Pontifice, & procurator resignauit reservatis fructibus, vel pensione; validane est resignation?

Valida est.

VAlida est, quia in eiusmodi resignatione procurator utiliter mandantis gelificauit. Sic Azor. *p. 2. l. 7. c. 2. q. 12.*

Non est valida, quia beneficiarius non dedit mandatum procuratori ad conditionatum Non t[em]p[or]e, resignationem faciendam, sed ad absolucionem tida, fine vlo conditionis onere. Ita Castro Palao *tom secund d. 6. de beneficio, secunda. §. 4. num. 8.*

Hec opinio mihi magis iridet. Dic enim me iudice, non potest procurator mandatum excedens, utiliter mandantis negotiam gelificare, cum ex voluntate mandantis non procererit.

DVBIVM XCI.

*An Beneficium resignatum vacat in loco,
quo resignatio fit per
procuratorem?*

VAcet in loco, quo resignationem fit, & non in loco, vbi mandatum dedit, quia beneficium vacat in loco, quod beneficium domino caret: Ergo vbi caret dominus, ibi beneficium vacat. At caret dominus, vbi dominus illud amicit: Ergo vacat ibi, vbi dominus exitus. Si plures doctores quos prefl nominare, memorat Palao *tomo secund d. 6. de beneficio, p. 2. §. 4. n. 12.*

Non vacat in loco, vbi resignationem fit à beneficiario, sed in loco, vbi beneficiarius mandatum procuratori dedit, quia virtute mandati se beneficiario priuat. Ita alij apud Palao citantur.

Existimo communem sententiam esse amplectendam, scilicet, beneficiari eo loco vacare, vbi fit resignationem à procuratore. Nam sententiam cum per resignationem formaliter vacat, ibi definita, vacare consendum est, vbi resignationem perficitur. Mandatum verò ad resignandum resignationem non est nec vacationes est causa resignationis, & vacationis. Non ergo loco mandari, sed loco resignationis vacatio est tribuenda. **N**on que obstat loco, vbi mandans exitus, beneficiario caret, qui caret beneficio per millionem, & vacationem alibi factam, id est, in loco, vbi mandatarius illud ex mandato beneficiari resignavit.

DVBIVM XCII.

*An resignationem Beneficij ex metu co
dente in constantem virum facta
sit ipso iure irrita?*

Premitto, duploiem conditionem ad resignationem requiri: Prima, ut libera sit, hoc est, abisque meta, & fratre. Secunda, præmissa, ut fuit p[ro]cessus, est, abisque villa simonie labi. De hac lib. 56. dante Numinio, item scilicet primam vero est certam, resignationem mecum cadente in constantem virum factam firmatis roboce caret, licet instrumento firmetur. Innocent. *Cap. Ad audientiam, de his que vi Cap. Ad aures eodem iii. Cap. Redimicrandam* 3.9.1

3. q. 1. Quæsiem autem, an sit resignatio ex cuiusmodi metu facta ipso iure nulla, an ope exceptionis?

374 Ipsi iure irrita est, quia renunciatio metu facta non impedit beneficij restitucionem; Cap. Ad andicentiam. Cap. Ad annos. si ipso iure valeret, hanc restitucionem impedit; ideo enim spontanea resignatio impedit beneficij restitucionem; quia ipso iure valet, restitucionem impedit. Sic plutes Doctores, quos refert Flamin. l. 3, de resignat. quæsi. secund. num. 1. Nauar. ad Cap. Accepta, de restitu. ipsiatis. oppos. 3. foli. 1. afterens, huic sententia multo tempore adhaesisse.

375 Non est ipso iure irrita, sed valida, re-scindenda tamen actione, quod metu causa. quia ea, quæ ex metu sunt, mero iure va-levant. Sed nullus est textus, qui resignationem beneficij metu factam declarat esse ipso iure nullam: imo potius in Cap. Abbas dicitur, debere in irrum reuocari. Ergo resignatio beneficij ex metu facta valida est, veniat tamen rescindenda, implorato Iudicis officio vel actione, quod metu casta. Ita elossa Butino, Abbas, & alii, quos refert, ac sequitur Flamin. catus num. 8. Nauar. ibidem num. 7. Azorius Garcia p. 11. c. 1. n. 14. 3.

376 Verior mihi hec secessit. Nam valor resignationis metu factam non impedit, quin resignans possit restitu. quia eti caret titulo, & possel- sione beneficij: caret tamē illo ob resignatio- ne coacta, ad causas recisionis propter ibi im- bibitam iniuriam ius habet: resignatione ve- rō refeßa, ad beneficium restitutum. Ceterum an in hac restituzione noua collatione indi- geat, alii affirman, ali negant. Crediderim probabilitus, nouam interuenire collationem maxi- mè si alteri beneficiū collatum fuisset. Nauar. s. 1. n. 15. Azor. catus, q. 2.

D V B I V M X C I I I .

An resignatio Beneficij dolo, seu fraude facta, sit ipso iure nulla?

377 Non est nulla ipso iure. Quia Cap. Redin- negrandam 3. q. 1. dolus, & violentia æqui- parantur. Sed violentia cadens in con- stantem virum ipso iure irritam non reddit resignationem: Ergo dolus non debet ipso iure irritata reddere. Sic sonnuli, Doctore re- lati à Glosa ad Cap. suggestum, v. Decipias, 7. queſt. 1.

378 Nulla est ipso iure, quia deceptio tollit om- ni modo libertatem, quam metus diminuit. Ita Glosa ibidem Azor. p. 2. l. 7. c. 26. q. 3. & 4. Crediderim probabilitus esse, ipso iure irrita- ri. Cui resolutioni non obstat in Cap. Redin- negrandam dolus & violentiam æquiparati. Quia æquiparantur quoad redintegrationem, ita ut omnia sic dimissa redintegrari debeant, sed di- uerso modo. Nam ea, quæ dimissa sunt ex metu, redintegrantur quoad ius, & possesso- nem; quia ius, & possessio amissa est. At quæ dimissa sunt ex dolo, solum redintegrantur de facto non de iure, quia solum de facto, & non de iure dimissa sunt.

D V B I V M X C I V .

n mutua & reciproca Beneficiorum
resignationis admissio sit tacita
illorum collatio?

379 Ræmitto, permutationem in præsenti
ipse mutata, ac reciprocam beneficio- Nominalia
rum resignationem, quæ ad inuidem in- refero.
ter permutantes fit. Cap. un. de rerum perma-
tit. in 6. & Clement. 1. eodem. sit. & tradunt
omnes, quapropter permutatione non nisi in-
ter duos fieri potest, quorum unus suum be-
neficium alteri cedit, ut sibi suum cedat.
Quæsiem autem, num hec reciproca admis-
sio Beneficiorum resignationis sit collatio
illorum tacita?

380 Est quidem, quia permutatione est cessio be-
neficij unius in alterum sub ea conditione, ut
alteri conferatur, & ipse tibi suum benefi-
cium cedat. Ergo quoque hæ conditions
perficuntur, cessio non tener. Ergo non est
locus cessionis admissionis, nisi final admittan-
tur conditions illius. At illius admissionis iam
sunt beneficia collata. Ergo admissione resig-
nationis ex causa permutationis est tacita
beneficij collatio. Sic Gouzalez glos. 14. num.
4. & glos. 15. §. 2. n. 57.

381 Non est tacita collatio beneficiorum, quia
beneficia compermutatibus dari non possunt. Non est tamen
quousque vacent; Ergo prius per resignationem illa beneficia vacant, quam conferantur.
Potest ergo resignatione admitti, quia beneficia
resignata conferantur. Ita Garcia p. 1. c. 4. &
num. 3. alios Doctores referens.

Hoc teneo. Admittit enim nota potest resi-
gnatio, quin final admittatur cognitio col-
lationis illorum beneficiorum compermutan-
tibus facienda sed non facta. Neque amplius
probat contrarium fundamentum.

D V B I V M X C V .

Si Vicario concedatur potestas admit-
tendis resignationes Beneficiorum
ex causa permutationis po-
tuisse Beneficia ea
conferre?

382 Ceterum est, beneficia non posse propria
Cap. penult. de rer. perm. Nec esset itaque mis-
terioris authoritas expostulare: eius, n-
quam, qui potestatem habet in illo benefi-
cio influendi, & destituendi, quia permu-
tatio est unius beneficij depositio, & alterius
acquisitio. Si vero inferior Episcopo hanc po-
testatem habeat vel ex confuetudine, vel ex
privilegio, coram illa fieri permutatione poter-
rit. Az. p. 1. l. 7. c. 29. q. 4. Ponit Episcopi Vicaria-
tius ratioce officij non habet hæc potestatē nō
quia facultatē habet beneficia conferendi, indi-
get ergo speciali mandato. Cap. Quæsiūm de
rer. permis. Quæsiem autem, num si Vicario
conced

82 Theologiae Moralis Lib. LV.

concedatur potestas admittendi resignationes ex causa permutationis, post beneficiis commutantibus conficeret?

³⁸⁵ Non potest. Quia resignatio beneficij quid non potest distinctum est a beneficij collatione. Sic Re-
eab beneficij, & tunc beneficij de vicari, num. 104. B. r.
confessio. b. 1. p. 3. de potest Episcop. alleg. 34. num. 68.

³⁸⁶ Potest. quidem, quia tunc sunt distincta.
Sunt tamen omnia id connexa. Cū enim beneficiis resignas ex causa permutationis, ea condit one res insignis, ut commutantur concedatur. Superior iugis tuus hanc resignationem admittens eo ipso admittit conditionem. Ita Palao 10. 2. d. 6. de benef. punct. 3. §. 3. num. 4.

³⁸⁷ Probabiliter esse hanc sententiam existimo. Nam si Vicarius illam conditionem admittere posset, si potestatem non haberet ea beneficia conferendi, vel taliter obligandi collatorum, ut conferat.

torum beneficiorum. quæsierim, num de rigore iuris sit facienda, an locum de sylo Carie?

Mentio facienda non est ex iure rigore, sed solum ex Curia sylo, quia Canones & iura decernunt, tamen non obtentorum faciendo else in impetracione beneficiorum, & ³⁹² ^{facienda} ^{Nou epi} ^llorum dispensatione: quia res odioles est, & ambisiofa. At: permutatione non est prepta beneficii acquisitione, cum non addatur beneficium beneficij; sed est non beneficij in loco prioris subrogatio: Ergo non est in hac permutatione mentio obtentorum facienda. Sic Frederic. clement. 17. de perm. q. 18. Azor. p. 2. l. 7. c. 29. q. 27. De sylo autem Curia, Garcia p. 11. c. 4. num. 89. Recul. prax. iii. de permutatione. n. 3. ¶ 35.

Non iolam ex curia sylo, sed etiam de iure rigore hic modo facienda est, quia vere, Facienda ac proprie in permutatione beneficiorum impetratur, tamen si ex titulo permutationis. Et quia forte qui dignus est, ex idoneus ad viu beneficium, non erit ad aliud, vel ad plura, si cum pluribus permuteatur. Ita Garcia. p. 11. c. 4. num. 89.

Huic adhaereo. Nam absoluere collato ³⁹⁴ beneficii debita non est competentibus, Huic bene-
ficii suppedita resignatione, quam conferens ^{restituit} non teneat semper admittere. Secus veredictum in institutione ob presentationem, quia institu-
tio absoluere est debita, eo quod institu-
tis consenserit ad presentationem non re-
quiratur.

D V B I V M X C V I .

Dispensatus ad unum Beneficium, pos-
sente id cum alio simili per-
mutare?

³⁸⁸ Potest quidem, quia permutans moraliter loquendo dici non potest, de novo bene-
ficio una accipere, sed beneficium beneficio succedere: eaque de causa prohibitus, acquirere, non prohibetur permunare, ut pluribus exornat Tiraquel de virg. retractu. §. 31. gl. 1. num. 18. & Molina de primog. l. 4. c. 5. num. 47. sic Francus ad Cap. Non potest §. illud, n. 6. & 7. de prabend. l. 6. Andte Gambar. ad Cap. Quæsum, de rer. permutationi. l. 6. n. 79.

³⁸⁹ Non potest. Quia dispensatio est odio-
sa, neque trahenda ad alia præter concessa.
Cap. Non potest de prabend. in 6. Cap. Ordinarij. de officio. Ordinar in 6. Clement. Si plures de prabend. Ita Rota decis. 1. de filiis presby-
terorum. num. 6. & 7. Gonzalez glossa 14. n. 56.
Fauet Azor p. 2. l. 7. c. 29. q. 14.

Hoc dicendum exstimo non solum ex sylo Curiae sed etiam de rigore iuris. Quia si odioles dispensatio trahenda non est ad alia præter concessa: quia dispensatio est ad habendum beneficium, quod dimittit, non poterit loco illius aliud ex vi dispensationis subro-
gare.

D V B I V M X C V I I .

An matrimonium per verba de pra-
senti inducat, ipso iure vacatio-
nem Beneficij?

Certum est, matrimonij contrarium per ³⁹⁵ verba de praesenti inducere beneficij ^{quejunctu} ^{restituit} obtentorum vacationem. Cap. 1. ¶ 2. de statu. Cler. coniug. Quia status est cum beneficio incompatibilis. quæsierim vero, an ipso iure inducat?

Non inducit ipso iure vacationem beneficij, ³⁹⁶ sed indicis sententia desideratur, quia nullus ^{Non inde} est textus, ex quo haec vacatio claret colligatur. Nam Cap. 1. de Cler. soniug. dicitur, sic co. re vacatio-
trahentes distinctione Ecclesiastica compellit, nomi-
lendos el se, ad beneficia relinquenda & re-
tinendas uxores. Et Cap. Qued à 10. 3. de Cler.
coniug. dicitur, debere beneficij primari, & ^{restituit} ^{else} beneficij spoliandos. Et in Cap. dñis fidelitatis, §. idem ita
caetur, else beneficij spoliandos. Verum esti
textus esset qui vocationem eam induceret,
subintelligenda esset, potest. Indicis declara-
tione: cum latice receptum sit, leges induc-
tes iuris quæstii priuationem non obligare in
conscientia, quousque sententia declaratoria
accedit. Sic Alexand. Carrerius l. 3. despon-
sal. capite tertio Manuel tom. prim. summa ca-
pice 224. num. 1. & videatur tenere Glosa
in Cap. Coniugatum, de coniug. coniugat. v. A
sacros. Ordines.

Indicite

D V B I V M X C V I I .

As in resignatione ad permutationem
coram Pontifice, facienda sit mentio
beneficiorum obtentorum de rigore
iuris?

³⁹⁷ Sicut us
question. Certum est in permutationibus fernan-
disele conditiones pro resignationi-
bus requiruntur, quia permutatione est propria
beneficij resignatione. Solm. de illa condicio-
ne, quia in resignationibus coram Pontifice
expostulatur, nempe quod fiat mentio obtent-

Sect. II. De Beneficio Dubia. 83

397 *Ipsa iure* ab que villa iudicis declaratio beneficij vacationem, quia haec priuatio beneficiorum non inducitur ob delictum, cum nulla in se sed inducitur ob statum aſſumptum incompatibilem: quorum beneficia neque retinunt. Ego necessaria non est iudicis declaratio. I.e. contrahens matrimonium ipso facto Ecclesiam relinquit, eanque proderet. Ita habet: vacat ergo ipso iure beneficium. Ita Macard. de probacionibus conclus. 18. n. 1. & 2. Navat. summa cap. 15. numer. 120. Sanchez l. 7. de marim. d. 42. n. 4. Gonzalez glof. 15. num. 43. Lessius l. 2. cap. 4. dub. 2. n. 112. Garcia p. 1. c. 8. num. 1. Barbola p. 3. de posse Episcop. allegat. 54. num. r. 202. Azorius p. 1. l. 13. cap. 18. q. 8. & p. 2. l. 7. o. 16. quæf. 4.

398 *Hanc communem* sententiam omnino non dubito. Cui contraria allegata non obstant. Nam, ut bene explicat Glossa. *Cap. 1. de Cler. coniug.* Sic contrahentes compellunt quoad factum, & possessionem beneficia relinquent, eo quod sint illorum iniuli retentores, ut clare constat ex *Cap. Diuersi de Cler. coniug.* ibi: *Determinare contendunt.* Ex quo inferri non potest, us aliquid in illis habere: in dō potius ex *v. foliando*, quo vitatur, constat, omni iure priuatissime esse.

D V B I V M X C I X

Ex matrimonio, quod nullum est vacante Beneficia?

399 *Vacant om.* Non solum ex matrimonio legitimo, sed etiam ex iugaldo, seu nullo beneficia vacant, quia in *Cap. Eum, qui, de prebend.* in sexto obiectione irrita & nulla beneficia incompatibilis vacat primò habitum. *Non enim deset,* (inquit textus) *ut ultima melioris conditionis, quam piritur existat;* vel *quod in iusas eo, qui in ista ingreduntur, priuileg o gaudet posse.* Ergo matrimonio iugalide contracto, beneficia vacabunt efficacius, quam per validum matrimonium. Alias melioris conditionis est ex iugalto, quam prudens, & iustus matrimonij iugalor, quam iustus, & legitimus. Hæc sententia feret ab omnibus Doctoribus approbat, cum matrimonium est nullum ob impedimenta consanguinitatis, vel affinitatis. Nam cum ex se contrahens habili non sit ad contrahendum, quantum in se est tenti contrahere. Debet ergo ob hanc attentionem, beneficia priuari: Gonzalez glof. 15. num. 44. & glof. 57. numer. 44. Garcia p. 11. c. 8. num. 4. Farinac q. 13. 8. à num. 209. & alijs innumeris apud ipsos.

400 *Nos rati-* *Matrimonio nullo, & irrito, ex quacumque causa nullum sit, beneficia iure ipso non vacant, quia nulli haec priuatio inducta est ob matrimonium attentatum, sed ob matrimoniū leg. mun: de hoc enim matrimonio textus loquuntur, h. ne gravitationem inducentes, ut videtur est in rit de cler. coniug. & constat ex ratione quam supponunt ad hanc priuationem, nempe dominis obsequiis vacare non posse, qui vxori, & voluptatibus*

carnis additius est. Quæ ratio locum habere non potest in contratu nullo, cum contrahens uxori, voluptatibusque additius non sit. Ergo per matrimonium nullum haec priuatio beneficiorum non inducitur. Ita Sanchez l. 7. de marim. disput. 34. num. 3. Lessius lib. secund cap. 34. dub. 21. n. 113. & alijs plures apud Sanctum.

Cum his opinor, quia haec priuatio induci potest vel poena delicti committi, vel ob tacitam renunciationem, vel ob assumptionem status incompatibilis. Sed ex nullo horum induci ut. Non primum, quia nulla est poena quæ praeterire quæstio aliquæ iudicis declaratione. Non secundum, quia renunciatione expresa non vacat beneficium quousque à superiori acceptetur: ergo vacare non potest renunciatione tacita, tacitum enim efficacius esse non potest, quia expressum. Non tertium, quia posita matrimonij nullitate non est assumptus status incompatibilis, sed solam est tentatum assumi.

D V B I V M C.

An nouitius Religiosus debet vocari ad electionem ratione Beneficij competentem?

401 *C*ertum est, ante professionem nec beneficia, nec pensiones vacare. *Cap. Be-* *nificio, de Regular. in 6. cito nouitatus suppono:* prorogatur. Quia solummodo cautum est, vacare professione tacita, vel expresa. Poterit vero Episcopus, cui beneficium nouitij subiicitur, contra nouitum tanquam contra illegitimè absentem procedere vique ad beneficij priuationem: quod intelige de beneficiis residentiis expostulantibus. Hinc constat, beneficij fructus, qui per se in absencia possint, nouitum acquirere. Solum est dubium de illo fructu beneficij, qui est electio qua ratione nouitio competere posuit. Ponamus nouitium Canonicum alicuius Ecclesiæ else, faciendamque else à Canonice electionem Prałati, vel beneficij alicuius, aut prebendæ: debetne nouitius, vel admittendus ad electonem, si iure Canonicatus ei electio competit?

Vocantis est, & admittendus, si loco elec- *tionis proximus, commoreint.* Quia electio *Vocandus* celebrari debet vocatis iis, qui potestem *etiam ad elec-* *tionem habent eligendi, si proximi loco electionis* *E. m.* existant: At canonicus nouitius potest statim habet el gaudi, cum canoniciū reueiat. Ergo vocari debet si loco electionis proximus inueniatur. Si Archidiac. *cap. Beneficij de Regular. in 6 numero primo & ibi Proclus addit. ad 2d. auctum, sum prim* Berachin, *de gabellis, parte seprima num. 56.* Mandos. *in casibus annualibus numero 66 casu 197.* Glofia *ad cap. Beneficij m. a sercens, non debe-* *re else deerioris conditionis eum qui ad bo-* *num aspirat, & Religiosam vitam probat:* *principis cum inquietudini, & distracti oni* *qua*?

84 Theologiae Moralis Lib. LV.

quæ ex iis electionibus nasci poterant, (si frequentes sint) occurtere posset designando procuratorem iuxta texum in Cap. Quia proprius, de elect. & cap. si quis, eodem ruitulo in sexto.

⁴⁰⁴ Non est vocandus necessariò, quia fictio ne iuris ob statum assumptum reputatur longissime absens. argum. textus in cap. Quamvis de procuratoribus in 6.vbi ingressus Religiosis, & longi peregrinatio equiparatur, & Glōs. v. Ingredi, inquit, Etiam non profiendo, sed solum probationis causa. Sed longe diffans vocari non debet: Ergo nec nouitius vocandus necessario est. Ita Glōsa ad Cap. Beneficium v. conferendum, fine Tiraquel. de retrahiliq. §. 1. glōs. 8. n. 37. Azorius parte secunda. l. 12. c. 3. q. 1. Sanchez alias referens l. 7. decal. c. 4. num. 10. Suarez tom. 3. de Relig. l. 5. c. 16. num. 16.

⁴⁰⁵ Ego autem existimo, nouitium, cui spēcialis iure, & singulari electio, len nominatio competit, vocandum esse, seu eius consensum petendum. Quia ius eligendi, seu nominandi, quod ante ingressum habebat, reunit, nec in Monasterium transit: & ex altero capite poterit ius illud absque Religionis dispendio executioni mandare: siquidem non tenetur ad hanc electionem è Monasterio extire. Sanchez l. 7. decal. cap. 4. num. 12. Suarez tom. 3. de Relig. l. 5. cap. 16. num. 16. Si vero nouitio iure alii Patronatus &c. electio, vel nominatio non competit, sed iure Ecclesiæ, vel collegi, probabilis exstimo non esse necessario vocandum, licet non longe existat; quia illa iuris fictione ob Regalarem statum longissime reputatur abesse.

D V B I V M C I .

An crimen lese Maiestatis humana priuat ipso Beneficio delinquentem?

⁴⁰⁶ Iure ipso priuat, quia textus in Cap. si quis laicus 2.2.q.5. ita præscribit. Videtur enim indignus vel momenti temporis beneficium possidere qui tam infame piaculum perpetrat. Sic Gonzalez glōs. 15. numer. 72. Rebus. prætit. de modis amittendi beneficia, num. 32. Babola parte 3. de potest. Episc. allegat. 57. num. 223.

⁴⁰⁷ Non priuat ipso iure. Quia huius peccati nullum est sicutum fundamentum. Nam textus in cap. si quis laicus, solum dicit Episcopū, Presbyterū, aut Diaconū, qui & Domini sui Regnum peruersus, & dolose traherit, & in mortem ipsius aliquo machinamento infidatus fuerit, degradari debere, quod verbum sententia requirit. Ita Castro-Palao. tom. 2. d. 6. de benef. pun. 3.8.8.n. 3.

⁴⁰⁸ Probabilis hoc esse reor. Scio tamen, Bernardum Diaz prætit. capite 1.19. primam tenebre sententiam ex synod Toletan. 16. At synodus illa solum dicit, debere sic delinquentem à concilio Catholicorum excommunicationis sententia repelli, honore simul, ac loco repulsum, omnibusque rebus exutum

quibus non denotatur vacatio ipso iure, sed per sententiam. Addiderim cum Iulio Claro l. 5. recipi sententia lese Maiestatis §. 9. 30. Satis difficile, esse, qualiter proprie cumen, laicæ Maiestatis Clericus possit committere, cù sit extra iurisdictionem Principis temporalis

D V B I V M C II .

An homicidium inducat ipso iure Beneficij priuationem?

⁴⁰⁹ Inducit priuationem beneficij, quia inducit irregularitatem, necessarium est priuat. Irregularitatem, necessarium est priuat. Inducit necessarium inducere: nec enim cum irregularitate stat, posse beneficium constituti. Sic nō nulli Doctores.

Non inducit. Quia licet irregularitate inducat, irregularis tamen non priuat beneficium iam obtenuit, sed inhabilis ad alia obtinenda efficiatur. Unde, ut beneficium obtenuit Clericus homicida priuatur, necessaria est sententia, etiam si homicidium qualificatum sit. Ita Covat. Clement. si furiosus, p. 2. 5. 3. num. 6. Garcia p. 1. c. 10. num. 40. Clarus §. Homicidium, num. 2. 1. Bernard. Diaz prætit. c. 4. num. 1. Gutier. l. 2. canon. q. 1. c. 5. numero 6. Azor. p. 2. l. 7. cap. 17. q. 1. Gonzalez glōs. 15. numero 79. & 80. Suarez de cens. d. 4. 4. sett. 4.

Certe textus hanc priunam indicantes potius indicant, ferendam, quam latam elicit. Hoc te cum non ab homine, de indicis cap. clericus in ne condul clericis, vel Monachi cap. Ex littera, de execf. sicut quoniam Prelator. Sed est limitanda conciatio in occidente, que adiungit Cardinalis Sanchez Romana Ecclesiæ, ceteri limiti ob quam beneficium ipso iure vacant. cap. Hacten, l. 2. de panis in 6. Et in occidente, vel perculione Episcopi. element. 1. §. A fendo, de panis. Et in occidente, vel mortaliōne per se, vel per alium facta Rectoris, vel alterius Clerici eiusdem Ecclesiæ, in qua occisor, vel mutilator beneficium habet. cap. quibusdam 12. de panis. Et in homicidio per assassinum, qui enim pretio conduens Christianum occidat, vel de eo sic occidendo mandatum dederit, licet mors non fuerit certa: & qui assassinum receptauerit, vel occidentauerit, ipso iure beneficio priuatus exigit. cap. 1. de homicid. in 6. denique in occidente, vel vulnereante, vel quoniam modo offendente litigantes in Romana curia, coruraque iudices, advocates, procuratores, vel notarios: cuius beneficium ipso iure vacant, ex constitut. Alexandri V. l. que incipit, In crimine sedis.

D V B I V M C III .

An perjurium inducat ipso iure Beneficij priuationem?

⁴¹² Inducit equidem, quia perjurij crimen est. Infringitur est piaculum in laico, in Clerico autem execrabile, dignum quidem priuatione beneficij ipso iure ex parte vindicta. Sic Rebus. de pacifice. posse. num. 269. alias 223. Rupere rubricie ne refer. p. n. 1. Non

413 Non inducit, quan' omnis gravissimum sit,
quia nullo textu cautum expresse est. Ita
Glos ad Cap. Querelam, de iurevir. Decius,
Abbas, Felinus, ad caput secund. de rescript.
Covar. ad Cap. Quoniam pauper parte prim.
§. 7. numero 3. Sicut de Relig. tom. secund. tr. s.
1. 3. cap. ultim. n. 6. 17. 2. 1. & 2. Azor. part. 2.
1. 7. c. 18. vers. quarto Garcia p. u. t. o. n. 167.

414 Cum his lenitus addens, nec ob quodlibet
peritrium beneficij priuatio imponi debere,
sed ob peritrium in iudicio. Garcia, ramo 168. bernard Diaz præf. cap. 9. 2. fine Et qui-
dem in iis, que ad ius poftipum pertinent,
non tam delicti gratuitas, quam dípositio iu-
ris iustitia, fringuntur.

extinguantur. Esto autem quod vniendi po-
testas maior sit, quam conferendi: quia tamen
est necessitas & non voluntas, id est potest
Capitulo, sede vacante competere, tametsi
potestas conferendi non competit. Moneo
tamen, hanc vniendi potestatem Capitulo
competere, dummodo sibi beneficia non
vniat. Nam si sede plena, non potest Capitu-
lum in sui favore præbere conseruum ad
vniionem, quia esset proprium factum autho-
ritate, & quasi in propria causa ins dicere
Clementis sive, de reb. Eccles. non alienand.
Minus potest ea sibi beneficia vnire Garcia
parte 12. capite 2. n. 68. Barbola ibi. num. 5.

DVRIVM. CII.

*An capitulum sede vacante habeat,
potestatem Beneficia
uniendi?*

415 Nonnulla primitio. C etrum est, Episcopum omnia beneficia liceat & ceteris non excepta vniuersitate possit; & omnia beneficia ad se Apostolica modo deuoluta non sint ob propriam negligientiam, si autem deuoluta fuerint ob praedecessorum negligientiam, ignorantiam, vel absentiam, potest. Quiescunt autem, an Capitulo sum sede vacante hanc habeat potestatem?

416 vacante hanc habeat potestatem?
Non habet. Quia non potest ini Episco-
~~Non habet~~ pali derogare: derogaret vero beneficiorum
potestatem. vniōne: siquidem illa facta, Episcopus, qui fa-
cultatem habet, duo beneficia conferendi
vnū tantum conferre posset: aliud enim
per vniōnem extinguitur. Et quia Capitulum
non habet potestam beneficia conferendi
pertinentia ad Episcopum: Ergo nec habebit
vniōni potestam, que maior est. Sic Pavin.
de officiis & potestis Capituli, p.2.q.3.n.17. An-
ton. Euchos institutione l.1.st.9.num.8.7.Azor.
p.2.l.3.c.38.q.91.

Habet quidem, quia hac potestas est iurisdictionis non voluntaria, sed necessaria, eo quod necessitate vigente, extra vel ex necessitate Ecclesie vel eidenti ipsius utilitate. A: Capitulo sede vacante, succedit Episcopo in iis, que pertinent ad iurisdictionem necessitatis, immo ex aliquorum sententia, succedit in iis, que ad iurisdictionem sine voluntate, sive necessitatem pertinent. Ergo vieniendi ei competit potestas. Ita Rebatus de v. 6. 6. bus p. 3. 6. Hojet de incomparabilis benef. p. 2. c. 3. n. 7. Azor. sibi contrariis p. 2. 1. 6. Garcia p. 1. 2. c. 2. n. 6. 7. Sanch. 1. 7. Decal. c. 29. num. 1. 5. 5. Barbol. p. 3. de potest. Episcop. allegat. 6. 6. n. 5.

Barbol. p. 3 de potest. Episc. allegat. 66. n. 5.
418
Hoc longe probabilitus.
Cum his sentio probabilis us longe. Nam
vno beneficiorum nullum Episcopo infer-
presiudicium est enim exercitum ipsius Epi-
scopalis iurisdictionis. & licet cum sit, ne
Episcopus potest vnon in unum bene-
ficiu conferre, cum in one secula, duo conferre
posset non ideo perit nisi aliquod Episcopale;
quod in eo conficitur, ut valent omnia benefi-
cia sibi subiecta prouidere, dum beneficiorum
nam retinet: quia potestas non immu-
natur ex eo, quod hac, vel illa beneficia
Escol. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

DVBIVM CILI

Potestne Vicarius Episcopi Beneficia unire?

Ex vi vicarius minin*e* id potest. **Quia** 419
Certia prie-
metto.
Ene*habet* potest*at* benefici*c*onfer*di*,
quod minus est, **Sanch. l.3; decal. c.29.**
n.153. & ab*c*on*u*nt*er* que*o* i*st* an*d* id pos*fit*,
data*ci* ab*a*p*co* generali clausula*ad*
confer*en*da*ben*efici*o* & gerendo*omni*a*qu*z
special*re*quir*en*t mandato*m*?

Conceditur ei potestas beneficia vniendi. 420
Quia conferre voluntatis est, vnire vero ne-
cessitatis. Sic Gambacura l.5. sit de potest. le
gat. Rubr. 1. num. 1. 5. & alij.
Minime conceditur, quia sub potestate 421
conferendi non comprehenditur vniendi po-
tetas, cum sit omnino distincta. Neque Non concis-
etiam comprehendetur ex vi illius clausula
generalis. Nam haec solum extendit ad fi-
milia, non autem ad maiora, argumen. Cap.
Qui ad agendum, de procurat. in sexto. Ita
Rebus. titul. de forme vicariarum. nu. 10. 2. Sbro-
tius de vicariis. Episcop. l. secund. quæstio. 1. 15.
à numer. secund. vñque ad 8. García p. 12.
capite secund. 69. Sanchez num. 154. Barbo-
la p. 3. de potest. Episcop. alleg. 66 n. 7. & alij
apud ipsos.

Hoc tenendum omnino est. Negari enim non potest, vniōnem beneficiorū dissimilem esse collationi, & esse quid maius: ut pote-
te quod nūquā fieri sine cōsensu capiūl, & no-
que beneficiū naturam immutat. Ego in po-
testate conferendi beneficia cum illa clau-
sula generali, potestas vniōndi non infertur.

DVBIVM CIV

*Legatus à latere potestne, Beneficia
provinciae sibi demandatae unire?*

Non potest in Cap. fin. de confirmat
viri, vel inutili, vbi unio facta à legato 423
à latere reprobatur. Et quia potestas hęc Non potest
foli Episcopo iure communī concessa esse
videtur: legatus vero ius commune ne-
quit derogare. Sic Innocentius Capite
fin. de confirmar. Hostiensi ibi, num. pr. m.
II.

86 Theologiæ Moralis Lib. LV.

Ioan. Andr. num. 2. Anton. num. ultim. Feder. conf. 195. per totnm. Marian. Socin. senior dñbius hæret post quæstionem late disputatam ad Cap. sicut vnire, de excessib. prælat. a. 3. q. 3. à n. 9.

⁴²⁴ Potest profecto, quia Legatus à latere in prouincia sibi demandata est Ordinarii, & eandem cum Episcopo obtinet potestatem. Cum ergo Episcopus hanc potestatem habeat legatus eandem habere debet. Vnde sicut Episcopus facere potest vnionem cum aliis beneficis tum Monasteriis & locis Religiosorum. Cap. consultationibus, quamvis Monasterium sit exemptum: tum fabrica Ecclesiæ etiam Cathedralis, qui est locus pius & religiosus: idem Legatus à latere poterit. Ita Abbatis ad Cap. Sicut vnire, de excessib. prælator. n. 5. Gamar. de officio. & potest. Legati. l. 5. num. 4. Rebut. præf. benef. de uniónibus, à numero 2. 4. Sanchez l. 7. decal. cap. 29. num. 15. 8. Garcia p. 12. capite secund. num. 6. 5. Azorius p. 2. l. 5. cap. 29. qnast. 14. Riccius præf. fori. Eccl. deciſ. 4. 9. 2. Barbola p. 3. de potest. Episcop. alieg. 6. 6. n. 4. & alij apud iplos.

⁴²⁵ Hoc omnia verius. Hoc omnia verius. Hoc tentatio verior omnino. Nam in cap. fin. de confirmat. vñili, vel imm. non reprobatur vñio à Legato facta: non enim ibi legatus beneficia vñiuit, sed conculit. Reprobatur autem, quod ex collatione sibi facta collatarij prætendebant ins excep̄tionis in temporalibus & spiritualibus ab Episcopo: quia (vt inquit ibi textus) tura, qua diœcesanis debentur per collationes Legati, & confirmationes Apostolicas nec minuuntur, nec leduntur. Abnēgo verò soli Episcopo hanc vñiendi potestatem competere. Nam licet in Cap. sicut vnire solius Episcopi mentio fiat, sub illo nomine quilibet iurisdictionem Episcopalem habens comprehenditur Episcopo confirmato, quamvis consecratus non sit. Sanchez l. 7. De cal. c. 29. n. 147. Potò beneficiorum vñio ins communie non derogat, sed potius ins communie hanc concedens facultatem exequitur.

Fruuntur equidem, quia in Cap. sicut vnire, ea de causa vñio illa ab Abbatे fa- 428
cta præcipitur infirmari, quia fuit facta ab Frumentar. que consensu Episcopi, cui beneficium sub-
iiciebatur. Ergo à contrario si ex consensu Episcopi vñio facta esset, valida foret. Ita Ma-

nuel. tomo tertio qq. Regul. g. 80. a. 1. Garcia p. 12. capite secund. num. 72. Sanchez l. 7. De cal. capite 29. n. 160. & plures apud ipsos.

Probabilorem hanc sententiam esse de- 429
fendo, quia his Prælati competit, ea quæ Hoc mil-
sunt à Episcopali iurisdictione, haecque pro-
metestas vñiendi beneficia ad iurisdictionem biliar.
Episcopalem pertinet: siquidem competit ep-
iscope non consecrato, sed confirmato solum.

Cæterum conditions subiicio necessarias, ut vñio beneficiorum geri possit. Causa ad vñionem requisita est necessaria, vel utilitas Ecclesiæ. Cuius cognitionem debet Prælaus vi vñio. præmittere ad vñionem. Debent vocari hi, subiiciuntur, quorum interest, alias nulla erit. Vocabulus itera Patronus sive Ecclesiasticus, sive laicus, collator, seu elector. Rektor beneficij vocan-
dus non est, neque defensor, si vñio facien-
da sit tempore vacationis. Accedere debet consensus capitulo Cathedralis Ecclesiæ in vñione ab Episcopo facta, non autem in facta à legato. Expressi debet valor beneficij vñiendi, & eius cui est facienda vñio. Nō denique requiritur tractatus expofulatus in retum Ecclesiæ alienatione. Qualiter verò beneficia spectato iure novo Tridentini possint vñiri, comperies, si textus seſſio. septima c. 4. 6. 7. & seſſio. 14. capite septimi. & seſſio 24. cap. quint. & seſſio 23. cap. 18. & rursum seſſio. 24. cap. 13. & 15. & seſſio. 25. capite 9. attente per-
legeris: quorum expositionem apud P. Ferdi-
nid. de Castro tomo secund. disjunct. 6. de
beneficiis. punt. 9. §. tertio à n. 1. ad 2. reperies.

P E N S I O.

C A P V T X V:

*Circa Pensionis impo-
sitionem.*

D V B I V M C V I.

An pensionis spiritualis sit Beneficium?

 IDIMVS seſſ. 1. pensionem diuidi in spiritualem & temporalem. Porro ⁴³⁰ Nonnulla in spiritualis statum Clericalem in pensionario requirit: fecus temporalis, spir-
itualis expostulat spirituale officium ex constitutione Pij V. nempe officij Be-
atæ Virginis recitationem; temporalis nullum spirituale ministrium expostulat. Hinc sit, portionem extractam ex ali-
quo

⁴²⁶ Status questionis. **S**tante priuilegio, consuetudine imme-
moriali, aut quadragenaria cum titulo, fere omnes Doctores conuenient vñire beneficia posse, quia hæc potestas cum sit iurisdictionis, præscribi consuetudine potest. Quæsto verò est, an secluso priuilegio, vel immemoriali consuetudine, huiusmodi potestate fruuntur?

⁴²⁷ Non fruuntur, quia in Cap. sicut vnire, vñio facta ab Abbatे de beneficio sibi subiecto, Episcopo committitur, ut confirmetur, si velit. Sic plures Doctores relati à Sanchez, & Garcia locis statim allegandis.

Sect. II. De Beneficio Dubia. 87

quo beneficio else pensionem spiritualem
h. Clerico , quatenus tali est , concedatur :
tempore velo , si laico ob ministerium
temporale exercitum , vel exercendum fuerit
concessa . Ceterum est pensionem sicutam
beneficiu non esse , cum non sit ius spiri-
tuale perciendi fructus , sed temporale :
quale est concessum Hispanis Regibus , qui
tertiam partem fructuum ex omnibus fere
beneficiis recipiunt ob servitum Ecclesie
praestitum in hæreticorum extirpatione , alio-
rumque infideliū : & quale conceditur fa-
miliis , ac ministris Ecclesie servientibus in
pulitio organi , canto , oīij apertione,
&c. Quæserim vero , num penso spiritualis
Ecclesiastica sit beneficium ?

⁴³¹ Beneficium est , quia beneficium Ecclesie-
st. can. definiat : ius spirituale perciendi
fructus : sed penso concessa in titulum est
ius spirituale fructus perciendi . Ergo est
beneficium . Quod autem non sit ius perpe-
tuum , sed temporale non videtur sufficiens
else , ad diversitatem speciem concedendam .
Sic Gambarus de officiis legati . l. 6 . n. 309 . Paul.
Roman . de pens . capite sexto num . 34 . & cap.
7 . num . 16 . Andi . barbati . Cap . Ad audaciam
2 . de rescripto .

⁴³² Non est beneficium , nec sub illius venit
appellatio , quia decidi videtur in Trident.
⁴³³ miss. *sessio 21. c. secund.* vbi pro ordinibus iure
piendi diversimodo loquitur de habente be-
neficium , ac de pensione accipiente . Et quia
beneficium est ius spirituale perpetuum
perciendi fructus ob spirituale mini-
sterium : beneficium enim datur propter
officium . At penso non est hoc modo ius
spirituale perpetuum . Ergo beneficium non
est . Ita Azorius p. 2 . l. 3 . c. 5 . q. 22 . & l. 8 . cap . 5 .
q. 4 . & 5 . Toler . l. 5 . cap . 82 . num . 2 . Gonzalcz
ad reg . mens . glori . 5 . § . 5 . Garcia p. 1 . cap . 5 . num.
3 . & alij antiquiores .

⁴³³ Hoc tenet
dom . existit
n. Tenendum omnino pensionem beneficium
non else . Nam ius non est spirituale perpe-
tuum eo modo , quo per beneficium acqui-
ritur . Quia id ins pensionarij vita finitur , ne-
que in ea datur successores in beneficio ,
quod morte beneficiarij non extinguitur , sed
vacat , vt per alios valeat possideri . Et quia
spiritualitas iuri pensionis & beneficij est di-
versa ; Beneficium enim semper fundatur in
spirituali officio , & ministerio ; at spirituali-
tas pensionis non in officio , sed in persone
qualitate fundatur . Non enim penso con-
cessa in titulum datur ob officium spirituale ,
tamen illius detur obligatio ex lege : sed da-
tur in subsidium , & alimentum vite .

D V B I V M C V I I .

An pensio à Pontifice imposta sine
causa legitima sit valida ?

⁴³⁴ Nomina
suppono .
C Ertam mihi , si Pontifice putavit , legi-
timam causam adesse , cum tamen non
sit nullam else concessionem , quia est contra
Pontificis voluntatem , qui nunquam est pre-
dictus . & Mend . Theol . Mor . Tom . VII .

sumentus velle absque causa beneficia gra-
uare . Azorius part . secund . lib . o . l . au . cap . quinto
quaesit . 3 . Garcia partie prim . cap . 5 . num . 280 . Ag .
quando certo constat , Ponificem libera sua
voluntate ductum , voluisse beneficia gra-
uare , non pensionis imponendo , quæherim , an
penso sit valida ?

⁴³⁵ Valida non est nec obtinens potest retine-
re , quia Pontifex non est Dominus benefi-
ciorum , neque illorum fructuum : alias sine
culpa posset in quemcumque usum de illis
diponere ; sed et illorum administrator , &
dipenator . Cor . 4 . Sic nos existimet homo . &
Ministros Christi , & dispensatores mysteri-
orum Dei . At dipenator , & distributor ius
non habet dispensandi , ac distribuendi , nisi
quatenus usum fuerit ei , cuius est dispensa-
tor . Christus autem Dominus cuius Pontifex
dipenator est , non consentit in distributio-
ne Ecclesiasticorum bonorum , que Ecclesiæ
noctua sit , qualis est pensio beneficis absque
causa imposita : Ergo invalidè Pontifex illam
imponit , & invalidè pensionarius accipit . Sic
Victoria relect . de simon . numero 50 . & 51 .
Aragon . 2 . 2 . quæst . 6 . 3 . a . 2 . Gambarus de officiis
legati . l . 10 . numero 386 . Rodriguez sum . tomo
2 . cap . 21 . Vega parte secund . sum . capite 65 .
cafu 6 . Petri Ledel . parte 2 . sum . 17 . 7 . c . 1 . &
tr . 12 . conclus . 2 . 1 . Tolet . l . 5 . cap . 8 . numero 1 .
Lellins l . 2 . c . 3 . 4 . num . 204 . Valquez opus de
benef . capite 2 . § . 3 . dub . 11 . numero 68 . & alij
plures .

⁴³⁶ Valida quidem est , & licite à pensionario
accipi potest , quia negari non potest Eccle-
siasticorum bonorum dominium penes Eccle-
siam relidere , & consequenter penes Pontifi-
cem tanquam illius Caput & superiorem :
Ergo si Pontifex hæc bona alienet , validè alienat
tam et ipse , & successor renovare id pos-
sint , & debeant . Et quidem esto Pontifex Ec-
clesiasticorum bonorum dominus non fit , sed
folum dipenator , & distributor : si tamen in
ter Clericos illa bona dispenset , valida est talis
dispensatio triam sine causa , quia non est
in substantia contra voluntatem Ecclesie
& Christi : siquidem non est dispensatio ex
extra Ecclesiam ; sed solum in modo & volun-
tate dispensatio est contra Christi , & Eccle-
siæ voluntate . Ita Cordub . l . 1 . qq . q . 2 . 1 . pun . 22 .
Az . p . 2 . l . 8 . c . 5 . q . 8 . Garcia p . 1 . c . 5 . n . 275 . mul-
tos citamus Gigas de pension . q . 6 . a . n . 6 . & q . 10 .
Flam . de resignat . l . 6 . q . 2 . n . 131 . & 155 . Säch .
l . 7 . Decal . c . 29 . n . 97 . Palao 10 . 2 . d . 1 . de benef .
p . 1 . § . 2 . n . 3 .

Probabilis mihi est , pensionem à summo
Præfule sine causa impositam validam else , &
secure à pensionario accipi : illicite tamen else
imposita , & à Pontifice revocari debere , pro-
fesso est illicitam , & renovandam probo ,
quia generale est , quamlibet actionem sine
legitimo fine factam illicitam else . Tum quia
cotta ratione est , bona Ecclesiæ dipenfare ex-
tra fine , ad quæ fuere relicta ; sed fuere relicta
pro bono Ecclesiæ in augmentum fidei , &
divini cultus , ut de se constar . Ergo distributio
que in bonum Ecclesiæ non cadit , qualis est
pensionis impositio sine causa , illicita est , &
renovanda .

D V B I V M C VIII.

Episcopus in illis casibus quibus ei datum est pensionem imponere, potestne eam imponere in Beneficiis, qua sunt iurispatronatus absque patroni consensu?

⁴³⁸
Statut
questionis.

⁴³⁹
Poteſt quidem
dono.

Scundum probabiliorem sententiam (de quo alibi) non potest Episcopus pensionem beneficio imponere, sed solum beneficiario, excepta causa pacis, & concordia. Quæquierim autem, an in illis casibus quibus ei datum est pensionem imponere, possit imponere eam in beneficiis, qua sunt iuris patronatus, sine patroni consensu?
Poteſt quidem, quia nullo iure cauetur, esse necessariam huius iuris patronatus derogationem: & casu, quo necessaria fit, quod non possit Episcopus illam praefare. Verum necessaria non est, quia patrono nullum ex tali pensionis impositione præiudicium videatur accedere, siquidem ei relinquit liberta beneficij præiudicium, scilicet vero beneficij patrono non competunt, nisi in necessitate, quæ cum non immineat, considerabilis non est, & dato, quod imminetur ipse pensionario ester preferendus, utpote qui prius in beneficio ius obtinuit, argum. leg. Potior. Et leg. Qui balneum, &c. Qui potior in pignore habebantur. At conceſſo, aliquod fieri patrono præiudicium pensionis impositione, vnde probabitur, Episcopum carere faciendi tale præiudicium potestate? Sic Gigas quest. 23. Gambar. de offic. legatis, l.6. numer. 6. Lessius l.2. cap. 34. num. 203. Azorius p. 22. l.8. capite septimi. quest. 3. Garcia pars 1. cap. 5. numero 10. pluribus Rotæ decisionibus comprobans. Tschus litt. B. consil. 56. numero 5. & 6. Vgolin. de offic. Episcop. cap. 50. §. 6. n. 2.

⁴⁴⁰
Non potest

Non potest sine consensu patrōni maximē laici. Quia negari non potest, graue fieri præiudicium patrōni granando eum beneficium pensione, etiam ad solam beneficiarij vitam granandum sit. Nam tali granamine posito, beneficium, quod antea appetibile admodum erat, vix est, qui id velit fulcire. At Episcopus hoc præiudicium patrōno nequit inferre, ut quia hoc ius regulariter ex fundatione, & dotatione protenit, & Episcopus ultimis voluntibus prædicante non valer; tum quia hoc ius patrōnū à Pontifice est approbatum, ac confirmatum: & iuri Pontificis concessio Episcopus derogue nequit. Ita R. buf. prax. p. 3. signat. num. 28. & 48. Rochas de iure patron. vers. Honorificum. q. 3. Zschus de benef. & pension. capite 11. nn. 7. v. debet. Barbola p. 3. de potest. Episcop. allegat. 69. numer. 21. Garcia consentit ex parte p. 1. cap. 5. num. 359. quatenus dicit, non posse imponi pensionem, quæ ad successorem transferat, in beneficio, quod est dicere, non posse imponi pensionem beneficio, sed beneficiario.

⁴⁴¹
Cum his
opinor.

Cum his opinor, sciens addidisse quan-

dap García limitationem nempe, nisi magna zedet ecclesiæ vilitas, tum eniat vo-

cato patrono, & renuente poterit Episcopus pensionem imponere. Crediderit autem ratio, vel nunquam adesse posse Ecclesiæ eam necessitatem, vt non possit consensus Pontificis postulari, saltem ut pensio ad factores beneficij extendatur.

D V B I V M C IX

*Validane eft Pension Ecclesiastica
data laico?*

*C*ertum laico concedi posse pensionem temporalem ob ministerium temporale ⁴⁴² Ecclesiæ exhibitum, vel exhibendum: & præmissa sèpè concedi non ab alio, quam à Pontifice, cuius est fructus beneficij à beneficio disun gere, & profanos efficer. At de Ecclesiastica pensione est quæſio, an validæ laico concessa, qui facta concessione clericus effici videtur?

*V*alida est, quia pensio non est beneficium sed ius quoddam temporale à beneficio ipso ⁴⁴³ separatum: Ergo ab illo eo quod laicus Clericus efficiatur, ei potest concedi. Sic Gigas de pension. q. 28. Graf. decif. 3. nu. 8. de præbend. González reg. 8. cancellar. glossa 5. paragrapgo quinto numero 25. & plures relativi à Garcia parte prim. capite quinto numero 7.

*N*on est valida, si pensionarius Clericus non sit. Quia ita habet stylus curia. Et quia ⁴⁴⁴ pensio loco beneficij assignatur, & ideo laico pensionarius tenetur Deiparte Officium recitare. Ita Nanar. confil. 3. de simon. num. 6. Lessius l. 2. cap. 34. num. 203. Azorius p. 22. l.8. capite septimi. quest. 3. Garcia pars 1. cap. 5. numero 10. pluribus Rotæ decisionibus comprobans. Tschus litt. B. consil. 56. numero 5. & 6. Vgolin. de offic. Episcop. cap. 50. §. 6. n. 2.

*H*oc vnicæ tenuendam postquam id Pius V. constit. 71. & Sixtus V. constit. 31. fuit ⁴⁴⁵ declaratum. Igitur abngeo, pensionem Ecclesiasticam esse ius temporale: ius enim spirituale proculdubio est. Quia in statu spirituali fundatur, qualis est Clericatus. Et quia ex Pij V. constitutione Officium spirituale habet annexum.

D V B I V M C X.

*Sufficiente septem annorum aetas, ut quia
Ecclesiastica Pensione donari
valeat?*

*D*ixi, Ecclesiastica pensio, nā profana nullam certam requireat aetatem. De Ecclesiastica igitur quæquierim, nā ad ea fructuaria dum sepiennium sufficiat?

*S*ufficiensane, quia haec aetas sufficit, ad Clericalem consuram recipiendam, quæ ⁴⁴⁷ Sufficiens est dispositio ad pensionem requiri. Capitulum ⁴⁴⁸ Natus, & ibi Glosa, verb. Infans,

Infanti, de tempor. ordin. in 6. Neque obstat Concil. Trident. sessio. secund. cap. sexto praeceptis, nullum ante decimam quartum annum posse beneficium obtinere, quia non videtur, decretum id ad pensionem esse extendendum, siquidem penitus non est beneficium propriè, & in rigore, & correptione urbis vitanda est, quod fieri possit. Cum autem ex iure communii septennium esset sufficiens, ut constat ex Cap. Nullus, & ex Cap. Si eo tempore, & Concilium solutione beneficium fecit me moriam, non est, cur ad pensionem debet extendi. Stephan. Gratian. tom. tertio, discept. forens. cap. 397. numer. 17. Lessius l. secund. cap. 34. dub. 38. num. 203. Zechus de benef. & pension. cap. 21. numer. septim. Riccius pr. ac. decis. 430. numer. secund.

Non sufficit, nec capax & Ecclesiastica pensionis quis ante decimum quartum etatis annum, sicut nec beneficij, quia sic fuit stylus curiae eisdem requirentibus qualitatibus pro obtinente pensionem, ac pro obtinente beneficium. At stylus Curiae legem constitut. Cap. Quam graui, de crim. falsi. Et quia penitus loco beneficij saltem simplicies subtilitatur: At subrogatum qualitates habere debet eius, cuius loco subrogatur: unde incapax beneficij, & pensionis incapax esse censetur. I. a Sanch. l. 1. Decal. cap. 28. num. 36. Sà v. Beneficium, num. 30. Garcia p. 1. c. 5. num. 129. Barbola p. 3. de postf. Episcop. allegat. 60. num. 78.

Probabilis hoc esse censeo. Nam ita Sacra Concilij congregacione declaratae Doctorates citatis restatur. Et quidem, esto Concilium non exprestiter pensionem sub nomine beneficij, illam in supradicto textu comprehendit, cum sit dispositio Conciliaris in favorem Religionis, & in tertium Ecclesiasticarum dignam administrationem constituta: ac proinde extendenda, ut comprehendat pensionem quæ pars beneficij est.

D V B I V M C X I.

An illegitimus sit Clericalis Pensionis capax, absque dispensatione speciali, licet ad Clericatum sit dispensatus?

Capax pensionis est dispensatione ad Clericatum, licet specialiter ad pensionem non dispenseatur, quia haec irregulatitas est comparatione Ordinis, & beneficij, non pensionis. Sic Gambarus lib. sexto de offic. legati, num. 284. Zerola prax. Episcop. parte præd. ver. Ordo, q. 4. Gonzalez glof. 5. q. 5. à numero quarto pluribus Rota decisionibus id probans. Maiol. de illegit. l. c. 10. num. 3.

Illegitimus Clericus quocum dispensatum non est specialiter ad beneficium, incapax est pensionis. Qui iuxta stylum curiae habitudin in dataria, & cancellaria Pontificis Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

incapax beneficij, incapax est pensionis. Ita Lessius l. 2. cap. 34. num. 203. Nauar. conf. 11. n. 2. de temporibus ordina. & conf. 5. de filiis Presbyteror. & conf. 6. 3. num. 5. de simon. Zechus de benef. & pension. c. 11. num. 7. Garcia p. 1. c. 5. num. 119. Sanch. l. 7. de matr. d. 44. num. 9. & l. 1. Decal. 6. 28. n. 36.

Probabilis hoc esse credo. Licet enim prima sententia stando ratione probabilitate non caret, at in executione illegitimum pensionis non dabitur iuxta Curie stylum, nisi fuerit ad beneficium dispensatus.

Probabilis
hoc esse
credo.

D V B I V M C X I I.

An irregularis sit Pensionis accipienda capax?

*S*ic res reservationem pensionis factam excommunicato, vel suspensi nullam Nonnulla esse, quia ob excommunicationem, vel suspensionem incapax beneficij est: Ego & pensionis. Azor. p. 1. l. 8. o. 7. q. 2. generaliter de qualibet Centura loquitur. Quæsternum vero, an idem dicendum sit de irregulari?

Capax non est. Quia irregularis incapax est cuiusvis beneficij cuam simplicis, ergo & Capax non pensionis, quæ beneficij simplicis naturam est. Sapit. Sic Nauar. conf. 6. 3. de simon. n. 5. Flamin. l. 4. de resignat. q. 3. n. 37. Lessius l. 2. cap. 34. n. 203. Vgolin. de irregular. 6. 5. §. 1. n. 3. Zerola p. 2. prax. Episcop. v. Irregular. §. 8. & v. Pension. §. 6. Sayt. de censur. l. 6. c. 2. n. 22. Molina de inf. sr. 3. d. 78. n. 2.

Capax est, quia probabilis admodum sententia est, homicidam voluntarium (et à fortiori quemlibet irregularem) non esse pensionis incapacem, tametsi incapax beneficij sit, uti sacra Concilij Congregatio ad cap. 7. Trident. ses. 14. test. Suario de censur. d. 44. fest. 4. n. 39. Ita hic doctor Sapientissimus. Sà v. Homicidium, n. 20. Garcia p. 1. c. 5. n. 136. Palao 10. 2. d. 1. de benef. pun. 11. §. 3. n. 8.

*Existimo probabiliter sufficiet posse irregulari esse recipienda pensionis capacem. *Hanc eligo* Nam in iis, quæ ex iure politico pendent sententiæ Cardinalium Sacrae Congregationis declarationibus standum. Mihique haec sententia placet.*

D V B I V M C X I I I.

An illegitimus dispensatus ad Beneficium obtinendum, censaatur, ad pensionem dispensatus?

*N*on censetur dispensatus ad pensionem, quia dispensatio est stricti juris: et Non censetur ad pensionem dispensatus ad pensionem, utrius ad pensionem dispensatus ab beneficium non intelligitur ad pensionem dispensatus. Porro in dispensatione non est

H 3 est

90 Theologiae Moralis Lib. LV.

est validum argumentum de maiori ad ministras, pari vel simili, ut probat textus in Capitulo 10. de translat. Praefat. vbi concessa facultas aliqui, ut ad Ecclesiam maiorem transeat, non extenditur ad Ecclesiam minorem, vel aequalem. Et ergo dispensatio ad beneficium, etli maior sit, ad pensionem non extenditur. Sic Gigas 18. & 19. Mandos. de aliata minori, g. 2. 3. num. 2. Rebus tit. de dispensatis. ad plura, n. 65.

458 Dispensatus absolutè ad beneficium, censetur dispensatus ad pensionem, quia per talēm dispensationē collitur inhabilitatis fundamentum; inhabilitas autem ad pensionē inhabilitans beneficium, non.

458 D. Irenatus absolute ad beneficium, censetur dispensatus ad pensionem, quia per tandem dispensationem collitur inhabilitas fundamentalis; inhabilitas autem ad pensionem in inhabilitate ad beneficium fundabatur, eo quod iuxta Curie stylum inhabilis ad beneficium est inhabilis ad pensionem: Ergo soluta per dispensationem inhabilitate ad beneficium, collitum ad pensionem inhabilitas. Ita Azorius parte secunda l. 8. capite 7. q. 6. ¶ 8. Garcia p. 1. t. 5. n. 150.

419. Hoc verius esse crediderim, modo dispensatio verius fatio ad beneficium fuerit absoluta. Nam si esse posse, ad facta esset ad ynum tantum beneficium de dicta quadam terminata, cum dispensatio illo accepto finitur, (vti probat Garcia numero 153.) Non poterit pensionem obtinere. Imo, si tale beneficium renuncier, existimatim, non posse ex via prioris dispensationis pensionem in illo habere. Quia pessimo non est pars beneficij, sed inquit quoddam à beneficio separata. Unde sub dispensatione concessa obtinendi illud beneficium, non potest comprehendendi potestas obtinendi in illo pensione. Mecum Garcia citata n. 156.

DV BIVM CXIV

An dispensatus ab Episcopo ad beneficium absolute, possit quacumque pensionem obtinere?

460 Non poterit quamcumque pensionem
Non poterit. Nobtinere, sed eam solimodo, quam pos-
test Episcopus imponere. Quia pro sola
illa videtur dispensatio extendi. Sic Quinta
nadeus Ecclesiast. l.c. 6. num. 6. Zechus
de pensione c. 11. num. 9. Gigas de pensione q. 17.
Azorius parte secunda l. 8. cap. septim. quast.
6. & 8.

*Potest quidem: Sic dispensatus, quantumcumque pensionem ab
poterit obtinere, quia per dispensationem abs-
olutè datum ad beneficium, sublatum est
fundamentum inabilitatis ad pensionem.
Hec enim ad pensionem inabilitas ex inha-
bilitate ad beneficium nascitur. Igitur cessat
hac inabilitas quomodocumque cesset, cel-
sat ad pensionem inabilitas. Ita Garcia p. 1
c. s. n. 159. & alij.*

462 Probabilis hoc esse reor. Neque enim ob-
stat. Episcopum non posse ex qualibet causa
^{Hoc verius,} pensionem imponere quominus dispensans
ad beneficium: non censeatur dispensare ad
pensionem, quam ipse nequit impone-
re; quia haec est dispensatio indirecta, & con-
sequens priorem dispensationem.

D V B I V M C X V.

Si tempora successu minuantur centum
pro Rectore, & mille pro Episco-
po, quae libera debent manere,
pensione soluta: tenetur bene-
ficiarius integrum soluere pensionem,
si tempore reservationis, & gratia
integra centum pro Rectore, &
mille pro Episcopo remanebant:

Tenetur integrum solnere pensionem, 463
quia gratia Pontificis non debet a futu- Tenuerit.
ro cunctu pendere, qui singulis annis Tegram ad.
variationem recipere potest: sed ex tempore tute.
data est regulanda: Ergo diminutio successi
temporis contingens non potest obstat fa-
ctae reservationi pensionis. Sic Garcia p. i. cap.
5. num. 398. Quam doctrinam adeo extedit,
vt alferat, non posse beneficiariorum petre pe-
nionis reductionem, si ex funeralibus, inge-
tu Ecclesie, aliquique emolumentis contingenti-
bus conguam haber, tamen si hac congrua
centum in Restore, & mille in Episcopo non
attingat.

Non tenetur pensionem solvere integrum, quia centum illa pro Rectore, & Non tenetur mille pro Episcopo assignata ad sustentatio-^{nem}.
nem Parochi & Episcopi ex quo ad hunc effectum necessaria sunt luculenta tempora,
ac tempore gratia. Ergo Ita Rota in una Zamorens. execut. decimar. 2. Maij. an. 1591. coram D. Seraphino, Castro Palacio 2. d. i. de benef. pum. 1. §. 4. n. 5.

Ego crediderim probabilius, illa centum, vel mille ducata, quæ deducatur pensione remanente debent, non eis aliter computanda successu temporis, quam in principio computabantur: & cum in principio computarentur ex fructibus certis beneficij, successu temporis sic debent computari. Profecto gratia Pontificis quoad praesentem valorem non pender a futuro eventu, sed a conditione, cum de presenti constare posset, remanente certum pro Rectore, & mille pro episcopo. At quoad eius durationem & confermentationem illa gratia penderet ex eventu futuro. Quia annectitur praefata conditioni, ut remanent centum pro Rectore, ac mille pro Episcopo. Quia conditione deficiente pensio saltem pro illa parte non subsistit.

DV B I V M CXVI.

Si Beneficiarius qui pensionis consenserit, intendit ab ente soluendi Pensionem se excusare, quia non sibi remanent centum libera: ipsine competit, onus id probandi?

Non competit Beneficiario organis id pro-
bandi, sed pensionario, quia bene-
ficiarius habet suam intentionem fun-
dam. Non com-
petit bene-
dam.

Sect. II. de Beneficio Dubia. 91

faciari, sed datam, ne beneficium sibi collatum grauerit pensiona. plusquam par est, & pensionario conceditur penso duummodo beneficium illam valeat sustinere. Ergo quoniam hie probet, beneficium illam sustinere posse, ei non debetur; conditionaliter enim dispositio non habet effectum, nisi puris causa conditione. Neque obstat, Beneficiarum in pensione consensisse. Quia semper censetur consentire sub conditione, quod beneficium illam capere possit. Sic Rota in quadam Salmantina, casu 2. & 3. apud Farinac. tom. 1. nouis. decisi. 547.

467 Competit beneficiario onus probandi, beneficium capere non posse pensionem, & non pensionario; alias non potest ab illius solutione excusari. Quia Pontifex pensionem beneficio imponens, & beneficiarius ei consentiens presumuntur, actum facete iuri conformem: Ergo presumuntur eam pensionem imponere, quam beneficium attenta iuris dispositione capere valet. Ergo pro valore pensionis stat prae sumptio. Ergo qui illam impugnare velit, debet probare presumptionem falli. Ita Castro Palao tom. secundo d. 1. de benef. punto 11. paragrapho quart. numero 10.

468 Hac mihi placet doctrina. Cui non obstat re reor, concessam fusse pensionem sub conditione, quod beneficium illam valerer sustinere, ut dicamus, pensionarium obligatum esse probare contari. Quia ex ipso, quo beneficiarius coletur, & ex eius voluntate littera fuere expedite, probatum habet pensionarius beneficium pensione sustinere posse dicamus auctum à Pontifice vanum, & inutile fieri. Non enim illa conditio, Dūmodo censū remaneant pro Reatore. Suspendit pensionis collationem quoniam à pensionario probatur. Alias nullus pensionaris exigere posset pensionem, quoniam probaret, eam à beneficio posse sustineri: quod est contra communem stylum, & praxim, quae quidam à punto collationis supponit, beneficium illam posse sustinere, pricipue consensu beneficiarij accepte.

D V B I V M C X V I I .

Cum de Beneficiarij consensu penso imponenda sit: Beneficio vacante constitutus est, Beneficij defensor, qui loco beneficiary futuri Pensioni consentiat?

469 Nominalia suppono. Ceterum mihi, Beneficiarij requiri consensum pro forma: esseque innalidam pensionem, quoties de beneficiarij consensu non constat. Quia non presumuntur Pontifex velle pensionem imponere aliter, quam ipse imponendam prescripsit. Et autem à pontifice prescriptum, ut nulla penso imponatur nisi de consensu illius Beneficiarij, qui pensionem solvere debet: qui si fuerit in Curia personaliter, praestet consensum, & solitum iuramentum; si minus per procuratorem, ad id specialiter constitutum. Reg.

470 alijs 43. Cancellar. Ergo absque huiusmodi consensu vel illius expressa derogatione, nulla est pensionis impositio. Ergo Beneficiarij consensus pro forma habetur. Azorius parte secund. leg. octavo cap. 8. quarto sexto. Hinc fit Episcopum, & legatum in iis casibus, in quibus pensiones imponere valent, nequaquam eas posse imponere absque consensu illius, qui soluere eas debet. Quia nequeunt praetato iuri derogare. Garcia parte prim. capite quinto numer. 320. Iam require, an si vacante beneficio penso imponatur, constitutus sit defensor aliquis beneficij, qui in pensionem loco beneficiae consenserat?

Non est constitutus in pensione Ecclesiastica. Quia assignare Beneficij defensorum Non est estrequitum pro rerum Ecclesiarum alienatio. coſtituēdīna
ne: At referatio pensionis Ecclesiasticae, non defensor.
est alienatio. Ergo non est constitutus defensor beneficij. Sic Garcia p. 1. capite quinto numero 320. Addens pro defensione pensionis profane esse assignandum. Quia reseratio pensionis huiusce alienatio est.

Constitutus est defensor beneficij, qui loco Beneficiarij pensioni Ecclesiasticae Consenserat, qui ex eo non sit penso proprio dies est. alienio, eviisque naturam imitatur. Et quia aliquis est obligandus ad pensionis solutionem, qui non potest esse alius, nisi qui fuerit beneficij defensor, ac fructuum eius: Ergo ex illius consensu penso est imponenda iuxta prefatam Regulam Canceller. Ita Ferdinand. de Castro tom. secund. d. 1. de benef. punto 11. paragrapho quinto numero secundo.

Hanc sententiam amississimi Doctoris probabiliori esse crediderim. Quia Reg. illa Probabiliter Cancel. absoluēt haber, ut aliquis consensu hec esse illius, qui soluere debet pensionem nulla credo. tenus littera pensionis expediantur. Ergo supponit semper debere adesse aliquem obligatum ad pensionis solutionem, & ex illius consensu litteras expediri. Neque Regula distinguiri, an penso imponatur in beneficio vacante, an non vacans ea grauerit.

D V B I V M C X V I I I .

Si beneficio resignato Pensionem imponas, credens liberum esse, validane est Pensionis impositio?

Si bona fide quis eredat, beneficium 473 Salia pensione grauatum non esse, Valida erit, cum tamen grauatum alia sit, secunda pensionis impositio valida erit; quia capax est, (ut suppono) beneficii vtriusque, & bona illa fides firmat actionem. Sic nomilli Doctores, quos preffo nomine memorat Palao t. 2. d. 1. de benef. punt. 11. §. 3. n. 6.

Secunda pensionis impositio non erit valida quia si sciret Pontifex, beneficium illud 474 non erit grauatum esse pensione, forte pensioni denuo imposita, non consentiret. Ita Palao ibid. valida.

92 Theologiæ Moralis Lib. LV.

Gambatus de offic.legati l.6. n.126. Azorius p.2.1.8.c.9.q.3.

⁴⁷⁵ Probabilis hoc esse existimo. Nam iuxta Curiæ stylum Pontifex vel pensionem secundam non admitteret, maxime in tanta quantitate: vel saltem difficillime consentiret. Ergo presumendum est, ex errore præbere contentum, ac proinde eam impositionem esse nullam.

CAP V T XVI.

*Circa Beneficiarij, & Penso-
nary in Pensionis materia
obligationem.*

D V B I V M C X I X .

*Cum de Pensione est facienda mentio,
debetne eius valorem ex-
primere?*

⁴⁷⁶ **D**ebes quidem, quia in Reg. Cancell. de Dexprimendo valore beneficiorum, dicitur, d.m. exprimendum esse valorem aliorum quorumcumque beneficiorum: sed sub dictione generali cuiuscumque beneficij pensione intelligitur, ut multis allegatis, docet Sanchez l.2. Decal. num. 2.3. & 9. Certè eadem ratio videotur eis de pensione, ac de beneficio: cum loco beneficij succedat. Sic Garcia p.1. cap. 5. num. 101.

⁴⁷⁷ **N**on debes necessario valorem pensionis exprimere, excepto casu quo in beneficio pensione grauata nouam pensionem veilles constitutere, qui præfata R. g. Cancell. exprese loquitur de imprestatore beneficiorum: ergo non est extendenda ad pensionem imprestatorem. Verum si illa Regula extenderetur ad pensionem, in cuiuscumque imprestacione efficeretur mentio facienda de pensione, & eius valorem: sicut facienda est in imprestacione cuiuscumque beneficij: sed, ut ipse Garcia tenet, in imprestacione pensionis onerata non est necessario facienda mentio de obtentis: ergo signum est supradictum Regulam ad pensiones non extendi. Ita Gigas de pensio. q. 67. concl. 6. Rota in una Abulensis beneficij de Molistran. 30. Octobris 1595. quam decisionem referte Garcia p.11.6.3 n.299.

⁴⁷⁸ **V**erior haec mihi opinio. Et si enim aliquando sub dictione quorūcumque beneficiorum pensiones veniunt: minime obstat, quia hoc est in materia fauorabilis, non in odiofia; & casu quo abunde non limitetur, vt in presenti, limitatur ex dictione aliorum quae similia replicat, non dissimilia, & impropria, quales sunt pensiones comparatione beneficiorum ex leg. si fugitiui. juncta Glos. fin. communiter approbata. C. de servis fugitiuis. Dixi. Excepto casu, quo in beneficio pensione grauata veilles nouam pensionem constituere. Quia tunc valor pensionis est exprimendus, ne continget beneficium ultra vires gravari.

D V B I V M C X X .

*Succedens in beneficio grauato pensione
tenetur solvere Pensionem decu-
sam antecessoris tempore non solu-
tam?*

GET TVM est, Beneficiarium sub gravi culpa teneri pensionem sub beneficio impositam soluere, qui successor est portio extracta à beneficio pensionario applicata: & in litteris pensionis sub gravissima excommunicationis ipso facto incurriende poena, & priuationis beneficij. Solatio eius impetratur, quod verum est non solùm de Beneficiario primo consentiente pensione, sed de quocumque illius successore. Vnde beneficio vacante Ecclesia fructus percipiens, tenetur pensionem soluere. Dubito tamen, an succedens in beneficio pensionem grauata, teneatur soluere pensionem decusam temporis antecessoris non solutam.

Non tenetur, qui successor in beneficio nullos fructus illius temporis percepit, neque *Nomina* habet beneficium ab antecessore, sed à Pontifice. Cur ergo obligandus est ad pensionis solutionem. Cetera pensione fructibus illo tempore perceptis erat annexa, eaque de causa beneficiarius illos percipiens, conuenient poterat: ergo non successor in beneficio. Sic Seccalibp. de pension. q. 1. Gambatus de offic.lega. l.6. q. 1.1. n.41.

Tenetur quidem, quia æquum non est, pensionarium priuati iure sibi debito: & successor in beneficio suscipit onus beneficij quidem annuum, & consequenter suscipit pensionis solvenda obligationem. Neque valet dicere, pensionem esse onus beneficij non vt cumque, sed pro illis fructibus, qui tempore decurso pensionis fuerit percepti, quia pension non annuitur determinate his, vel illis fructibus: sed quibuscumque fructibus beneficij; dum soluta non est. Ita Gigas de pensio. q. 39. Azor. p.2.1.8.6.8. q. 14. Garcia p.1.4.5. & *Nomina*. 191.

Ceterum mea ex horum mente resolutio est, si Beneficiarius, vel eius heres conuenit *Anterior*, possunt pro pensionis decusa solutionem, esse resolutio, conueniendos priusquam successor conueniat, quia illi sunt directè obligati, maxime si fructus aliquos beneficij retinent: tunc enim hypothecaria actione conuenit queant. Neque æquum est, ante horum exercitio- nem ad successorem decurrere, qui nullos fructus beneficij percepit, & solum videtur obligatus

ESCOR
Theos: Mor
Tom: V. VI. V
E. L. V
C

Sect. II. De Beneficio Dubia: 93

obligatus ad solutionem in subsidium: ut pluribus Roi et decisionibus comprobatur *Cat. a parte prius cap. 5. num. 199.* Attamen facta executione beneficiarij, vel hæreditis, afferre posse pensionarium pro solutione pensionis ad successorem beneficij recurrere. Constat id in beneficiario consumente uno anno fructus integrorum beneficij, & pensionem non solvente, quia ex fructibus aliorum annorum solvere debet, qui quidem fructus loco fructuum illius anni subrogantur. Haud aliter in præalentibus, fructus beneficii collecti tempore antecessoris obligati sunt pensionis solutioni. At quia non extant, subrogantur eorum loco fructus reliquorum annorum ex eodem beneficio percepti.

DVBIVM CXXI.

Si Beneficiarius nullos fructus, vel diminutus collegit causa aliquo fortuito belli, inundationis, vel sterilitatis: potestne pensionem imminnere, vel non solvere?

⁴⁸³ *Nipotest.* **M**inime potest, quia pensio non est annexa determinate fructibus beneficii cuiuslibet anni, alias neque successor beneficij obligabitur solvere pensiones decuras antecessoris tempore: neque beneficiarius, qui iuxta aliquarum Ecclesiastiarum consuetudinem nullos fructus primo anno percipit, teneretur pensionem soluere: quod est contra communem stylum: ergo quod uno vel altero anno fructus non colligantur, haud se ille excusat potest a solutione, si anni reliquis sufficiens fructus colligit. Ceterè si multiplicatio fructibus pensio non augetur, ergo neque ipsis immunitus debet imminnere. *Sic Gigas de pension. qu. 88. num. 5.*

⁴⁸⁴ *Potest quia.* **P**otest quidem, quia sub illa conditione constituta censetur pensio. Et quia annua pensio est onus reale fructibus anni annuum annexum, & perenni principali, perire debet accessoriū, in quo fundatur. Secus vero est cum fructus colligantur: tunc enim Ecclesia maner obligata ad pensionis solutionem cui obligacioni si beneficiarius fructus consumens non satisficerit, successor in beneficio tenebit satisfacere. *Ita Palao p. 2. d. 1. de benef. pun. 11. § 6. n. 10.*

⁴⁸⁵ *Anterioris refutatio.* **E**go autem iuxta Doctoris huius intentem affirmo, si fructus non sint adeo immuniti, quin in beneficio parochiali, v.g. Rectori remaneant centum, lotta pensione: & in aliis beneficiis quantitas, que iuxta literas Pontificias remanere debet: beneficium, excusat non posse a pensionis solutione, quia illud diminutio fructuum pensionis impositioni non obstat. At si fructus immunitur, ut nullus, vel in quantitate minori, quam exire debetur, soluta pensione, remaneant: crediderim, illum posse pensionem diminuere pro quantitate ei debita, vel in solutam reliquere. Motu tamen Ordinarii, auctoritate hanc dimi-

nutionem pensionis, vel illius negationem fieri debere, & non propria auctoritate, quia non est ita certum, collectione fructuum aliorum annorum non computari huius anni immunitonem: & consequenter non est certum, beneficiarium excusat esse ab integra pensionis solutione: ergo in casu dubio non debet propria auctoritate doceri, & pensionarium iure certo acquisito priuare.

DVBIVM CXXII.

Ab Antonio Beneficiario anticipatis solutionibus pensionem trium sequentium annorum recipisti, & pensionem in Petrum transferas ex potestate Pontificia, quam habes transferendi: Petrus ne potest, ab Antonio beneficiario pensionis solutionem exigere?

Non potest, quia nullum ius transflustisti ⁴⁸⁶ in Petrum, nisi quod possidebas: subrogatur enim tui loco. At tu ob anticipatas solutiones potestate carebas exigendi pensionem à beneficiario illis annis sequentibus: ergo Petrus hac carere debet potestate; subrogatus enim naturam, & conditionem fortuiti eius, in cuius locum subrogatur. *leg. Filia sua. §. Titia. ss. de condit. & demonstrat. §. Euerat, init. de action. Gonzalez exornante glof. 5. §. 9. n. 99. Sic Gigas de pension. qu. 88. num. 5.*

Potest equidem, quia tu non transfers in ⁴⁸⁷ Petrum pensionem, quam habes, sed tua pensione extinta, nouam Petrus obtinet similem *equidem.* prorsus ei, quam tu obtinebas. Non enim in pensionibus datur vacatio, sed extinctio: ergo iunctu tibi facta non potest beneficiarium ab onere solvendi Petro haam pensionem relevar. Sibi enim imputare debet, quod anticipate soluit. Ita Azor. p. 2. l. 3. 6. 13. q. 5.

Hoc teneo, & confirmo exemplo Praelati locantis fructus alicuius praedij & recipientis *Nocten.* pensionem anticipatam aliquorum annorum: qui si interim relabitur, non relabitur locatarius à solvenda pensione successori, tametsi iam antecessori soluisset.

DVBIVM CXXIII.

An pensionarius agere possit hypothecaria actione sive aduersus Beneficiarium sive aduersus heredem: id est, aduersus quemcumque Beneficiary grauati possessorum?

Non potest, quia non videntur fructus ⁴⁸⁹ beneficij tacita hypotheca pensionario obligari. Et quia pensio sive constituitur non in alimentum pensionari, sed in remuneracionem ob servititia Ecclesie facta, vel ob resignationem beneficij posselli, autem sive ad illud:

Theologiæ Moralis Lib LV.

illud. Et quia pensio est portio separata à beneficio fructibus: ergo fructus beneficii nō possumunt solutioni pensionis hypothecari. Sic Paulus Cœlestis. conf. 33. & vol. 1. Felic. cap. Ad audiencem. 2. de rescript.

⁴⁰⁰ Potest quidem, quia pensio imponitur super beneficii fructus, ita ut ex eis solvenda sit. At quoque certe rei onus imponitur, illa res censentur tacita hypotheca obligata pro illo onere. leg. Codicillus, §. instituo, ff. de legat. 2. & notavit Bartol. ad leg. Lucius ff. de alimento. & cibar. legat. & leg. Fundum. ff. de legat. 2. Ita Gigas de pension. q. 5. à n. 17. Azor. p. 2. l. 8. c. 13. q. 1. Ludou. Roman. conf. 338.

⁴⁰¹ Vero rem hanc sententiam esse putarim. Hoc verius Non enim obstat, pensionem non esse aliud credo. mentum, quo minus fructus beneficii eius solutioni non hypothecentur; sufficit namque, quod super illi fuerit constituta. Neque valet dicere, quod sit portio a beneficii fructibus detraheatur: quia esto ab illis separata sit, est tamen ex illi solvenda. Dicitur autem separata; quia altera a beneficiario separatur, & applicatur.

D V B I V M C X X I V .

An pœnas, que beneficiario non soluenti pensionem preffixo tempore impo-nuntur, incurrit eo ipso quo pensionem non soluit?

⁴⁰² Status quo- Duplici pœna beneficiarius cogitur ad pensionem tempore preffixo soluendam: nempe excommunicatione, & priuatione beneficii, & cum potestate concessa pensionario regredendi, vel accedendi ad ipsum. Quæ fieri verò, an haec pœna à beneficiario incurrit eo ipso, quo pensionem tempore preffixo non soluit.

⁴⁰³ Incurrit eo ipso. Incurrit eo ipso quo non soluit preffixo tempore, quia Pontifex ait: Volentes, & eadem autoritate statuentes, quod ille vel qui-cumque alias successor, qui in dictis festiuitatibus (Natalis Domini, & S. Ioannis Baptista) vel saltem intra triginta horas illarum singulis immediate sequentes pensionem prædictam per eum tunc debitam non perfolveret cum effectu, lapsis diebus eisdem, sententiam excommunicationis incurrit. Ergo transacto termino absque villa alia declaratio, contrahit ille excommunicationem. Sic Azor. p. 2. l. 8. cap. 9. q. 5.

⁴⁰⁴ Non eo ipso. Non incurrit eo ipso, quo non soluit preffixo illo tempore, sed cum pensionarius declarauerit, se ita velle, quia cum in eius favorem lata sit illa excommunicatione, & priuatione beneficii eius voluntati attemperatur. Ita Nauar. sum cap. 23. num. 103. Cassiodor. decis. 2. 34. de locato, & dec. 2. de pensione. Philiar. de offic. sacerdoti. p. 1. l. 3. c. 7. Garcia p. 1. c. 5. p. 58. 1. Suauit. 5. de censur. d. 20. sect. 2. n. 10. Tolet. l. 1. c. 9. & alij.

⁴⁰⁵ A illis sententia. Existimo, dum pensionarius talém voluntatem non exprimit, censeri esse permittiam dilationis & receptionis stylo, ac consuetudine. Hæc autem declaratio voluntatis pensionarii

intendentis, vt beneficiarius non solvens excommunicatione ligetur, debet esse iuridica, & ei solemnis notificatione facta, atque adeo a iudice procedente, quia ita fera stylus, Suario, Garcia, Cassiodoro, & Nanaro atestantibus. Neque sufficiat fieri per procuratorem absque speciali mandato. Hoc tamen pensionari pro solutione pensionis hanc declaracionem facere non potest, quia potest declarandi non transit ad hæredes, sed vita pensionis finitur. Gonzalez glos. 56. num. 53. citat. Cassiodoro dec. 2. de pens. n. 6.

D V B I V M C X X V .

Declaratio pensionarij circa excommuni-cationem à beneficiario incurren-dam, potestne fieri, quin executione reali, vel personali prius compellatur? Beneficiarius soluere?

⁴⁰⁶ Non potest fieri pensionarij declaratio. Non potest ante realem, vel personalem executionem fieri, nem, quia Tridentinum. s. 25. cap. 3. executionem excommunicationem imponi nisi in ^{nem} subsidium praedictæ executionis, & quando alter effectus nequit obtineri. Itaque inhibetur prescribita forma, qui non seruata nulla est censuræ impositio. Sie Franc. Leo thsau for Eccles. p. 3. cap. 3. 8. num. 22. Sayt. de censur. l. 1. cap. 9. num. 3. Lazarus de monitorialib. scti. 4. quæst. 8. num. 7. Rota apud Garciam p. 1. c. 6. num. 587.

Fieri potest, quia est excommunicatione illa Fieri potest, lata quasi per legem, & ex censuræ beneficiarij; cum solutioni pensionis sub illius censuræ pœna confundit: neque tunc præcauit, executionem realem esse prius faciendam. Ergo absque illa excommunicatione, & declarati potest. Ita Garcia p. 1. cap. 5. num. 587. also-rans, sic Sacram Congregationem declarasse.

⁴⁰⁷ Verum hoc unice esse reor ex stylo ac præcisus recepta. Ut autem dilucidius appa-reat clausulam. Sacra Congregationis accipit: ^{Verum hu-} quando litteris Apostolicis datur facultas ex-effe reor. communicandi morosum in solutione pensionis, non tenetur executor in foranda sententia ex-communicationis, servare decretum Tridentinum s. 25. c. 3. nec hiusmodi facultas censuræ data in subsidio.

D V B I V M C X X VI .

Excusaturne Beneficiarius non soluens Pensionem ab excommunicatione im-currenda, aliusque pœna, si cedat bonis, assignata sibi congrua susten-tatione iuxta statutum in Ca. Odoar-dus?

⁴⁰⁸ Non excusatur, quia licet in eo Odoar-dus, de solutionib. id præteribi videatur. Non excu-

Sect. II. de Beneficio Dubia.

95

fatu
in litteris pensionis beneficiarius cessit huius
capitis beneficio. Et quia pensio ante omnia
deducenda est ex beneficio fructibus. Sic
Conarr. I. secund. var. cap. prim. numero
tertio Gutier. de iuram confirmat. p. prim. c. 17.
n. 31. Garcia p. 1. c. 5 n. 236.

*Exclusum profecto, si aliquis grani iactura
sui status, &c dignitatis Clericorum, pensionem
soluerit non potest, praelumi enim nequit
hunc naturali, & stricta obligationi cessisse:
est namque inique celsio. Ita Suar. com. 5.
de censur. d. 2. f. 2. n. 13.*

*Auctor
refutatio
nem.*
Placet Suastrj sententia. Addiderim vero,
si cum aliqua leni diminutione status potest
ille solutionem getere, debere procul dubio.
Et in hoc sensu intelligendum est, illum Be-
neficio *capit. Odoardus renunciare*, quapropter
esto Ordinarius nequeat, facta tali re-
nunciatione admittere bonorum cessionem,
& congiuam sustentationem beneficiario al-
signare: at potest ad auditorem Cameræ ac-
cedere, vt illam admittat, qui quidem eam
admittere debet, non obstante renunciatione,
& ei signare sustentationem magis strictam,
quam regulariter aliis non renunciantibus
capit. Odoardus assignatur. Suastrj mecum.
Adicit autem, si impetus a Pontifice diplo-
ma, vt beneficio dicti *capit. Odoardus* ut possi-
st, prot' de iure conceditur, debere in retri-
pto apponi clausulam derogatoriam cuius-
cumque obligationis cameralis, alias nullius
effectus esse.

D V B I V M C X X V I I .

*An possit pensionarius de fructibus per-
ceptu libere testari?*

*Cora sup-
pno.*
Certum est, priuata & præcipuum pen-
sionarij obligationem esse Officium
parvum B. Virginis rectitare. Deinde contri-
buere ad subsidium & excusatum, ad deci-
mam Papalem & collectionem, ad seminarij
contributionem, ad reparacionem Ecclesiarum,
aliaque onera beneficij imposita, quia cum
pensio ex fructibus beneficij debeatur, &
omnis hæc onera beneficiorum annexantur
fructibus, consequens est, vt pensio etiam
annexa sit. Ab hac vero obligatione exci-
pitur pensio ex gratia Pontificis ab iis one-
ribus libera; solet enim Pontifex sic pensio-
nem alieni concedere, quæstio autem est, an
ultra præfatas obligationes, de iure communi
habeat pensionarius, de fructibus pensionis
non posse testari.

Tessari
non potest
de pensione
fructu.
Tessari non potest de pensionis fructibus,
sicut Beneficiarius nequit de fructibus bene-
ficij, quia cum pensio sit quedam portio ex
fructibus Beneficij detracta, eisdem regulis
metiri debet. Sic Conarr. de redditib. questione,
prima nonito 32. numero secundo & tertio de
spolis oclano numero oclano. Sarmiento de
reditib. p. tercia capite. quinto numero septimo
Redon. de spolis Ecclesiast. §. ex his, & de
rebus Ecclesiast. Rub. 33. qn. 1. Molina t. 1. tract. 2.
§. 145. Garcia p. 1. c. 5 n. 161.

Potest de pensionis fructibus libere testari, 504
quia solum beneficiariis videtur hec obliga- *Potest*
tio imposta, & non pro omnibus eorum *fructu*
bonis, sed pro illi tantum, qua ratione ac
iure Ecclesie acquirentur. Solum enim haec
sunt, qua in Ecclesiæ vsum converti debent,
vel successori in Beneficio refernari. *capitu-*
lum vos, de offic. Ordinar. capit. P. a senti- co-
dem tit. in sexto. At pensionarius neque est
Beneficiarius, neque fructus percipit iure Ec-
clesie: sed iure renunciationis, gratitudinis,
aut similis, sibi in almentum, & subsidiu
vita concessos: ergo potest de illis liberi
disponere. Ita Gigas questione 52. Conar. *capit.*
cum. in officiis de testam numer. sexto Menoch.
de arbitrio. cap. 172. numero oclano. Quinta-
nuduena 1. secundo Ecclesiast. numero
septimo Burfat. conf. 178. numero 27. & seq.
Zerola praxi Episcop. p. secunda v. *Pensiona-*
rins. §. 25.

Profecto dubius haesit, quam sententiam 505
eligerent legens Azorij mei p. secund. I. oclano *Pherius*
capit. tertio question. oclano & 16. distinctio questionis
nem. Ait enim, spectato iure communi, pen-*sionarium* libere disponere posse de pen-*secondan*
nis fructibus, neque sub spolio clericorum *defendens*
continet, quia esto sint fructus ex Bene- *sententiam*
ficio: sunt tamen a Beneficio separati, &
pensionario applicati, non iure Ecclesie sed
alio titulo. At spectatis constitutionibus Pon-
tificis Pauli III. Iulij III. & Pij V. nequa-
quam pensionarium posse de illis pro libito
disponere: sed dum vinit, debere redditum
sustentationis in viis pios expendere: & in
mortu non posse de ipsis testari, sed Cameræ
Apostolicæ esse applicatos. Cæterum re at-
tentè perspecta, secundæ sententiae omnino
adhæreo, quia constitutiones Pauli & Iulij
prefatae non loquuntur de fructibus pensionis,
sed de acquisitiis per Beneficiarium titu-
lo negotiationis, vel alio modo contra Sacros
Canones. Constitutio vero Pij nil aliud gerit,
quam exceptionem ponere aliquorum bo-
norum, nec sub spolio Cameræ Apostolicæ
debito comprehendantur. Et licet subdat Pon-
tifex redditus, ac prouentus beneficij & pen-
sionis excludentes valorem 30. ducatorum
sabdi: non inde infertur redditus, ac pro-
uentus beneficij & pensionis excedentes va-
lorem 30. ducatorum comprehenduntur, sed so-
lum infertur id relinquiri iuriis communis dis-
positioni. At cum ex iure communi solum
constet, redditus, & prouentus Beneficij sub
Clericorum spolio comprehenduntur: sit plane
redditus ac prouentus pensionis liberos esse ab
huiusmodi onere: ac proinde posse pensionari
de fructibus pensionis, dum vinit, &
in obitu disponere, neque sub spolio
Cameræ Apostolicæ conti-
neri, tam iure antiquo,
quam novo
spectato.
**

CAPYT

96 Theologiæ Moralis Lib. LV.

CAPUT XVII.

Circa translationem ac extincionem Pensionis.

D V B I V M C XXVIII.

An Pensio translatata eadem sit in translatariorum ac erat in transferente?

506
Eadem est.

Penso (quæ quidem ex usu ac n° 506
tempore Romanae Curia transferuntur) eadem est per translationem in eos, ad quem transfertur, ac erat in illo, qui transfutus, quia transferens pensionem cedit iuri, quod habet, ut in translatorio sit: ergo non est aliud ius in translatorio ab eo, quod erat in transferente. Alias non est translatio, sed noua pensionis constitutio. Sic Svar. tom. 3. l. 4. cap. 33. num. 6. Rota in vna Carpen. pens. 29. Maij 1602. & in alia Segobieni 20. Maij. 1598. relatis à Garcia p. 1. c. 5. num. 256.

507
Non est ea- dem, sed nova.

Non est eadem, sed per translationem nova pensio constituitur, & extinguitur antiqua, quia in pensionibus non datur vacatio, non enim sunt iura realia, & perpetua, sed temporalia, & personalia; vnde mutatis personis, ipsa iura mutantur. Alias si idem ius in translatorio esset, ac erat in transferente, hoc obvenire, ius translatorio deperiret, quia transferens solum habebat ius pensionis pro sua vita, & confequeretur non posset ultra vitam propriam ius translatorio concedere. Ergo per translationem non transfertur ius idem, sed aliud in conditionibus simile. Et ob hanc similitudinem dicitur, fieri eiusdem pensionis translationem, licet pensio translatata sit distincta. Ita Gegas de pens. quest. 74. num. 1. & 9. 8. num. 3. Azorius p. 2. l. 8. cap. 10. qu. 5. Gratian. discept. forens. cap. 113. num. 77. Garcia p. 1. cap. 5. num. 255. Flamin. 1. 6. de resignat. q. 4. num. 7.

508
Ferius hoc.

Veriorem hanc doctrinam esse crediderim, concedens quidem, pensionarium cedere iuri, quod habet, ut in translatorio residat alius ius simile, non vero idem quod ille habebat.

D V B I V M C XXIX.

An Filius illegitimus capax sit, ut in eum a patre Pensio transferatur?

509
Capax non est.

Capax non est, quia successio in beneficio a iure reprobatur, præcipue à Clemente VII. anno 530. in constitut. quæ in ordine est 36. ibi enim prohibetur filii illegiti-

gitimus beneficium quocunque patris habere: ergo prohibetur succedere in pensionibus, quæ loco beneficij succedunt, & sub hac prohibitione fauoribili debent comprehendendi. Sic Mandol. tract. de resignatura grar. Garcia p. 7. c. 3. n. 36.

Capax est, potestque pater pensionarius habens facultatem pensionem transferendi, Ep. cap. 510
eam in filium suum illegitimum transferre, quia haec facultas cum sit Principis privilegium, est latè interpretanda. Et quia à ince-
solūm est reprobata succellio filij in beneficio parentis quæ prohibitio extendit non debet ad pensionem, cum sit odiosa ac penaliss, & quæ habiles alias à beneficio excludit. Ita Gegas de pens. quest. 86. num. 5. Barbol. p. 3. de post. Episc. allegat. 6. 5. num. 57. Flamin. de reg. 1. 6. 9. 4. n. 2. 1. Gonzalez ad Reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 5. n. 22.

Cum his probabilius admodum opinor. 511
Imò esto decidendi ratio eadem est in pensione ac in beneficio, non inferatur, eandem probabilitatem dispositionem, quia in penaliis, & opin. oculosis non extenditur lex ex rationis similitudine. Pontifex verò huic translationi in illa constitutione non contradicit. Loquitur enim de alienatione bonorum Ecclesie, non de translatione beneficij, vel pensionis: & de transmissione bonorum Ecclesie donatione, legato, testamento, &c. At pensio non ius modis transfertur, sed Pontificis collatione. Garcia num. 34. Hoc autem intelligo, vt non procedat in pensione quam pater habet super beneficium à se aliquando possellum, quia pensiones in beneficiis paternis habere, omnino filius illegitimus prohibetur. Trident. ses. 2. 5. cap. 15.

D V B I V M C XXX.

Data est Antonio facultas uno anno retinendi Pensionem post matrimonium contractum; sed an è quam annus elaberetur suscepit Officium militis Lauritan, cui conceditur facultas Pensionem retinendi: poteritne Pensionem retinere, sicut si matrimonium non contraxisset?

Recol. vario else modis pensionem extinguitur. Nam morte pensionarij extinguitur. Et ad Episcopatum promotione. Et professione Religionis. Et a sumpta militia. Et ob cessionem pensionarij nulla autoritate superioris factam. Et ob non latum habitum Clericalem, ac tonitram. Etsi solatione anticipata, estimatur. Etsi beneficium pensionarij obtineat, in quo pensio sit est. Denique si matrimonium pensionarij conseruit. Quasierit vero, si quis ex Pontificia facultate retineat Ecclesiasticam pensionem aliquo tempore determinato, verbi gratia vno anno post matrimonium contractum, & antequam annus elaberetur suscepit officium militis Lauritanum cui conceditur facultas pensionem retinendi: poteritne eam pensionem

Sect. II. de Pensione Dubia.

97

nem retinere sicut si matrimonium non contraxisset?

⁵¹³ Non poterit, quia pr^{ivilegium} Laurentianæ pensionem toto eo tempore, quo retineri poterat ante suscep^{tum} militiam. At Antonius poterat sedūm retinere pensionem vno anno post matrimonium contractum: Ergo assumpta militia solmmodo illo anno poterit retinere. Sic Rota in una Romana pensione. 13: Martii, 1609.

⁵¹⁴ Poterit pensionem in perpetuum retinere. Quia pension illa à principio non fuit pro tempore limitato concessa, sed fuit concessa absolu^{tum} re-lutè, debebat autem extingui matrimonio contra^{ctu}, quam extinc^{tionem} suspendit facultas Pontificia pro vno anno concessa. Si igitur Antonius interim militiam Laurentianam suscep^{tum}, cui est concessa pensionis pro-

rogatio non obstante matrimonio: fit sanie, illius pensionem prorogari. Nam Imperieⁿ nis militia impedit extinc^{tionem}, quia matrimonium causare debebat, sicut si post assumptam militiam matrimonium contraheretur. Ita Castro Palao tom. 2. d. 1. de benef. pan. 11. §. 16. n. 4.

⁵¹⁵ Verius hoc esse reor. Sed requiro, an si milites ordinis militaris ducat vxorem absque iⁿ. Hoc tenens premo ordinis magistro contra eorum statuta, alteri que pension depereat? Sub distinctione respondeo, sⁱ o*b* omisum consensum supremi Magistri priuatus miles priuilegiis militaribus, amitter pensionem, quia illam retinet primus Ordini militari concessio. At dum his priuilegiis non Ipoliatur, pensionem retinere potest. Videlicet tamen est, an ob hanc causam possit Magister hac spoliatione summitem afficere. Mecum Azor. p. 2. l. 8. c. 10. q. 1.

Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. VII.

I LIBER

IPR